

Salléa :

Bamti

ġismūveġdés

KUNYER

.....
265.077

OSZK

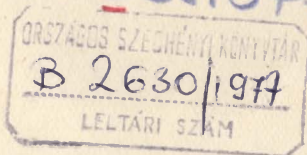
FELIX SALTEN

B A M B I

FORDITOTTA
FENYŐ LÁSZLÓ

RÉVAI KIADÁS

265.077

A sűrű közepén született, az erdő egyik rejtett kis zugában, amely nyitottnak látszott, holott minden oldalról lomb fedezte.

Kicsi volt itt a hely, alig fért el az anyja mellett.

Ott állt, vékony lábain még ingadozva, homályos szeme, amellyel nem is látott, ostobán nézett előre, a fejét lógatta, reszketett s még bódult volt egészen.

— Milyen szép gyerek! — kiáltott fel a szarka.

Odacsalták a hörrenő nyögések, melyeket a fájdalom szaggatott elő az anyából. Ott ült a szarka az egyik ágon, a közelben és felkiáltott: — Milyen szép gyerek! — Választ nem kapott és buzgón folytatta: — Milyen csodálatos, hogy állni és járni is tud mindjárt! Milyen érdekes! Soha életemben nem láttam még ilyet. Persze, hiszen még olyan fiatal va-

gyok, alig egy éve szálltam ki a fészekből, mint bizonyára tudja.

— Ilyen gyerek... ebben a pillanatban született s máris megáll a lábán. Csakugyan csodálatos! És előkelő! Általában, nálatok őzeknél minden olyan előkelő. És tud szaladni is mindjárt...?

— Biztosan — felelte az anya halkán. — De megbocsát, ha nem tudok most önnel elbeszélgetni, sok a dolgom... s amellet fát is vagyok.

—Kérem, nem zavarom tovább — szólt a szarka — hisz nekem sincs sok időm. De ilyesmit nem mindennap látni. Milyen körülményesen s ügyel-bajjal mennek nálunk az ilyen dolgok. Még megmoccanni se tudnak a gyerekek, ha kikeltek a tojásból, gyámoltalanul feküsznek a fészekben, ápolni kell őket, mondhatom oly gondosan, hogy arról fogalma se lehet önnek. Milyen munka: etetni őket, mennyi gond: vigyázni rájuk. Kérem, jusson eszébe csak egyszer, mily megerőltető a gyerekeknek eleséget hordani s arra is ügyelni: bajuk ne essék. Oly ügyefogyottak, ha nincs mellettük valaki. Nem igaz? És milyen sokáig kell

várni, míg megmozdulnak végre. És pelyhesedni kezdenek. És kezdenek tisztességes madárformát ölteni!

— Bocsássa meg — felelte az anya — nem hallottam, mit mondott.

A szarka elröpült. — Ostoba teremtés — gondolta magában, — előkelő, de ostoba!

Az anya észre se vette. Folytatta az újszülött buzgó mosdatását. Nyelvével mosogatta: testápolás, melegítő masszázs és becézés volt ez egyben.

A kicsi tántorgott. Meg-megroggyant anyjának gyöngéd lökéseitől és símogatásai alatt és csendesen tűrte. Még kócos vörös kabátkája finom, fehér pettyekkel volt teliszórva és bódult gyerekarcán a mély álm kifejezése ült.

Köröskörül mogyorócserejék, som és kökénybokrok, fiatal bodza. Magas juharfák, bükkfák és tölgyek alkottak zöld tetőt a bozót felett és a kemény, sötétbarna földből vadborsó, zsálya és legyezőformájú páfrányok eresztették tarka életüket. Egészen lenn, a földhöz símultak az elvirágzott ibolya és az éppen virágzásnak indult eper levelei. A sűrű lomboza-

ton betűzött a fiatal nap sugára, mint valami aranyos fonál. Az erdő csengett a sokféle hangtól, mely át meg áthatotta, mint valami boldog izgalom. A pírók folyvást ujjongott, a galambok szakadatlanul búgtak, a rigó fütyült, a pinty pötyögött, a cinke csiripelt. Eközben fel-felszakadt a szajkó bosszús kiáltása, a szarka nevetése végigcsörgött az erdőn, ércesen tört fel a fácánok hasító rikácsolása és néha valamennyi hangon túlcsengett a harkály élesen kurta ujjongószava. Sólyomkiáltás visított élesen és áthatón a facsúcsok felett és hosszan hallatszott a varjak rekedt kardala.

A kicsi mit sem értett a sokféle ének-szóból, kiáltásból és beszédből. Nem is figyelt rájuk. És egyet sem érzett meg az erdő-lehelte ezernyi illatból. Csak a kabátkáján tovafutó halk sercegést hallotta, mely az anyai mosdatás, melengetés, csókolás nyomában kelt s orrának csak a közeli anyaöl illatozott. Símulva bújt meg e kellemesen párázó közelségben, éhesen keresgélt és megtalálta az élet forrását.

Mialatt ivott, az anyja egyre becézte. -- Bambi — suttogta.

És minden pillanatban felemelte a fejét, fülét hegyezte s teli kortyokat szippantott a szélből.

Azután újra megcsókolta gyerekét, megnyugodva és boldogan.

— Bambi — ismételte — kicsi Bambi.

A fák csöndesen állnak a koranyári kék ég alatt és kitárt karjaikba fogják a nap lezuhogó erejét. A bozót cserjéin és bokrain virágok pattannak, fehér, -piros és sárga csillagok. Némelyiken megszámlálhatatlan apró gyümölcs, már duzzadoznak, megülnek az ágak finom hegyén, gyengén és keményen és határozottan s olyanok mint megannyi kis ökölbeszorult kéz. A földből virágok sokféle és sokszoros csillagai tarkállanak elő s a föld az erdő alkonyodó mélyén csöndes, áhítatos színek örömében ég. Köröskörül a friss lomb és a virágok illata a nedves föld és a zöld fák nyersebb szagával keveredik. Hajnalhasadtán, naplementekor ezer hangtól cseng az erdő és reggeltől estig dalolnak a méhek, zümmögnek a darazsak, zúg a poszméh az illatozó csöndön át.

Ezek voltak Bambi gyerekkorának első napjai.

Anyja mögött lépdelt a bozótot átszelő keskeny ösvényen. Mily kellemes volt járni itten. A sűrű lombozat lágyan cirógatta, szelíden szétnyílt, utat nyitott. Az út, úgy látszott, tízszeresen elzárt, eltorlaszolt, mégis kényelmesen haladtak előre. Itt is, ott is akadt ilyen ösvény, keresztül-kasul szelték az egész erdőt. Az anya valamenynyit ismerte és ha Bambi néha egy bozót előtt megtorpant, mint valami áthatolhatatlan zöld fal előtt, az anya habozás és keresés nélkül megtalálta azt a helyet, ahonnan út nyílt.

Bambi kérdezett. Szerette anyját kérdezgetni. Ez volt a legszebb: folytonosan kérdezgetni és aztán hallani az anya válaszát. Bambi nem is csodálkozott, hogy egyre-másra újabb és újabb kérdés ötlük az eszébe. Természetesnek érezte ezt és elragadóan szépnek. Szerette a kíváncsi várakozás pillanatait, míg a felelet megjött. Bármilyen volt is a felelet, Bambit teljesen kielégítette. Néha persze nem értette, de így is szép volt, mert újra kérdezhetett, újat és újat. Néha nem kérdezett

tovább és ez megint szép volt, mert ilyenkor amit nem értett, a maga módján kiszínezhette. Néha érezte, hogy anyja nem adott egész feleletet, szándékosan nem mondott meg mindent, amit tudott. És ez volt aztán a legszebb. Mert ilyenkor különös kíváncsiság maradt vissza benne, titokzatos és boldog sejtés cikázott át rajta, bánat és vidámság töltötte el és hallgatnia kellett.

Most azt kérdezte: — Kié ez az út, anya?

Az anya válaszolt: — A miénk.

Bambi tovább kérdezte: — A tiéd, meg az enyém?

— Igen.

— Mind a kettőnké?

— Igen.

— Csak a mi kettőnké?

— Nem — mondta az anya — mienk, őzeké...

— Mi az: *őzek* — kérdezte Bambi és nevetett.

Az anya hátrapillantott fiára és ő is nevetett: — Te vagy őz és én vagyok őz. Ez együtt: *őzek*. Érted?

Bambi magasba szökkent nevettében.

— Igen, értem. Én vagyok a kis őz és te vagy a nagy őz. Nem igaz?

Az anya bólintott. — No látod.

Bambi újra elkomolyodott: — Vannak más őzek is rajtunk kívül?

— Hogyne — mondta az anya. Sokan.

— Hol vannak? — kiáltott Bambi.

— Itt, mindenütt.

— De . . . én nem látom.

— Majd meglátod.

— Mikor? Bambi megállt, kíváncsian és türelmetlenül.

— Hamarosan. Az anya nyugodtan továbbment.

Bambi követte. Hallgatott és azon gondolkozott, mit jelent: hamarosan.

Arra az eredményre jutott: — *hamarosan* bizonyára nem *azonnal*. De nem tudta tisztázni magában, hol végződik a „hamarosan“ és hol kezdődik a „soká“. Hirtelen azt kérdezte: — Ki csinálta ezt az útat?

— Mi — felelte az anya.

Bambi úgy tett, mintha csodálkozna: — Mi? Te meg én?

Az anya mondta: — Nem, . . . mi őzek.

— Melyik őz?

— Mi mindnyájan — fejezte be kurtán az anya.

Továbbmentek. Olyan érdekes volt minden Bambinak és kedve lett volna nagyokat ugrani örömében, de szép csöndesen az anyja mellett maradt. Most megzörrent előttük a fű, aztán tovairamodott valami, amit a páfrány és salátalevelek eddig eltakartak. Szánalmasan felsípított egy cérnavékony hangocska, azután csönd lett. Csak a levelek és fűszálak reszkettek még azon a helyen. A görény üzte az egeret. Most elsurrant előttük, oldalvást lapult és nekilátott lakomájának.

— Mi volt ez? — kérdezte Bambi izgatottan.

— Semmi — csillapította az anyja.

— De ... Bambi reszketett — de ... hiszen láttam.

— No igen — mondta az anya — ne ijedj meg. A görény megölte az egeret.

De Bambi szörnyen megijedt.

Valami ismeretlen, nagy borzalom karolta át a szívét. Percek múltak el, míg újra szólni tudott. Akkor megkérdezte: — Miért ölte meg az egeret?

— Mert... Az anya habozott. — ...menjünk gyorsabban — mondta aztán, mintha valami hirtelen gondolatát követné s a kérdést elfelejtette volna. Elkezdett loholni. Bambi a nyomában szökdelt.

Hosszú szünet múlt el; újra nyugodtan mentek egymás mellett. Bambi végre szorongva megszólalt: — Mi is megfogjuk ölni az egeret?

— Nem — felelte az anya.

— Soha? — kérdezte Bambi.

— Soha — hangzott a felelet.

— Miért nem? — kérdezte Bambi megkönnyebbülve.

— Mert mi senkit sem ölünk meg — mondta az anya egyszerűen.

Bambi újra vidám lett.

Egy útmenti fiatal kőrISRől hangos rikácsolás hallatszott. Az anya tovább ment, ügyet se vetve rá. Bambi ellenben kíváncsian megállt. Két szajkó civódott fenn az ágakon egy kifosztott fészek fölött.

— Hordja el magát semmiházi — kiáltott az egyik.

— De kérem, maga bolond, ne izguljon

— felelte a másik — úgy se félek kegyedtől.

Az első tombolt: — Keresse egyedül a fészkeit, tolvaj! Beverem a fejét. — Magánkívül volt. — Ilyen hitványság — zsémbelődött — ilyen hitványság.

A másik most észrevette Bambit, néhány szárnycsapással lejjebb ereszkedett és ráförmedt: — Mit báméskodsz itt, kölyök! — Hordd el magad!

Bambi megfélemlítve ugrott odébb, beérte anyját, újra mögötte lépdelt, riadtan és illedelmesen s azt hitte, hogy anyja nem vette észre elmaradását.

Egyszerre csak megszólalt: — Anya... mi az: hitványság?

Az anya válaszolt: — Nem tudom, fiam.

Bambi elgondolkozott. Aztán újat kérdezett: — Anya, miért haragudtak azok úgy egymásra?

— Az ételen civakodtak.

— Mi is fogunk majd az ételen civakodni?

— Nem — mondta az anya.

Bambi kérdezte: Miért nem?

— Elég terem mindnyájunknak.

Bambit újabb kérdés izgatta: — Anya...
— Tessék?

— Fogunk mi is haragudni egymásra?

— Nem fiam — mondta az anya — mi nem ismerjük az ilyesmit.

Tovább mentek. Hirtelen világos lett előttük, vakítóan világos. Vége szakadt az útnak, a bokrok és cserjék zöld rengetegének. Néhány lépés még és kiértek a sugárzó szabadba, mely megnyílt előttük. Bambi előre akart szaladni, de az anyja megállt.

— Mi ez? — kiáltott fel türelmetlenül és megbűvölve.

— A rét — felelte az anya.

— Mi az a rét? — sürgette Bambi.

— Majd meglátod. Az anya elkomolyodott és figyelmesen fürkészett körül. Mozdulatlanul, magasra szegzett fejjel, feszülten fülelt, szimatolt a szélben és igen szigorúnak látszott.

— Rendben van -- mondta végre — kimehetünk. Bambi nekiszökkent, de az anyja útját állta: — Várj, amíg hívlak. Bambi szempillantás alatt engedelmeskedett. — Jól van fiam — dicsérte meg az anyja. — És most jól figyelj, mit mon-

dok. Bambi hallotta, mily izgatottan beszélt s maga is egyre izgatottabb lett. — Nem olyan egyszerű a rétre kimenni, — nehéz, veszélyes dolog. Ne kérdezd miért. Majd megtudod. Most pedig mindenben szót kell fogadnod. Megígéred?

— Igen.

— Jó. Most tehát először egyedül megyek ki. Te maradj itt és várj. És ne vedd le a szemed rólam. Ha azt látod, hogy visszafutok, akkor hátat fordítsz és te is futsz, ahogy a lábad bírja. Én majd utolérlek. Hallgatott, gondolkodni látszott és aztán nyomatékosan folytatta — Mindenetre fuss, fuss, ahogy csak bírsz. Fuss... és ha bármi történnék is... ha mindjárt azt látnád... hogy... a földre zuhanok... ne törődj velem, érted?... Bármit láss és bármit hallj... csak fuss, sebesen, ahogy csak tudsz...! Megígéred?

— Igen — mondta Bambi halkan.

— De ha hívlak — folytatta az anya — akkor jöhetsz. És játszatsz is künn a réten. Ott szép és tetszeni fog neked. Csak... azt is meg kell ígéred... hogy az első hívószavamra odafutsz hozzám. Feltétlenül. Hallod?

— Igen — mondta Bambi még halkabban. Anya olyan komolyan beszélt.

És folytatta: — Kint... ha hívlak... nem szabad bámészkodni és kérdezgetni, hanem, mint a szél, utánam! Jól jegyezd meg fiam. Semmi gondolkodás, huzavona... azonnal, ha én futni kezdek, anynyit jelent: utánam és meg ne állj, míg újra benn nem vagyunk az erdőben. Nem felejtet el?

— Nem — mondta Bambi szorongva.

— No, akkor előremegyek — mondta az anya és valamivel nyugodtabbnak látszott.

Kilépett a rétre. Bambi nem vette le róla a szemét. Láta, ahogy lassú, méltóságos léptekkel halad előre. Csupa várakozás, félelem és kíváncsiság volt. Láta, ahogy anyja minden oldalra szétfülel, megrezzen és maga is összerezzen, készen, hogy a sűrűbe visszaugorjék. De az anya újra nyugodtabb lett — elmúlt egy perc — és vidámnak látszott. Fejét lehajtotta, előrenyújtotta hosszan, boldogan nézett át Bambi felé és hívta: — Gyere!

Bambi kiugrott. Irdatlan öröm ragadta el, oly varázserővel, hogy szorongását pil-

lanat alatt elfelejtette. A sűrűben csak a fák zöld csúcsait látta maga fölött s azokon át csak ritkán s kis résen át a szétszórt kék foltokat. Most a teljes égbolt terült szeme elé, magosan, végtelenül s ez örömmel töltötte el, anélkül, hogy tudta volna miért. Az erdőben csak egy-egy sugarát ismerte a napnak, vagy a fény gyöngéd átszűrődését, mely aranyosan játszott az ágakon. Most itt állott hirtelen a forró, vakító Hatalomban, amelynek feltétlen uralma át meg áthatotta, itt állott a pergő tűzáldás közepén, mely pilláit összezárta és kinyitotta a szívét. Bambi mámoros volt; nem bírta magával, egész bolond volt. Ügyetlenül ugrott a magasba, háromszor, négyszer, ötször egyazon helyen. Valami kényszerítette, hogy a magasba ugorjék. Fiatal csontjai erősen nekifeszültek, mélyen és gyorsan lélekzett s minden lélekzettel nagyot ivott a rét illataiból s vele annyi túlcsonduló vidámságot, hogy meg nem állhatta: ne ugorjék. Bambi gyerek volt. Ha emberfia, bizonyára ujjongott volna. De fiatal őz volt és őzek nem tudnak ujjongani, legalább is nem azonmód, ahogy az ember. Ujjongott tehát a maga

módján. Csontjaival, egész testével, mely pillanatonként a levegőbe lódult. Anyja ott állt mellette és örült. Láta, hogy Bambi bolond. Láta, ahogy a magasba ugrott, ügyetlenül visszaesett ugyanarra a helyre, maga elé meredt kábultan és mámorosan és a következő pillanatban a magasba szökkent, újra meg újra. Megértette, hogy Bambi az erdő keskeny őz-ösvényeit, a szűk bozótot ismerte csak kurta életében és azért nem tudott arról a kis darab földről elmozdulni, mert még nem értette, hogy a szabad réten szaladni is lehet. Az anya lelapult hosszan kinyújtott lábakkal, egy pillanatra Bambira mosolygott, gyors szökkenéssel tovairamodott, egyre vadabbul körbe és körbe, hogy a magas fűszálak szinte zúgtak. Bambi megijedt és mozdulatlan maradt. Jel volt ez, hogy visszafusson a sűrűbe? Ne törődj velem, mondta az anyja, bármit láss és hallj, csak fuss, ahogy a lábad bírja! Hátraarcot akart csinálni, hogy elmeneküljön, ahogy a parancs szólt. Most hirtelen-vágtában ott termett az anyja; csodálatos zúgással érkezett, két lépést hátrált, lelapult, mint az előbb, a szemébe nevetett és

így kiáltott: — Fogj meg hát! — és elrohant, csak úgy porzott. Bambi elképedten nézett utána. Mit jelentsen ez? Mi történt egyszerre az anyjával? De már jött is újra, oly őrvízt sebesen, hogy Bambi szinte szédült, orrával az oldalába bökött, sietve mondta: — Fogj meg hát! — és elvágatott. Bambi utánarohant. Néhány lépést. De lépteiből csakhamar könnyű szökellés lett. Úgy vitte, azt hitte: száll; szinte magától vitte. Tér volt a léptei alatt, tér a szökelléseiben, tér, tér. Önkívületben volt. A fű fölségesen zúgott a fülébe. Pazar-puha, selymesen gyöngéd volt, ahogy meg-megcirógatta. Közben kergetőzött, meg-meghempergett a fűben, majd talpra szökkent s nekiiramodott, mint a kilőtt nyílvevő, hogy a következő pillanatban újra a földön hemperegjen. Az anyja már megállt, nagyokat zihált és mindig arrafelé fordult, amerre Bambi éppen elrepült. Bambi tombolt.

Egyszerre csak nem ment tovább. Szünetet tartott, kecsesen felemelt első lábakkal ment az anyja mellé és boldogan a szemébe nézett. Aztán jókedvűen sétáltak egymás mellett. Amióta idekűnn voltak,

Bambi az eget, a napot és a zöld messzeséget csak a testével látta, megvakult, ittas pillantással az eget; jólesően átmelegedett hátával és erősödő lélegzetvételével a napot. Most először élvezte szemével a rét pompáját, mely lépésről-lépésre új meg új csodával lepett rá. Itt nem volt csupasz egy talpalatnyi föld sem, mint bent az erdőben.

Egymás hegyén-hátán nőttek a fűszálak, szinte egymásba símulva, lágyan hajoltak szét a lépteik alatt, hogy megbékülten újra kiegyenesedjenek. A széles zöld térséget fehér margaréták, virágzó lóhere ibolyaszínnel és vörössel befutott vastag fejei és a pitypang pompásan csillogó, magasan hordott aranygombjai csillagozták be.

— Nézd csak anya, — kiáltott Bambi — itt repül egy virág.

— Nem virág az, — mondta az anya — pillangó.

Bambi elbűvölten nézett a pillangó után, mely leheletfinoman vált le egy fűszálról és ingó röpüléssel tovalebbsz. Bambi most vette észre, hogy íme, a réten sok ilyen pillangó szeli a levegőt, látszólag

sebesen s mégis lassan, föl-le libbenve — csupa öröm volt ez a játék. Mintha vándorló virágok volnának, vidám virágok, kik nem nyughattak szárukon s most felkerekedtek, hogy táncoljanak kissé. Vagy virágok, akik a nappal szálltak le, még nem volt helyük s most válogatva keresgéltek, leereszkedtek, el-eltűntek, mintha már-már helyet leltek volna, de nyomban felszálltak újra, néha csak alacsonyan, néha magasabbra, hogy tovább keresgéljenek, egyre tovább, mert a legjobb helyeknek íme már volt gazdájuk.

Bambi el-elnézte. Úgy szeretne volna egyiküket közelebből látni, egyetlen egyet szemtől-szembe, de nem sikerült. Szakadatlanul röpdöstek ide-oda, Bambi már belekábult.

Annál jobban gyönyörködtette, mikor újra a földre pillantott, az az ezerrétű, fürge élet, mely lába nyomán felporzott. Itt ugrott, ott szikrázott valami, amott meg valami nyüzsgés, hogy a következő pillanatban eltűnjön a zöldelő földbe, ahonnan előbukkant.

— Mi az, anya? — kérdezte Bambi.

— Az apróságok — felelte az anya.

— Nézd csak, — kiáltott Bambi — itt egy kis fű ugrik. Nézd . . . milyen nagyot ugrik!

— Az nem fű, — magyarázta az anya — az szöcske.

— Miért ugrik akkorát? — kérdezte Bambi.

— Mert mi erre járunk, — felelte az anya — . . . fél.

— Ó! — Bambi a szöcske felé fordult, mely egy margaréta fehér tányérjára telepedett. — Ó! — mondta udvariasan. — Ne féljen, mi nem bántjuk. Igazán.

— Nem félek — felelte a szöcske reszelős hangon. — Csak az első pillanatban ijedtem meg. A feleségemmel beszélgettem.

— Bocsássa meg, kérem, — mondta Bambi szerényen — nem akartuk zavarni.

— Nem számít — reszelte a szöcske. — Mert maga volt az, nem számít. De vigyázni kell, mert sohse lehet tudni, ki az.

— Én tudniillik ma vagyok életemben először a réten — mesélte Bambi. — Anya kihozott . . .

A szöcske makacsul előreszegezte a fejét és komoly arccal mondta: — Ez nem

érdekel. Nincs időm, hogy fecseggjek ön-
nel, most meg kell keresnem a felesége-
met. Hopp! — S már el is tűnt.

— Hopp — ismételte Bambi kábán s
csodálkozott: mekkora ugrással tűnt el a
szöcske.

Az anyjához szaladt. — Anya, beszél-
tem vele!

— Kivel?

— Hát, a szöcskével, — mesélte Bambi
— vele beszéltem. Oly barátságos volt. És
tetszik nekem. Olyan csodálatosan zöld s
oly átlátszó, mint a legfinomabb levél.

— Azok a madarak.

— Igen? — Bambi folytatta. — És
olyan komoly arca van, mintha mindig
gondolkodnék. És mégis barátságos volt
hozzám. És hogy tud ugrani! Csoda nehéz
lehet. Hopp! mondja és akkorát ugrik,
hogy nem látni többé.

Továbbmentek. A szöcskével való be-
szélgetése felizgatta s el is fárasztotta
Bambit, mert mégis csak először történt,
hogy idegennel beszélt. Éhes volt és any-
jára símult, hogy felüdüljön.

Mikor aztán újra nyugodtan és tünődve
bámult maga elé, abban a könnyű, édes

bódulatban, mely mindannyiszor elfogta, valahányszor anyján ilymódon tápot nyert, a fűszálak zűrzavarában egy világos virág ragadta meg a figyelmét, egy virág, amely mozgott. Bambi élesebben pillantott oda. Nem, nem virág volt, pillangó. Bambi közelebb lopózott.

A pillangó lustán lógott egy fűszálon és éppen meglibbentette a szárnyát.

— Kérem, maradjon ülve! — kiáltott rá Bambi.

— Miért maradjak ülve? Én pillangó vagyok — felelte a lepke csodálkozva.

— Ó, csak egy ici-picikét maradjon kérem ülve, — kérte Bambi — oly régen vágytam már, hogy közelről lássam. Legyen olyan jó.

— Hát nem bánom, — mondta a lepke — de nem sokáig.

Bambi ott állt előtte. — Milyen szép ön. — kiáltotta elbűvölve — milyen csodaszép! Mint egy virág!

— Mi? — A pillangó összecsapta a szárnyait. — Mint egy virág? Nos, a mi köreinkben az a nézet terjedt el, hogy szebbek vagyunk a virágoknál.

Bambi zavarban volt. — Biztosan, —

dadogta — sokkal szebbek... bocsássa meg... csak azt akartam mondani...

— Egészen mindegy, mit akart mondani — felelte a pillangó. Keskeny testét affektáltan meghajtotta és hiún játszott finom csápjaival.

Bambi elbűvölve szemlélte. — Milyen csinos ön, — mondta — milyen finom és csinos! És ezek a fehér szárnyak, micsoda pompa! A pillangó szélesre tárta szárnyait, majd magasra emelte, hogy tökéletesen fedték egymást és kifeszített vitorlához voltak hasonlóak.

— Ó! — kiáltott Bambi — most már látom, hogy ön szebb a virágoknál. És még repülni is tud, a virágok nem tudnak. Mert a földből nőnek, azért.

A pillangó felemelkedett. — Elég! — mondta. — Én tudok repülni!

Oly könnyedén emelkedett fel, szinte észre se lehetett venni. Gyönyörű fehér szárnyai lágyan megemelődtek és már a napos levegőben lebegett. — Csak a maga kedvéért maradtam ilyen sokáig ülve, — szólt és fel-alá libbenve kápráztatta Bambut — de mostan elrepülök.

Ez volt a rét.

A sűrű mélyén volt a helyecske, ahol Bambi anyja lakott. Csak néhány lépésre volt az őzek keskeny útjától, mely átszelte az erdőt, de aki nem ismerte a kis bebújót a sűrű bozótban, nem akadhatott rá. Szűk kis kamra volt, olyan szűk, hogy Bambi és anyja alig fértek el benne és olyan alacsony, hogy az anya, ha állt, fejét már eltakarták az ágak. Mogyorócserje, magyal és som szinte egymásba nőttek ott és elfogták azt a kevéske napfényt is, mely a facsúcsokon át beszivárgott s a fény sohasem jutott le egészen a földig. Itt, ebben a kamrában született meg Bambi és itt lakott anyjával kettesben.

Az anya most a földön feküdt és aludt. Bambi is elszundított kissé. Most hirtelen egészen vidám lett. Fölállt és körülfürkészt.

Az erdő már tele volt árnyékkal, alkonyodott. Halk zúgás kelt a bokrok közt. Egyszer-olykor felcsiripelt a cinke, itt-ott hallatszott a harkályok világos nevetése, vagy egy-egy varjú örömtelen kiáltása. Különben mindenfelé csönd volt. Csak a levegő forrt a dél hevében, hogy szinte hallani lehetett és tikkasztott az elepedésig.

Bambi lenézett az anyjához: — Alszol?

Nem, az anya nem aludt. Nyomban felébredt, ahogy Bambi felkelt mellőle.

— Mit csinálunk most? — kérdezte Bambi.

— Semmit, — felelte az anya — maradjunk, ahol vagyunk. Feküdj szépen vissza és aludj.

De Bambinak nem volt kedve aludni. — Gyere, — kérte — gyere a rétre.

Az anya felemelte fejét: — A rétre? ... Most? ... A rétre? ... — Hangja olyannyira tele volt csodálkozással és félelemmel, hogy Bambit menten szorongás fogta el.

— Most nem lehet a rétre menni? — kérdezte félénken.

— Nem — felelte az anyja igen határozottan. — Nem, most lehetetlen.

— Miért?

Bambi észrevette, hogy itt valami különösről van szó. Még jobban elfogta a szorongás, de valami vonzotta egyben, hogy mindent megtudjon. — Miért nem lehet most a rétre menni?

— Majd később, ha nagyobb leszel, megtudsz mindent — csillapította az anyja.

De Bambi nem nyugodott:

— Mondd meg inkább mindjárt.

— Majd később — ismételte az anyja. — Most még gyerek vagy — folytatta gyöngéden — és gyerekekkel nem beszélünk ilyen dolgokról. — Elkomolyodott. — Most ... a rétre ... még gondolni se szabad rá. Világos nappal! ...

— De, — folytatta Bambi — amikor mi a rétre mentünk, akkor is világos nappal volt.

— Az más — magyarázta az anya. — Az reggel volt, korán.

— Csak reggel szabad a rétre menni? Bambi túl kíváncsi volt.

Az anyjának volt hozzá türelme: —

Csak kora reggel, vagy késő este . . . vagy éjnek idején . . .

— És soha nappal, soha?

Az anya habozott. — De, — mondta végül — olykor . . . Egyesek közülünk nappal is kimennek. De az különös eset . . . ritka eset . . . most nem magyarázhatom meg . . . Még kicsi vagy hozzá . . . Néme-lyek kimennek . . . de közben a legnagyobb veszélyben vannak . . .

— Hogy-hogy veszélyben? — Bambi csupa feszültség volt.

Az anya azonban nem akart többet mondani. — Veszélyben vannak, persze, hogy veszélyben . . . De mondtam, fiam, kicsi vagy még, hogy ilyesmit megért-hess . . .

Bambi azt gondolta, hogy ő igenis min-dent megért, csak azt az egyet nem, miért nem mond meg néki mindent pontosan az anyja. De ezt elhallgatta.

— Így kell élnünk — folytatta az anya — mindnyájunknak, bárhogY szeressük is a nappalt . . . Pedig mindnyájan szeret-jük. Kivált gyerekkorunkban . . . Mégis úgy kell élnünk, hogy nappal itt húzódunk

meg. Csak estétől reggelig szabad kime-
részkednünk. Érted?

— Igen.

— Hát ezért kell most nekünk itt ma-
radnunk, fiam. Itt biztonságban vagyunk.
Úgy! Most feküdj szépen vissza és aludj.

De Bambi nem akart visszafeküdni. —
Miért vagyunk itt biztonságban? — kér-
dezte.

— Mert a bokrok vigyáznak ránk. Mert
az ágak a lombok közt susognak, mert a
földön a száraz rözse ropog és figyelmez-
tet. Mert a hervadt tavalyi-lomb ott fek-
szik a földön és csörög, hogy jelt adjon,
mert itt van a szajkó és a szarka, akik ör-
ködnek felettünk és így már előre tudjuk,
ha jön valaki.

— Mi az, — érdeklődött Bambi — a ta-
valyi lomb?

— Gyere, ülj le mellém, — mondta az
anya — elmesélem.

Bambi készségesen anyja mellé telepe-
dett, odasímult hozzá és az elmesélte,
hogy a fák nem maradnak mindig zöldek,
hogy a napfény és a szép meleg elenyé-
szik. És akkor hideg lesz, a levelek meg-
sárgulnak, barnák és vörösek lesznek a

fagytól és lassan lehullanak és a fák meg a bokrok csupasz ágait az égre tárják és olyan szomorúak, szegények. A hervadt lomb azonban a földön fekszik s ha láb érinti, csörög: valaki jön! Ó, jóbarát a tavalyi lomb. Nagyszerűen szolgál minket, buzgón és éberen. Még ilyenkor, nyáron is sokan közülök a friss növények alatt rejtőznek s már messziről figyelmeztetnek a veszélyre.

Bambi még szorosabban símult anyjához. Elfelejtette a rétet. Olyan jó volt itt ülni s hallgatni, ahogy az anyja mesél.

S mikor az anyja hallgatott már, tűnődött. Milyen kedves, hogy ezek a jó öreg levelek olyan szorgalmasan őrködnek, hollott hervadtak és fagyosak már és oly sok mindent megértek. Aztán arra gondolt, mi lehet vajjon az a veszély, amit az anyja mindig emleget? De a sok gondolkodás kimerítette. Köröskörül csend volt, csak a levegő sistergett a dél hevében. És Bambi elaludt.

Amikor egy este ismét kiment anyjával a rétre, azt hitte, mindent ismer már, amit ott látni és hallani lehet. De hamar rájött, hogy jóval kevesebbet tud az életből, mint hitte.

Eleinte olyan volt minden, mint első ízben. Fogócskát játszhatott anyjával, körben kergetőzött s a széles térség, a magas égbolt, a friss levegő újra részegséggel töltötték el, szinte megbolondult. Aztán észrevette, hogy az anyja megállt. Vidám körözésében oly hirtelen állt meg ő is, hogy csontjai megroppantak. Aztán nagyot ugrott a levegőbe, hogy visszanyerje egyensúlyát. Az anya odaát, úgy látszott, beszél valakivel, de a magas fűvön át nem lehetett látni, ki az. Bambi kíváncsian odasompolygott. Két hosszú fül mozdult meg a fűszálak zürzavarában. Két szürkésbarna gül, fekete csíkokkal. Bambi arrább

húzódott, de az anya így szólt: — Csak gyere közelebb. Ez itt nyúl barátunk. Gyere szépen ide és mutasd magad.

Bambi nyomban egészen közel jött. Ott ült tehát a nyúl és igen kellemetes látvány volt. Hosszú tapsifülei hatalmasan ágaskodtak a magasba és aztán újra egészen petyhüdten lógtak alá, mintha valami hirtelen gyöngeség fogta volna el. Bambinak kissé inába szállt a bátorsága, amikor megpillantotta a nyúl bajuszát, mely feszesen és egyenesen merevedett szája körül. De észrevette, hogy a nyúlnak igen lágy arca van, feltűnően jóindulatú vonásai és nagy, kerek szemei szerény pillantással néznek a világba. Igazán úgy nézett ki a nyúl, mint jóbarát. Bambi kezdeti szorongásai nyomban elmultak. De ugyanakkor csodálatosképpen elveszett az a tisztelet is, mégpedig teljesen, amelyet kezdetben a nyúl iránt érzett.

— Jó estét, úrfi — köszöntötte a nyúl keresett udvariassággal.

Bambi csak „jóestét“ bólintott. Nem tudta miért, de csak bólintott. Nagyon barátságosan, nagyon illedelmesen, de kissé

leereszkedőleg. Nem tudta máskép. Ez talán vele született.

— Milyen csinos fiatal herceg — mondta a nyúl az anyának. — Figyelmesen szemlélgette Bambit, eközben majd az egyik, majd a másik tapsifülét emelte magasra, majd egyszerre mind a kettőt, hogy aztán gyorsan és petyhüdten visszajejtse. Ez a mozdulat Bambinak egyáltalában nem tetszett. Azt látszott mondani: nem érdemes.

Közben a nyúl nagy, kerek szemeivel szünet nélkül bámult Bambira. Orra és pompásbajszú szája közben szakadatlanul mozgott, mint akinek orra és szája a tüsszentéssel küzködve meg-megrebben. Bambinak nevetnie kellett.

A nyúl is nyomban készségesen nevetett, csak szemei váltak gondolkodóbbá.

— Fogadja szerencsekívánataimat — szólt az anyához. Valóban gratulálnom kell fiához. Igen, igen, igen... egyszer még pompás herceg válik belőle. Igen, igen, igen, ezt mindjárt látni.

A magasha ágaskodott, hátsó lábaira támaszkodva; Bambi módfelett csodálkozott ezen. Miután merev fülekkel és

nagyszerűen remegő orrcimpákkal mindenfelé szétszimatolt, újra udvariasan négylábra ereszkedett.

— Igen, most elbúcsúzom a mélyen tisztelt uraságoktól — mondta — még sok dolgom van ma este . . . Alázatosan ajánlom magamat.

Hátra arcot csinált és eliramodott, fülei szinte a vállához tapadtak, amint futott.

— Jó estét — kiáltott utána Bambi.

Az anya mosolygott: — A nyúl . . . olyan egyszerű és olyan szerény. Neki sem könnyű az élet. Rokonszenv volt a szavaiban.

Bambi elkészált kicsit és hagyta, hogy anyja nyugodtan ebédjéhez lásson. Remélte, hogy multkori ismerőseivel újra találkozik és arra is kész volt, hogy új ismeretségeket kössön. Mert anélkül, hogy igazában tudta volna mi baja van, valami állandó és feszült várakozás dolgozott benne. Hirtelen távolról, a rét felől, finom zúgás ütötte meg a fülét, majd halk és gyors kopogást hallott, mely a földet érte. Felpillantott. Odaát, az erdő másik szegélyén, valami tovaosont a fűben. Egy

lény . . . nem . . . kettő! Bambi gyors pillantást vetett anyjára, de az mit sem törődött az egésszel és fejét mélyen a fűbe dugta. Odaát azonban tovább tartott a körbekergetőzés, csakúgy, mintahogy nemrégiben ő maga szökdécselt. Bambi elképedt s egyet ugrott hátrafelé, mintha el akarna menekülni. Erre már anyja is felfigyelt és felemelte fejét.

— Mi bajod van? — kiáltott rá.

De Bambi néma maradt, nem tudott szólni, csak dadogott: ott . . . ott . . .

Az anyja odanézett. — Vagy úgy — mondta, — az a nagynéném és igaz, neki is most született gyereke . . . sőt kettő. — Az anya mindezt vidáman mondta, most elkomolyodott: — De ilyet . . . Enának két gyereke van . . . igazán kettő . . .

Bambi állt és bámult. Odaát most egy alak tűnt elő, aki éppen olyan volt, mint az anyja. Előbb észre sem vette. Láta, hogy ott még egyre tart a vidám kergetőzés a fűben, de csak a vörös hátakat látta: vékony, vörös csíkokat.

— Gyere — mondta az anya — át fogunk menni. Ott aztán neked való társaság lesz.

Bambi szaladni akart, de mivel az anya egészen lassan ment és minden lépésnél szétfürkészett, ő is visszatartotta magát. Mindazonáltal izgatott és nagyon türelmetlen volt.

Az anya tovább beszélt. — Gondoltam, hogy mégis csak találkozunk egyszer Enával. Hová is bújhatott? — gondoltam magamban. Tudtam, hogy neki is gyereke született. No hisz ezt könnyű volt kitalálni, de hogy egyszerre kettő . . .

Már odaát is régen észrevették őket és elénk siettek. Bambinak üdvözölnie kellett a nénjét, de szeme csak a gyerekei számára volt.

Igen barátságos volt a néni. — Igen — mondta — ez itt Gobo és ez itt Faline. Mától kezdve együtt játszhattok.

A gyerekek mereven és csendesen álltak és egymásra bámultak. Gobo és Faline szorosan egymás mellett, Bambi szemben velük. Egyik se mozdult. Álltak és bámultak.

— Hagyd csak — mondta az anya — majd megbarátkoznak.

— Milyen csinos gyerek — ismételte Ena néni. — Valóban ritka csinos gyerek.

Milyen erős s milyen nagyszerű a testtartása.

— Megjárja — vélte az anya szerényen.
— Elégedettnek kell lennem. De, hogy neked két gyereked van, Ena . . .

— Igen, ez egyszer így van, egyszer úgy — magyarázta. És tudod, kedvesem, már többször volt gyerekem.

Az anya mondta: — Nekem Bambi az első.

— No látod — vigasztalta Ena. — Talán legközelebb nálad is másképp esik.

A gyerekek még mindig ott álltak és nézték, mustrálták egymást. Egyik se szólt egy szót sem. Faline hirtelen ugrott egyet és tovairamodott. Kezdte már a helyzetet únni.

Bambi azonnyomban utánavetette magát. Gobo követte példájukat. Félkörben repültek, villámgyors fordulásokkal átbukfenceztek egymáson, széltében-hosszában kergetőztek. Pompásan ment. Mikor aztán átmenet nélkül és kissé zihálva abbahagyták, már egészen összebarátkoztak. Elkezdtek fecsegni.

Bambi elmesélte, amit a jó szöcskével és a pillangóval beszélt.

— Beszéltél a katicabogárral is? — kérdezte Faline.

— Nem, a katicabogárral nem beszélt Bambi. Nem is ismerte, azt se tudta mi az.

— Én gyakran beszélek vele — magyarázta Faline kissé peckesen.

— Engem a szajkó megszidott — mondta Bambi.

— Igazán? — csodálkozott Gobo. — Ilyen goromba volt hozzád a szajkó? — Gobo könnyen csodálkozott és hihetetlenül szerény volt. — Nos, — jegyezte meg — engem meg orron szúrt a pióca. — De ezt csak úgy mellékesen mondta.

— Ki az a pióca — érdeklődött Bambi boldogan. Csodálatosnak tetszett előtte, hogy ime itt áll, barátai vannak s olyan sok érdekes dolgot hall egyszerre.

— A pióca szörnyű teremtés — kiáltott Faline. — Az egész teste tele van fullánkokkal... és nagyon gonosz!

— Ugyan, azt hiszed, hogy gonosz? — kérdezte Gobo. Hisz nem bánt senkit.

— Úgy — felelte Faline gyorsan, — hát téged nem szúrt orron?

— Ó, az csak azért volt, mert beszélni

akartam vele, — mondta Gobo. — És csak egy icipicikét szúrt meg, alig fájt.

Bambi Gobohoz fordult: Miért nem akarta, hogy te beszélj vele?

— Ő senkivel sem akar beszélni — válaszolt helyette Faline. — Alig érsz a közelébe, összegombolyodik és minden oldalról csak a fullánkjaait látod. Anya azt mondja, a pióca olyan állat, aki mit sem akar tudni a világról.

Gobo úgy vélte: — Talán csak fél.

De Faline jobban értett ehhez: — Anya mondta, ilyennel legjobb ha szóba sem állunk.

Bambi most hirtelen Gobo felé fordult és halkan kérdezte: — Tudod mi a, mi az a ... veszély?

Erre a másik kettő is elkomolyodott és mind a hárman összedugták a fejüket.

Gobo elgondolkodott. Szemmelláthatóan azon fáradozott, hogy tudja, mert jól látta, mily kíváncsian várja Bambi a feleletét. — A veszély — suttogta, a veszély ... az valami nagyon gonosz ...

— Igen — sürgette Bambi izgatottan — valami nagyon gonosz ... de mi?

Mindhárman megreszkettek a félelemtől.

Egyszerre Faline hangosan és boldogan felkiáltott: — A veszély az ... ha futni kell ... — s már futott is; szépen fog ő itt maradni és félni. Bambi és Gobo nyomban utána iramodtak. Újra elkezdtek játszani, hancúroztak a rét zöld és zizegő selymén s a komoly kérdéseket pillanat alatt elfelejtették. Kis idő múlva szünetet tartottak s mint az előbb, ott álltak csoportban és fecsegtak. Átpillantottak szüleikhez. Azok ép oly egyetértésben voltak meg együtt, nyugodtan beszélgettek és olykor belekóstoltak a fűbe.

Ena néni felemelte a fejét és átkiáltott gyerekeinek: — Gobo! Faline! Mindjárt haza kell mennünk.

Az anya is figyelmeztette Bambiját: — Gyere fiam ... itt az ideje.

— Még egy kicsit — kérte Faline viharosan. — Még egy egészen picit.

Bambi könyörgött: — Maradjunk még! Kérem! Olyan szép itt!

És Gobo szerényen ismételte: — Olyan szép itt .. még egy kicsit.

Mind a hárman egyszerre beszéltek.

Ena az anyjára nézett:

— Nem mondtam? Most nem akarnak elválni egymástól.

De akkor még valami történt és az sokkal nagyobb volt mindannál, amit Bambi aznap megért.

Az erdő felől lábdobogás verte fel a csendet. Ágak recsegték, gallyak ropogtak s még mielőtt fülüket hegyezhették volna, kitört a sűrűből. Az egyik zúgva és csörtetve, a másik vágóban utána. Mint a szélvihar törtettek elő, széles ívben futottak át a réten, újra eltűntek az erdőben, ahonnan vágójuk kihallatszott, zúgva törtek elő még egyszer a sűrűből és hirtelen ott álltak csöndesen, húsz lépésre egymástól.

Bambi rájuk nézett és meg se mozdult. Olyanok voltak, mint anya és Ena néni. De fejükön világosfehér csúcsban végződő, barnagyöngyös korona villogott. Bambi bódultan nézte. Egyiket a másik után. Az egyik kisebb volt és koronája is szerényebb, de a másik parancsolóan szép volt. Magasan hordta fejét és magasan villogott rajt a korona. Szikrázott a homályban, pompás fekete és barna gyön-

gyök díszítették és szélesen húzódó, csillogóan fehér csúcsokban végződött

— Ó! — kiáltott fel Faline csodálkozva. — Gobo halkan ismételte:

— Ó!

Bambi semmit se szólt. Megbűvölve és némán szemlélte.

Most mind a ketten megmozdultak, hátat fordítottak egymásnak és lassan visszabaktattak az erdőbe. A parancsoló külsejű, egész közel lépett a gyerekekhez, az anyához és Ena nénihez. Csöndes pompában haladt el előttük, nemes fejét királyian felszegve és senkit se méltatott pillantására.

A gyerekek lélegzeni se mertek, míg a sűrűben el nem tűnt. A másik után néztek, de abban a pillanatban zárultak be amögött is az erdő zöld ajtai.

Faline törte meg a csendet.

— Ki volt ez? — kiáltott, de kicsi, hetyke hangja reszketett.

Alig hallhatóan ismételte Gobo:

— Ki volt ez?

Bambi hallgatott.

Ena néni ünnepélyesen mondta:

— Az apák.

Aztán nem beszéltek, némán váltak el egymástól. Ena néni gyerekeivel nyomban befordult a legközelebbi bokorba. Azon át vitt az útjuk. Bambinak anyjával az egész rétet át kellett szelnie, míg a tölgyvhöz értek, ahonnan az ismerős út vezetett. Bambi sokáig hallgatott. Végre megszólalt:

— Ők nem láttak minket?

Az anya megértette, mit gondol és így felelt:

— Biztosan láttak. Ők mindent látnak.

Bambit szorongás fogta el; félt újabb kérdéssel zavarni anyját, de túlnagy volt a kísértés. Így kezdte:

— ... Miért ... — és hallgatott.

Az anya kisegítette:

— Mit akarsz mondani, fiam?

— Miért nem maradtak nálunk?

— Ők nem maradnak nálunk, — felelte az anya — csak időnként ...

Bambi folytatta:

— Miért nem beszéltek velünk?

Az anya mondta:

— Most nem beszélnek velünk ... csak időnként ... Meg kell várni, míg jönnek

és meg kell várni, míg szólnak hozzánk...
ahogy tetszik nekik.

Viharzó érzésekkel kérdezte Bambi:

— Fog velem is beszélni az apám?

— Biztosan, fiam, — ígérte az anyja
— majd ha felnősz, beszélni fog veled,
néha még nála is lehetsz.

Bambi némán lépdelt anyja mellett.
Apja megjelenése egész lényét felzaklatta.

— Milyen szép — gondolta. És mindig
újra: — Milyen szép!

Anyja mintha csak hallotta volna gondolatait, így szólt:

— Ha életben maradsz, fiam, ha okos
leszel és a veszélyt elkerülöd, te is olyan
erős és szép leszel egyszer, mint az apád
és olyan koronát fogsz hordani, mint ő.

Bambi mélyet lélegzett. A szíve tele lett
boldogsággal és sejtelemmel.

Az idő múlik és Bambi sokat tapasztal. Száz élménye van. Minden nap hoz valami újat. Néha szinte forog a feje, olyan hihetetlenül sokat kell tanulnia.

Már tud fülelni. Nem egyszerően meghallani azt, ami a közelben történik, ami úgylis belereccsen az ember fülébe. Nem, abban igazán nincs művészet. Okosan tud fülelni mindenre, bármi halkan moccanjon is, a legfinomabb roppanásra, amelyet a szél hoz a füléhez. Tudja például, hogy most egy fácán fut át a sűrűn. Jól ismeri a fácánok meg-megszakadó, finom topogását. A mezei egereket is felismeri hallás után, amint fel-alá futkosnak kicsi útjukon. A vakondokat is ismeri, ha jókedvűek s a bodzabokor alatt kergetőznek, hogy csak úgy zörög. Ismeri a sólymok merész, világos kiáltását és dühösen elváltoztatott hangjukon felismeri, hogy ölyv

vagy sas van a közelben s ijedten bosszankodnak, hogy vadászterületüket kirabolják. Ismeri a vadgalambok szárnycsapását, a kacsák szép, távoli szárnyzúgását és még sok egyebet.

Lassanként megtanul szimatolni is. Nemsokára olyan jól érti majd, mint az anyja. Már tudja a módját, hogy a levegőt úgy szívja be, hogy az szétterüljön az értelmén is. Ó, ez lóhere és fűszag — gondolja, ha a rét felől fú. Igen. És ott künn tanyázik most nyúl-barát is. Meg lehet ismerni mindjárt. És aztán lomb, föld, hagyma és májusfű sokféle illata közt is felismeri, hogy arra megy most a görény. Felismeri, ha orrát a földre nyomja és alaposan vizsgálódik, hogy errefelé járt a róka, vagy észreveszi: itt a közelben vannak a rokonok, Ena néni a gyerekeivel.

Már meghitt jó viszonyban van az éjszakával s már nincs olyan nagy vágya, hogy fényes nappal szaladgáljon a réten. Egész szívesen elfekszik anyja mellett a kis, homályos lombkamrában. Hallja, ahogy a levegő forr hevében és alszik. Időnként felébred, fülel és szimatol, ahogy illik. Minden rendben van. Csak a kis cin-

kék fecsegnek egymással, meg a papfülemülék, akik sose tudnak hallgatni, szóra-koznak és a vadgalambok nem akarják abbahagyni egymáshoz intézett rajongó gyöngédségeiket. De mi köze mindehhez? Flalszik újra.

Az éjszaka most nagyon tetszik neki. Minden vidám, minden mozgásban van. Persze éjszaka is vigyázni kell, de nem olyan nagyon és mindenfelé eljárhat, amerre akar. És mindenfelé ismerősökre akad, akik hasonlóképpen gondtalanab-bak, mint máskor. Éjjel az erdő ünnepé-lyes és csöndes. Csak néhány hang töri meg a csendet, de azok is máskép hangza-nak, mint a nappal hangjai s mélyebben csengenek a fülbe. Bambi szereti a bag-lyot. Oly előkelően szárnyal. Egészen hangtalanul, egészen könnyedén. A pil-langó sem üt kisebb zajt. S amellet oly pompásan megtermett és olyan jelenté-keny, határozott, bölcs arca van és remek szemei. Bambi megcsodálja biztos, nyugodtan bátor pillantását. És szívesen hallgatja, ha a bagoly az anyával, vagy másvalakivel elbeszélget. Ott áll, kissé ol-dalvást, talán fél is parancsoló pillantásá-

tól, amelyet annyira csodál, nem is ért sokat azokból az okos dolgokból, amelyeket beszél, de tudja, hogy okos dolgok és ez elbűvöli és tisztelettel tölti el a bagoly iránt. Aztán a bagoly belekezd énekébe. Haa-ah — hahaha — haa-ah! énekli. Másképp hangzik, mint a rigó, vagy pírók éneke, másképp, mint a kakuk barátságos jelszava, de Bambi szereti a bagoly énekét, mert valami titokteljes komolyságot érez ki belőle. Kimondhatatlan okosságot és rejtélyes fájdalmat. És itt van még a macskabagoly. Ez a vonzó kisfiú. Füttyös, jókedvű és módfelett kíváncsi. Feltűnést kelteni, ez az élete. Új-iik! Új-iik! — kiált fel összepréselt, borzalmasan csengő hangon. Úgy hangzik, mintha halálos bajban volna. De közben nagyszerű hangulatban van és bolondul örül, ha megijed valaki. Új-iik! kiált borzasztó hangosan, hogy az erdőben félórára is elhallatszik. Közben csöndesen nevet befelé, de ezt csak az hallja, aki egészen a közelében van. Bambi hamar rájött, hogy a macskabagoly örül, ha valaki megijed, vagy azt hiszi, hogy valami baj történt. Azóta el nem mulaszt egyetlen alkalmat, ha épp a köze-

lében van, hogy oda ne rohanjon s meg ne kérdezze:

— Valami baj történt?

• Vagy sóhajtva mondja:

— Jaj, de megijedtem!

Akkor a macskabagoly élvez.

— Igen, igen, — mondja nevetve — kiválóan siralmasan hangzik — és felborzolja tollát és úgy néz ki, mint egy kis szürke, puha golyó és elbűvölően csinos.

Néhányszor vihar is volt már, nappal és éjjel, először nappal volt és Bambi érezte, hogy félelem fogja el, ahogy egyre és egyre sötétebb lesz lombkamrájában. Úgy érezte, mintha a nappal közepén lezuhant volna az éjszaka a mennyből. S mikor a fürgeteg üvöltve dulta fel az erdőt, hogy a néma fák hangos jajveszékelésbe kezdtek, Bambi reszketett félelmében. S ahogy a villám fel-felcikázott és dörgött az ég, Bambi elájult a félelemtől és azt hitte, hogy a világ darabokra szakadt. Kétségbeesve szaladt anyja mögött, aki zavartan ugrott fel helyéről és a sűrűben fel-alá szaladgált. Nem tudott gondolkozni, nem lelte a helyét. Aztán dühöngő patakokban lezuhant az eső. Minden el-

bujt. Az erdő mintha üres lett volna és nem volt menekvés. A legsűrűbb lombosaton át is megostorozta őket a zúgva lezuhanó eső. De a villámok nem cikáztak többé, tüzes sugaruk nem ijesztett többé a fák felett, a mennydörgés eltávolodott, már csak messziről lehetett moraját hallani és csakhamar egészen elhallgatott. Az eső is csöndesebb lett, széles zúgása még egyenletesen és erősen szólt egy óra hosszát, az erdő mélyet lélekzett a szélcsöndben és hagyta, hogy elárassza az eső és senkinek se volt már mitől félnie. Ez az érzés elmúlt, az eső elmosta.

Még sose ment ki ilyen korán a rétre az anya Bambival, mint azon az estén. Még nem is volt este. A nap még magasan állt az égen, a levegő erőteljesen friss volt, erősebben illatozott, mint máskor és az erdő ezer hangtól volt hangos, mert mindnyájan előjöttek búvóhelyükről és ide-oda sürgöttek s azon buzgólkodtak, hogy iménti élményeiket egymásnak elmeséljék.

Mielőtt kiléptek volna a rétre, a nagy tölgy mellett haladtak el, mely az erdő szélén állott, közel az útjukhoz. Mindig e szép nagy fa mellett kellett elhaladniok,

ha a rétre tartottak. Most ott ült a mókus az egyik ágon és üdvözölte őket. Bambi vidám barátságban élt a mókussal. Első találkozásuk alkalmával vörös kabátkája miatt egy egészen kicsike őznek nézte és elképedve bámult rá. De akkor Bambi még túlságosan gyerekes volt és egyszerűen nem értett semmihez. De első pillanattól fogva módfelett tetszett neki a mókus. Olyan kedves jelenség volt, olyan kellemesen beszédes és Bambi gyönyörködve nézte, milyen nagyszerűen tud tornászni, kúszni, ugrálni és himbálózni. Beszéd közben állandóan fel-alá futkosott a síma fatörzsön, mintha az semmi volna. Most is magosan ült az egyik hintázó ágon, kényelmesen, farkbojtjára támaszkodott, mely kedvesen kunkorodott mögötte a magasba, megmutatta fehér mellét, kedvesen hadonászott apró lábaival, fejét ide-oda himbálta, szemei boldogan nevettek és pillanat alatt egy sereg tréfás és érdekes dolgot mesélt. Most éppen újra lefelé jött, oly gyorsan s oly szeleburdi ugrabugrával, hogy minden pillanatban azt lehetett hinni, valakinek a fejére bukfencezik. Hevesen himbálta hosszú vörös far-

kát s már fölülről leköszönt: — Jó napot! Jó napot! No, ez igazán kedves, hogy erre járnak.

Az anya és Bambi megálltak.

A mókus lefelé szaladt a síma fatörzsön — No — fecsegte . . . Ahogy látom, hál Istennek, szépen megúszták a dolgot. És ez a fontos. Villámgyorsan kúszott fel újra a fatörzsön s közben egyre beszélt. — Nem, itt lenn mégis csak túl nedves nekem. Várjon csak, keresek jobb helyet. Remélem, nem zavarja? Köszönöm, köszönöm, gondoltam, hogy nem zavarja. No és, hát innen is elbeszélgethetünk.

Az egyik egyenes ágon fel-alá futkosott. — Szép kis dolog volt ez — folytatta — micsoda lárma és botrány! Képzelheti, hogy megijedtem. Meghúzódtam egy sarokban s alig mertem mozdulni. Ez a legrosszabb, ott kuksolni mozdulatlanul. Hisz reméljük, hogy nem lesz semmi baj, no és az én fám az ilyen esetekre kitűnő, nem, nem érhet baj, a fám kitűnő . . . mondhatom. Meg vagyok elégedve. Bármerre járjak is, nem kívánok különbet. De hiába, ha úgy zúg, dörög, mint ma, mindig újra meg újra felizgatom magam.

Ott ült a mókus, szép, magasba nyúló farkára támaszkodva, megmutatta fehér mellét és első lábait érzelmesen a szívére szorította. Igazán el lehetett hinni neki, hogy nagyon izgatott.

— Mi most a rétre tartunk — mondta az anya, — hogy megszáritkozzunk a napon.

— Nahát ez jó ötlet — kiáltott a mókus. — Ön igazán olyan okos, igazán, mindig mondom, olyan okos! Egy ugrással egy még magasabb ágon termett — igazán, nem is tehet jobbat, mint hogy kimegy a rétre — kiáltott le odafönről. Aztán könnyű ugrásokkal ide-oda szökkent a fa koronáján. — Én is följebb megyek, ahol nap van — fecsegte elégedetten. — Csusrom víz vagyok! Egészen fölmegyek! — S nem törődött vele, hogy hallják-e még a szavát.

A rét már elég élénk volt. Nyúl-barát ült ott családi körben, egy másik csoportban Ena néni a gyerekeivel és néhány ismerőseivel és az apákat is viszontlátta Bambi. Lassan lépdeltek kifelé az erdőből, mind a kettő más-más oldalról, sőt egy harmadik is megjelent. Lassan mentek a réten,

fel-alá, közel az erdő széléhez és mind-egyik a maga helyén. Senkire se ügyeltek, sőt egymáshoz se szóltak. Bambi lopva egy-egy tisztelettel és kíváncsisággal teli pillantást vetett rájuk.

Aztán szórakozni kezdett Falineval, Goboval s egy pár másik gyerekekkel. Úgy vélte, játszhatnának egy keveset. Ebben aztán megegyeztek és elkezdődött a kergetőzés. Faline látszott a legboldogabbnak. Oly friss és fürge volt és tele hirtelen ötletekkel. De Gobo hamar elfáradt. A vihar előtt rettenetes szorongást állott ki, szívdobogást kapott és ez még most sem múlt el. Gobo különben is gyöngécske volt, de Bambi szerette, mert olyan jó volt és készséges és mindig kicsit szomorú is, anélkül, hogy mutatta volna.

Az idő múlik és Bambi megtanulja, milyen ízletes a fű, milyen gyöngéd a levélbimbó és milyen édes a lóhere. Ha anyjára símul, hogy felüdüljön rajta, gyakran megesik, hogy anyja visszautasítja. — Már nem vagy kisgyerek — mondja. — Sőt néha egész kereken kijelenti: — Ugyan, hagyj már békén. És az is megtörténhetik, hogy az anya kicsi erdei kamrá-

jukban feláll, világos nappal feláll, elmegy, ügyet se vetve rá, hogy Bambi követi-e vagy sem. Sőt sokszor megesik, ha szokott útjukon járnak, hogy az anya, mintha észre se venné, hogy Bambi mögötte van és szépen, rendesen követi. S egy napon az anya eltűnt. Bambi nem értette, hogy lehetséges ez, meg se tudta magyarázni magának. De eltűnt és íme, Bambi először van egyedül.

Csodálkozik, nyugtalan lesz, szorongás és szomorúság fogja el és szánalmasan kezd sóvárogni. Ott áll szomorúan és hívja az anyját. Senki se felel, senki se jön.

Fülel, szimatol. Semmi.

Újra kiált. Egészen halkán, bensőségesen, könyörögve hívja az anyját: — Anya ... anya ... — hiába.

Erre elfogja a kétségbeesés, nem bírja tovább és elindul.

Ott mendegél az út hosszában, az ismerős út hosszában. Meg-megáll és hívja az anyját, tovább megy, tétova léptekkel, félve és tanácstalanul. Szomorú.

Egyre messzebb megy és olyan utakhoz ér, amelyeken még sose járt, oly vidé-

kekre, amelyek idegenek néki. Már nem ismeri ki magát.

És akkor két gyerekhangot hall, amelyek épúgy hívnak, mint az övé: — Anya . . . anya . . . !

Áll és fülel.

Valóban, ez Gobo és Faline. Nem lehetnek mások.

Gyorsan szalad a hangok irányában s csakhamar látja átcsillogni a leveleken az ismerős vörös kabátkákat. Gobo és Faline. Ott állnak, egymás mellett, egy sombokor alatt és kiáltanak: — Anya . . . anya . . .

Örülnek, hogy zajt hallanak a szomszéd bokorból, de csalódottnak látszik mind a kettő, amint Bambit pillantják meg. De azért neki is örülnek egy kicsit. És Bambi is boldog, hogy mégis egészen egyedül.

— Mama elment — mondta Bambi.

— A miénk is — felelte Gobo panaszosan.

Meghökkenően néznek egymásra.

— Merre is lehetnek? — kérdezi Bambi. Majdnem pityereg.

— Nem tudom — sóhajt fel Gobo. Szív-dobogása van és komiszul érzi magát.

Most Faline szólal meg hirtelen:

— Azt hiszem . . . az apáknál vannak...

Gobo és Bambi elképedten néznek egymásra. Tisztelet markolja meg a szívüket.

— Gondolod . . . az apáknál? — kérdi Bambi és reszket.

Faline is reszket, de sokatmondó arc-cal palástolja. Úgy csinál, mint aki többet tud, mint amennyit elárulni akar. Persze nem tud semmit. Azt se tudja, honnan jött az előbbi ötlete. De amikor Gobo megismétli: — Igazán azt hiszed? — okos arcot vág és titokzatosan ismétli: — Igen, azt hiszem.

Ez legalább afféle sejtelem és lehet gondolkozni felette. Mindazonáltal Bambi nem lesz nyugodtabb tőle. És nem is tud gondolkodni felette. Túlságosan izgatott és szomorú hozzá.

Elmegy. Nincs nyugta egyhelyen. Faline és Gobo elkísérik egy darabon. Mind a hárman fel-felkiáltanak: — Anya . . . anya . . . de most Gobo és Faline állva maradnak; nem mernek tovább menni. Faline mondja: — Hová? A mama tudja, hol vagyunk. Maradjunk itt, hogy megtaláljon, ha visszajön.

Bambi egyedül indul útjára. A bozóton

keresztül kicsi tisztáshoz ér. A tisztás közepén pihenőt tart. Hirtelen mintha oda-gyökerezett volna a lába, nem tud tovább menni.

Ott, a tisztás szélén, magas mogyoró-cserje mellett egy alak áll. Bambi még sose látott ilyen alakot. Eközben a levegő oly szagot hoz az orrába, aminőt még sosem érzett. Ismeretlen szag, nehéz és éles és izgató a megbolondulásig.

Bambi az alakra mered. Különösen magas, sajátságosan keskeny és sápadt arca van s orra és szeme körül egészen meztelen. Borzalmasan meztelen. Rettenetes borzalom tűz erről az arcról. Hideg iszonyat. Ennek az arcnak szörnyűséges hatalma van, amelytől nyugözöttén áll. Az elviselhetetlenségig kínos ránézni erre az arcra Bambi mégis idegenül rámered és nem tudja levenni róla a szemét.

Az alak sokáig mozdulatlanul áll. Aztán kinyújtja az egyik kezét, az egyiket, mely egészen fölül van, közel az arcához. Bambi észre se vette, hogy ez a keze egyáltalában van. De ahogy ez a rettenetes kéz egyenesen kinyúlik a levegőben, Bambi a pusztá látványa tovasöpri, mint a

pelyhet a szél. Szempillantás alatt újra a sűrűben terem. És rohan.

Egyszerre csak az anya is újra itt van. Mellette szökdel bokorról bokorra. Mind a ketten rohannak, ahogy csak tudnak. Az anya elől, ismeri az utat és Bambi követi. Így rohannak, míg kamrájukba nem érnek.

— Láttad? ... — kérdi az anya hal-
kan.

Bambi nem tud felelni, nincsen lélek-
zete. Némán bólint.

— Ez ... ez ... Ő volt! — mondja az
anya.

— És megborzonganak mind a ketten.

Bambi még sokszor maradt egyedül. De már nem fél annyira mint elsőízben. Ha az anya eltűnt, hívhatta akárhányszor, nem jött. Aztán észrevétlenül újra megjelent és ott volt mellette, mint máskor.

Egy éjszaka újra egyedül kóborolt. Még Gobot és Falinet se látta sehol. Az égbolt már fakószürke volt, hajnalodni kezdett és a bozót fölött kezdtek kiválni a fák csúcsai. Most hirtelen zúgás kelt a bokorban, a levelek megreszkettek és az anya elporzott előtte. Mögötte egy másik vágatott. Bambi nem tudta ki légyen az, Ena néni, az apa, vagy más valaki — az anyát azonban felismerte, akármilyen gyorsan zúgott is el előtte. Felismerte a hangját. Kiáltott és Bambinak úgy tűnt, mintha csak tréfából tenné, de mintha hangjába egy kis félelem mégis belecsendült volna.

Egy másik eset nappal történt. Bambi órákhosszat bolyongott a sűrűben. Egy-

szerre csak szólítani kezdte az anyját. Nem mintha félt volna, csak nem akart tovább olyan egészen egyedül maradni és érezte, hogy nemsokára keservesen fogja érezni magát. Elkezdte tehát szólítani az anyját.

Hirtelen ott termett előtte az apák egyike és szigorúan ránézett. Bambi nem hallotta jöttét és megijedt. Az öreg hatalmasabb, magasabb és büszkébb volt, mint a többi. Kabátja mély sötétvörösben lángolt, de arca már ezüstszürkén csillogott; és mozgékony füle fölött hatalmasan emelkedett a magas, feketegyöngyös korona. — Mért kiabálsz? — kérdezte az öreg szigorúan. Bambi megreszketett a tisztelettől és nem mert válaszolni. — Anyád most nem ér rá veled lenni — folytatta az öreg. Bambi meg volt semmisülve ettől a parancsoló hangtól, egyidejűleg azonban csodálta is. — Nem tudsz egyedül lenni, szégyeld magad! — Bambi azt akarta mondani, hogy ő egész jól tud egyedül lenni, hogy már többször volt is egyedül, de nem jött szó a száján. Alázatos volt és borzasztóan szégyenkezett. Az öreg hátat fordított és eltűnt. Bambi

azt se tudta hogyan, hová, olyan gyorsan tűnt el az öreg. Épp oly gyorsan és épp oly hirtelen, mint ahogy jött. Bambi feszülten hallgatózott, de neszét se tudta venni távolodó lépteknek. Egyetlen megmozduló levél zaját se hallotta. Azt hitte tehát, hogy az öreg még itt van valahol a közelben és minden oldalra szétszimatolt a levegőben. Nem hozott szagot. Bambi megkönnyebbülve lélekzett fel, hogy íme újra egyedül van, de ugyanakkor heves vágyat érzett, hogy még egyszer lássa az öreget és megelégedését kiérdemelje.

Mikor aztán az anya megjött, mit sem beszélt neki erről a találkozásról. És nem is kiáltott többé utána, ha újra eltűnt. Kóborlásai közben mindegyre az öreg járt az eszében és hevesen vágyakozott, hogy találkozzék véle. Majd mondani fogja: — Lássá, már nem hívom az anyámat — s az öreg majd megdicséri.

De Gobónak és Falinenak elmesélte, amikor újra találkoztak a réten. Feszülten figyeltek s egyetlen olyan esetet sem tudtak felemlíteni, mely ezzel mérkőzhetett volna. — Nem féltél? — kérdezte Gobo izgatottan. — De! — Bambi bevallotta,

hogy bizony félt. — De csak egy kicsit. — Én rettenetesen féltem volna — mondta Gobo. Bambi megismételte, hogy nem, olyan nagyon nagy félelemről szó se lehetett, mert az öreg igazán nagyszerű volt. Gobo úgy vélte: — Az keveset segített volna rajtam. Én a félelemtől rá se tudtam volna nézni. Ha én félek, akkor mindjárt káprázik a szemem és nem látok semmit és a szívem olyan erősen dobog, hogy eláll a lélekzetem. — Faline, Bambi elbeszélése közben, igen komoly lett és nem szólt semmit.

De amikor legközelebb találkoztak, Gobo és Faline lélekszakadva rohantak eléje. Újra egyedül voltak mind a ketten, akárcsak Bambi. — Már olyan régen keresünk — kiáltott Gobo. — Igen, — mondta Faline fontoskodva — mert már tudjuk, ki volt az, akivel a multkor beszélél. — Bambi nagyot ugrott kíváncsiságában. — Ki?! . . .

Faline ünnepélyesen mondta: — Az öreg herceg.

— Honnan tudjátok? — kíváncsiskodott Bambi.

— Anyánktól! — ismételte Faline.

Bambi meglepődöttnek látszott. — Elmondátok neki? — Mindketten bólintottak. — De hiszen titok volt! — kiáltott Bambi meghökkenve.

Gobo nyomban bocsánatot kért. — Nem én voltam, Faline mesélte el. De Faline bátran kiáltott: — Ó! mit, titok! Tudni akartam, ki az. Most tudjuk és ez sokkal érdekesebb! — Bambi égett a kíváncsiságtól, hogy mindent megtudjon és le volt fegyverezve. Faline pedig valóban mindent elmondott. — Ő a legelőkelőbb az egész erdőben, ő a herceg, nincs még egy, aki megközelítené. Senki se tudja hány éves. Senki se tudja, hol lakik. Senki sem ismeri a rokonságát. Kevesen vannak olyanok is, akik csak egyszer is látták. Néha már az a hír járta, hogy meghalt, oly rég nem mutatkozott, aztán újra felbukkant egy szempillantásra s így derült ki, hogy még életben van. Senki se merészelte őt valaha is megkérdezni, merre járt, senkivel se beszélt és senki se merészezi őt megszólítani. Oly utakon jár, amelyeken senki más; ismeri az erdőt a legtávolibb sarkáig. És számára nincs veszély. A többi herceg némelykor harcol

egymással, néha csak próbából és tréfaság kedvéért, nagynéha komolyan, vele azonban sok esztendő óta senki se harcol. És azok közül, akik valaha, hajdanidőkben harcoltak vele, azok közül már egyetlen egy sem él. Ő a nagy herceg.

Bambi megbocsátotta Gobónak és Falinenak, hogy titkát anyjuknak kifecsegték, sőt elégedett volt, mert íme, általa ilyen fontos dolgok hallomásához jutott. De azért örült, hogy Gobo és Faline se tudnak mindent. Hogy az öreg herceg azt mondta: Nem tudsz egyedül lenni? Meg azt: Szégyeld magad! Erről nem tudtak. Bambi most boldog volt, hogy ezt a rendreutasítást elhallgatta. Gobo és Faline épp úgy kifecsegték volna, mint a többit és másnap az egész erdő erről beszélt volna.

Aznap éjjel, hogy a hold felkelt, Bambi anyja újra megjelent. Hirtelen ott állt a rét szélén a nagy tölgynél és Bambit kereste. Bambi mindjárt felismerte és hozzá szaladt. Ezen az éjjelen Bambi megint valami újat élt át. Az anya a réten csillapította éhségét, ahol újabban Bambi is ebédelni szokott. Aztán még a bokrokon torzkodtak és ezen az élvezetes szemlé-

lödő módon egyre beljebb és beljebb kerültek az erdőbe. Egyszerre csak hatalmas zúgás kelt a bokrok közt. Még mielőtt Bambi megsejthette volna, mi történt, az anyja elkezdett hangosan kiáltozni, mint olyankor, ha megijedt.

— Ó! — kiáltott s nagyot ugrott, megállt és kiáltott: — Ó, óóó . . . — Bambi hatalmas alakokat pillantott meg, akik nagy zúgással száguldottak el előtte. Egész a közelében. Hasonlítottak Bambira és Bambi anyjára, hasonlítottak Ena nénire és rokonságának többi tagjaira is, de olyan óriásiak voltak, olyan hatalmas tereműek, hogy úgy kellett fölnézni rájuk. Bambi is elkezdett jajgatni. — Ó . . . ó . . . ó . . . Alig tudta, hogy kiált, de kiáltani kellett. A csapat lassan zúgott el előtte. Három-négy óriási alak egymás után. Utolsónak egy a többieknél is nagyobb, a nyakán vad sörénnyel és egy egész fál hordott koronául. Lélekzetfojtó látvány volt. Bambi ott állt s teli tüdejéből ríni kezdett, olyan különösen rosszul érezte magát, mint soha még. Félt, de valami furcsa módon. Szánalmasan kicsinynek tűnt fel önmaga előtt. És anyja is nyomo-

rúságosan eltörpült. Szégyelte magát, anélkül, hogy sejtette volna, miért. De ugyanakkor félelem rázta meg és sírnia kellett. — Ó . . . ó . . . — Megkönnyebbült, hogyha így kiáltozott.

A csapat eltűnt, semmit se lehetett hallani vagy látni belőlük. Az anya is hallgatott. Csak Bambi rítt fel időnként. Nem tudta abbahagyni. — Légy már csendben — mondta az anyja. — Már nincsenek itt.

— Ó, anya — suttogta Bambi. — Ki volt ez?

— Nahát tulajdonképpen nem olyan veszélyes az eset — mondta az anya. — Ezek voltak a mi nagy rokonaink . . . igen . . . nagyok és előkelőek . . . Nálunk is előkelőbbek.

— És nem veszélyesek? — kérdezte Bambi.

— Rendesen nem — magyarázta az anya. — No persze, már egy s más történet állítólag. Ezt meg azt beszélük, de senki se tudja, mi igaz ezekből a históriákból. Engem még sohase bántottak és senkit az ismerőseim közül.

— Miért bántanának minket? — elmélkedett Bambi — ha a rokonaink? —

Nyugodt akart lenni, de még mindig reszketett.

— Nem, nem bántanak minket, — felelte az anyja — de nem tudom, én mégis újra meg újra megijedek, ha megpillantom őket. Magam sem értem, de minden alkalommal újra megtörténik. — Bambi ezalatt lassanként lecsillapodott, de gondolatai szorongatták. Pont fölötte, egy égerfa ágai közt visított, feltűnést hajhászva, a macskabagoly. De Bambi szórakozott volt és ezúttal elfelejtette, hogy jelentkezzék: mennyire megijedt. Mindazonáltal a macskabagoly nyomban érdeklődött: — Talán megijesztettem?

— Bizonyára, — felelte Bambi — ön mindig megijeszt.

A macskabagoly halkan nevetett; meg volt elégedve. — Remélem, nem veszi rossz néven, — mondta — ez már az én szokásom. — Felborzolta tollát, olyan lett, mint valami golyó, csőrét pehelytollaiba mélyesztette és szörnyen csinos, komoly arcot vágott. Boldog volt.

Bambi kiöntötte a szívét. — Tudja, — kezdte el okosdian — nem sokkal előbb még jobban megijedtem.

— Úgy? — kérdezte a macskabagoly elégedetlenül.

Bambi elmesélte a hatalmas rokonokkal való találkozását.

— Ne beszéljünk a rokonokról — kiáltott a macskabagoly. — Nekem is vannak rokonaim. De ha csak nappal is bárhol mutatkozom, mindnyájan megrohannak. Nem, a rokonoknak nincs sok értelmük. Ha nagyobbak, mint mi, nem jó, ha kisebbek, pláne nem jó. Ha nagyobbak, mint mi, akkor ki nem állhatjuk őket, mert büszkék, ha meg kisebbek, akkor ők nem állhatnak ki minket, mert akkor mi vagyunk büszkék. Nem, az egész társaságról mit sem akarok tudni.

— De ... én nem is ismerem a rokonaimat ... — mondta Bambi félénken és vágyakozva. — Sose hallottam felőlük és ma láttam őket először.

— Ne törődjék azokkal az alakokkal! — kiáltott a macskabagoly — higgyen nekem. — Jelentősegteljesen forgatta el a szemét. — Higgyen nekem, ez a legjobb. A rokonok sohasem olyan jók, mint a barátok. Látta, mi ketten nem vagyunk ro-

konok, de jóbarátok vagyunk és ez igen kellemes.

Bambi még valamit akart mondani, de a macskabagoly folytatta: — Ezekben a dolgokban meg vannak a magam tapasztalatai. — Maga még olyan fiatal. Higyjen nekem, én jobban tudom. Egyébként Isten ments, hogy az ön családi ügyeibe avatkozzam. — Oly gondolkodóan forgatta szemét és komoly arcával olyan jelentékenynek látszott, hogy Bambi szerényen hallgatott.

Újabb éjszaka telt el és a reggel eseményt hozott.

Felhőtlen égboltozatú reggel volt, tele harmattal és frissességgel. A fák levelei, a bokrok levelei hirtelen erősebben kezdtek illatozni. A rét széles hullámokban lehelte illatát a facsúcsok magasa felé.

— Piip — mondták a cinkék, ahogy felébredtek. Egészen halkan mondták. De mivel alig szürkéllett még, egy darabig nem mondták többé. Most csend következett. Aztán fentről nyers, hatalmas varjúkárogás hatolt át a levegőn. A varjak felébredtek és meglátogatták egymást a csúcsokon. Azonnyomban felelt a szarka:

— Sakeraksak . . . Azt hiszi, hogy még alszom? — Most innen is, onnan is, távol-közel száz hang szólalt meg egyszerre egészen halkan:

— Piip! Piip! Tiu!

Álom és szürkület volt még ezekben a hangokban. És még csak elszórva jelentkeztek.

Hirtelen rászállt a rigó az egyik bükk tetejére. A legmagasabb ágra szállt fel, mely vékonyan, szinte átszúrta a levegőt, ott letelepedett és elnézte a fák rengetegén át, mint éled meg s tüzesedik az éjszakába fáradt fakószürke égbolt. Akkor elkezdett énekelni. Lentről nézve csak párányi, sötét foltocska volt a rigó. Kicsi, fekete teste messziről hervadt lombhoz hasonlított. De éneke hatalmas ujjongásként töltötte be az erdőt. És most minden megéledt. A pintyek csapkodtak, a vörösbegy és a tengelice is kezdték hallatni hangjukat, a galambok széles szárnycsapással és csattogással szálltak egyik helyről a másikra, a fácánok felkiáltottak és ez úgy hangzott, mintha szét akarna repedni a torkuk. Puha és erőteljes volt szárnyaik zúgása, ahogy háló-fájukról a földre

ereszkedtek. Ott lenn még néhányszor felfelszakadt ércesen repesztő kiáltásuk és halkan gurrogtak utána. A magas levegő-égben jajaját kiáltottak éles és örömteli hangon a sólymok.

A nap felkelt.

— Diu-diju! — ujjongott a pirók. Ide-oda repdesett az ágak között és sárga, kerek teste csillogott a reggeli sugárban, mint valami röpke aranygolyó.

Bambi a nagy tölgy mellett kilépett a rétre. A rét harmattól szikrázott, fű, virág és nedves föld szagától illatozott és ezerféle hanggal volt népes. Ott ült nyúl-barát s úgy látszott, valami komoly dolgon töri a fejét. Ott sétált egy büszke fácán lassan és peckesen, bele-belekóstolt a fűbe s közben vigyázatosan minden oldalra szétfürkészett. Nyakának sötétkék ékesége csillogott a napban. És Bambi közvetlen közelében állt az egyik herceg. Bambi még sohasem látta, általában az apák egyikét se látta még ily közlelről. Ott állt a mogyorócserje mellett, az ágak még kissé eltakarták. Bambi nem mozdult. Remélte, hogy a herceg egészen kijön majd és azon gondolkodott, vajjon megszólít-

ja-e akkor? Meg akarta kérdezni az anyját és szétnézett, merre van. De az anya már továbbment s meglehetősen messze, Ena néninél volt a rét másik szélén. Épp akkor jöttek ki Gobo és Faline is a bozót-ból. Bambi nem mozdult és gondolkodott. Ha mostan át akar menni anyjához és a többiekhez, a herceg mellett kell elhaladnia. Ez illetlennek tűnt fel előtte. Ó, gondolta, mért kérdezzem meg előbb anyát. Az öreg herceg is beszélt velem. És anyának nem mondtam el. Meg fogom szólítani a herceget. Megkísérlem. Hadd lássák a többiek odaát, ahogy beszélgetek vele. Azt fogom mondani: — Jó reggelt, herceg! — Ezért csak nem haragudhat meg rám. De ha megharagszik, akkor elszaladok.

Bambi küzködött elhatározásával, mely mindig újra meg újra habozásba fűlt.

Most kilépett a herceg a mogyorócserjék közül a rétre.

Most . . . — gondolta Bambi.

És akkor dörrenés rázta meg a levegőt.

Bambi összcsuklott és nem tudta, mi történt.

Látta, ahogy a herceg hatalmas ugrás-

sal a magasba szökken s aztán örjöngve rohan el mellette, az erdőbe.

Bambi meredten pillantott körül, a mennydörgés még egyre visszhangzott benne. Láta, ahogy odaát az anya, Ena néni, Gobo és Faline az erdőbe menekülnek, látta nyúl-barátot ijedten tovaporzani, látta a fácánt előrenyujtott nyakkal szaladni, észrevette, hogy az egész erdő hirtelen elhallgatott, kapta magát ő is és viisszaszaladt a sűrűbe.

Pár ugrást tett még csak és íme, ott feküdt előtte a herceg a földön. Mozdulatlanul. Megrettenve maradt állva Bambi s nem tudta felfogni, mi légyen ez. Ott feküdt a herceg széles sebbel a feltépett vállán, véresen és holtan.

— Ne állj meg! — hangzott fel mellette egy sürgető hang.

— Az anya volt, aki teljes vágtában szaladt el mellette.

— Szaladj! — kiáltott — szaladj, ahogy tudsz. — Mindezt futtában mondta és szava Bambit is magával sodorta. Teljes erejéből szaladt.

— Mi ez, anya? — kérdezte. — Mi volt ez, anya?

Az anya zihálva válaszolt:

— Ez ... ez ... Ő volt!

Bambi borzongott és tovább rohantak. Végre lélegzétfogyva megálltak.

— Mit mond? Mit mond, kérem? — hangzott egy finom hang felettük.

Bambi felpillantott, a mókus kúszott egyik ágról feléjük.

— Az egész úton ágról ágra magukkal szaladtam! — kiáltott. — Nahát, ez borzasztó!

— Hát ön is ott volt? — kérdezte az anya.

— Hát hogyan lettem volna ott — felelte a mókus. — Még reszketek minden porcikámban. — Egyenesen ült, pompás farkára támaszkodott, megmutatta keskeny, fehér mellét és első lábait, mintha esküdne, a szívére szorította. — Magamon kívül vagyok az izgalomtól. .

— Én is elfáradtam a nagy ijedtségtől — mondta az anya. — Megfoghatatlan. Egyikünk se látott semmit.

— Úgy? — A mókus buzgólkodott: — Hát akkor téved. Én már régen láttam Öt!

— Én is! — kiáltott egy másik hang. A szarka volt; odarepült és letelepedett az egyik ágra.

— Én is! — hangzott még föntebbről. Ott ült az egyik kőrisen a szajkó.

És a fák csúcsairól bele-belekárogott egy-egy mogorva varjúhang:

— Mi is láttuk, mi is!

Ott ültek mind körben és fontoskodva beszéltek. Különösen izgatottak voltak, tele haraggal és szomorúsággal.

— Kit? — gondolta Bambi. — Kit láttak ezek?

— Teljes erőmmel azon fáradoztam — mesélte a mókus és elsőlábait, mintegy esküre, a szívére szorította. — Teljes erőmmel azon voltam, hogy a szegény herceget figyelmeztessem. — És én — ke-repelte a szajkó. — Hányszor kiáltottam rá! — de nem akart meghallani.

— Engem se hallott meg — csörögte a szarka. — Tízszer is szóltam rá. Éppen oda akartam repülni egészen a közelébe, mert gondoltam magamban, ha mostanáig nem hallott meg, akkor odarepülök arra a mogyoróbokorra, amely előtt állott.

Ott csak meghall majd. De abban a pillanatban megtörtént.

— Az én hangom minden bizonnyal erősebb a tiéteknél és én is figyelmeztettem, ahogy tudtam — mondta a varjú elkeseredett hangon. — De az uraságok kevés ügyet vetnek a magunkfajtára.

— Valóban, igen keveset — hagyta helyben a mókus.

— Amit tudtunk, megtettük — vélte a szarka. — Mi aztán legkevésbé vagyunk hibásak, ha szerencsétlenség történik.

— Milyen csinos herceg volt — panaszolta a mókus — és a legjobb éveiben.

— Hah! — csörögte a szarka — ne lett volna olyan büszke és hallgatott volna ránk!

— Biztosan nem volt büszke — mondott ellent a mókus.

A szarka hozzátette: — Nem büszkébb, mint fajtajának többi hercege.

— Szóval buta! — nevetett a szajkó.

— Ej, maga a buta! — kiáltott rá a varjú. — Maga igazán ne beszéljen butaságról. Az egész erdő tudja, hogy milyen buta.

— Én? — ismételte a szajkó meredten.

a csodálkozástól. — Rólam igazán senki se mondhatja, hogy buta vagyok. Csak feledékeny. De buta aligha.

— Ahogy akarja — mondta a varjú komolyan. — Felejtse el, amit mondtam, de gondolja meg, hogy a hercegnek nem azért kellett meghalnia, mert büszke vagy ostoba volt, hanem azért, mert *Előle* senki se menekülhet.

— Hah! — mordult fel a szajkó. — Ki nem állhatom az ilyen beszédet. — To-
varöppent.

A varjú folytatta:

— Még az én atyafiságomból is nem egyet rászedett. Gyilkol kedve szerint. Nincs segítség ellene.

— Mindazonáltal vigyázni kell — vette oda a szarka.

— Vigyázni persze kell — mondta a varjú szomorúan. — A viszontlátásra.

Elrepült és rokonai nyomban követték.

Bambi körülnézett. Az anya nem volt már ott.

— Csak tudnám, miről beszélnek — gondolta Bambi. — Nem értek mindent abból, amit mondanak. Ki az az: Ő, aki-

ről beszélnek? . . . Az is Ő volt, akit a mult-
kor a bozótban láttam.

— De Ő nem ölt meg engem . . .

Bambi a hercegre gondolt, akit az imént a földön fekvé, véresen szétroncsolt vá-
lal látott, az bizony meghalt. Bambi to-
vább ment. Az erdő újra ezer hangtól
csengett, a nap széles sugarakkal tűzött át
a facsúcsokon, mindenütt világos volt, a
lombok elkezdtek párologni; sólyomkiál-
tás hangzott fel magosan a levegőben és
itt, egész a közelben, hangosan felnevetett
egy harkály, mintha mi se történt volna.
Bambi nem lett vidámabb. Úgy érezte,
valami sötét fenyegeti, nem értette meg,
hogy lehetnek a többiek olyan vidámak
és gondtalanok, holott az élet ilyen nehéz
és veszélyes. Ebben az órában heves vágy
lepte meg: messze elbujdosni. Egyre mé-
lyebbre és mélyebbre az erdőben. Valami
vonzotta, hogy a legvadonabb sűrűbe ha-
toljon és ott keressen magának zúgot,
amelyet áthatolhatatlan cserjék öveznek
és senki se pillanthatja meg. Erre a rétre
nem akart többé kimenni.

Mellette halkan megmozdult a bokor.
Bambi megreszketett. Az öreg állt előtte.

Bambi félni kezdett; el akart szaladni, de erőt vett magán és maradt. Az öreg ránézett nagy, mélységes szemeivel: — Te is ott voltál az előbb?

— Igen — mondta Bambi halkan. A szíve a torkáig dobogott.

— Hol az anyád? — kérdezte az öreg. Bambi még mindig halkan válaszolta: — Nem tudom.

Az öreg még egyre nézte:

— És te nem kiáltasz utána?

Bambi az öreg tiszteletreméltó jégszürke arcába, pompás koronájára pillantott és hirtelen elöntötte a bátorság.

— Egyedül is tudok lenni — mondta.

Az öreg még egy ideig elnézte, aztán szelíden kérdezte:

— Nem te vagy az a kicsike, aki a mi napában még az anyja után rítt?

Bambi szégyenkezett kissé, de bátor maradt.

— Igen, én vagyok — ismerte be.

Az öreg hallgatagon nézett rá és Bambi-nak úgy tűnt, mintha mélységes szemei most szelídebben pillantanának.

— Te megszidtál akkor, öreg herceg,

— kiáltott fel elragadtatva — mert nem tudtam egyedül lenni. Azóta tudok.

Vizsgálódva nézett az öreg Bambira és alig észrevehetőleg mosolygott, de Bambi mégis észrevette.

— Öreg herceg, — kérlelte bizalmasan — mondd, mi történt. Nem értem . . . Ki Ő, akiről mindnyájan beszélnek? . . . — Szünetet tartott, megijedve az öreg hallgatást parancsoló sötét pillantásától.

Újra eltelt egy kis idő, az öreg Bambin átnézve, a messzeséget fürkészte, aztán lassan mondta:

— Magad hallj, szimatolj és láss, magad tanulj. — Koronás fejét még magasabbra emelte. — Isten veled — mondta. Semmi mást. És eltűnt.

Bambi meghökkenve állt és csüggedés fogta el. De az „Isten veled“ vigasztalóan csengett vissza benne. Isten veled, mondta az öreg. Tehát nem haragudott.

Bambi úgy érezte, büszkeség és ünnepélyes komolyság fogja el és emeli magasba. Igen, az élet nehéz és tele van veszéllyel. De bármit hozzon is, meg fogja tanulni, hogy elviselje.

Lassan haladt befelé az erdőn.

A rét szélén egy nagy tölgyfáról hullott a levél. S a többi fáról is.

A tölgy egyik ága, magasan a többi felett, egész a rétre nyúlt ki. Legszélsőbb ágán két levél kuksolt egymás mellett.

— Már nem úgy van, mint régen — mondta az egyik levél a másiknak.

— Nem — ismételte a másik. — Ma éjjel is annyian elmentek közülünk . . . Már jóformán csak mi maradtunk ezen az ágon.

— Nem lehet tudni, melyikünkön van a sor — mondta az első. — Amikor még meleg volt és a nap meleget árasztott, olykor egy-egy vihar vagy felhőszakadás tört ránk és sokan közülünk már akkor elsodródtak, holott még fiatalok voltak. — Nem lehet tudni, melyikünkön a sor.

— Most a nap csak ritkán süt — sóhajtott a második levél — és ha süt is,

már nincs ereje. Új erőre volna szükségünk.

— Vajjon igaz-e, — kérdezte az első — vajjon igaz-e, hogy helyünkbe újak jönnek, ha mi leperegtünk és aztán újra mások és mindig újra...

— Biztosan igaz — suttogta a másik. — El se tudom képzelni másképp... Ez már a mi fogalmainkat meghaladja...

— És aztán olyan szomorúak leszünk tőle — tette hozzá az első.

Egy ideig hallgattak, aztán az első csöndesen mondta maga elé: — Mért kell elmennünk?...

A második kérdezte: — Mi lesz velünk, ha lehullunk?...

— Lehanyatlunk...

— Mi van ott lenn?

Az első felelte: — Nem tudom. Az egyik ezt mondja, a másik azt... De senki se tudja.

A második kérdezte: — Vajjon érzünk-e még valamit? Vajjon tudunk-e még valamit magunkról, ha ott lenn leszünk?

Az első ismételte: — Ki tudná megmon-

dani? Aki lehullott, még sose tért vissza, hogy erről beszéljen.

Újra hallgattak. Aztán az első levél gyöngéden így szólt a társához: — Ne bánkódj olyan nagyon, hisz reszketsz már.

— Hagyd csak — felelte a másik. — Olyan könnyen reszketek. Már nem érzem magam olyan biztosan a helyemen.

— Ne beszéljünk többé ilyen dolgokról — mondta az első levél.

A másik felelte: — Nem... hagyjuk... de... mi másról beszélhetnénk?... — Hallgatott és kis szünet után folytatta: — Ki megy el közülünk elsőnek?...

— Ezzel még ráérünk — csillapította az első. — Emlékezzünk inkább a multra. Milyen szép volt. Milyen csodálatosan szép! Amikor a nap oly forrón tűzött ránk, hogy majd kicsattantunk az egészségtől. Emlékszel még? És aztán reggel a harmat... És az enyhe, pompás éjszákák...

— Most iszonyatosak az éjjelek — panaszkodott a másik — és nem akarnak véget érni.

— Nem szabad panaszkodnunk —

mondta az első szelíden — hisz tovább éltünk, mint sokan, sokan közülünk.

— Úgy-e nagyon megváltoztam? — érdeklődött az első levél félénken, de nyomatékkal.

— Szó sincs róla — erősítette az első. — Te persze azért gondolod, mert én olyan sárga és csunya lettem, ó, nálam az egészen más...

— Ugyan ne tréfálj — vágta el szavát a másik.

— De igazán úgy van, — ismételte az első buzgón — higgy nekem! Olyan szép vagy, mint az első napon. Itt-ott egy-egy vékony, sárga csík, alig lehet észrevenni és csak még szebb leszél tőle. Higvj nekem!

— Köszönöm — suttogta a másik levél meghatódottan. — Nem hiszek neked... legalább is nem egészen... de köszönöm, hogy olyan jó vagy... te mindig olyan jó voltál hozzám. Most értem csak meg egészen, mennyire jó.

— Hallgass — mondta az első és maga is elhallgatott, mert a bánat szavát vette.

Most hallgattak mind a ketten. Az órák múltak.

Nedves szél húzott hidegen és ellenségesen a fák felett.

— Ó . . . most . . . — mondta a második levél — én . . . — eltörött a hangja. Lassan levált ágáról és kerengélve lehullt.

Itt volt a tél.

Bambi észrevette, hogy a világ megváltozott körülötte. Nehezére esett ebbe a megváltozott világba beleszoknia. Mindnyájan úgy éltek eddig, mint a gazdagok s most kezdték a szegénységet is megismerni. De Bambi csak a gazdagságot ismerte. Természetesnek találta, hogy a legnagyobb bőségben, úri fényűzésben éljen, ne legyenek gondjai a táplálkozásra, ott háljon a szép, zöldlombos kamrában, amelybe senki se láthat be és pompás, csillogó vörös kabátkában futkosson társai közt.

Most minden csaknem észrevétlenül megváltozott körülötte. Az eddig tapasztalt változások csak rövidéletűek voltak. Például szórakoztatta, ha a rét gőzölgött a reggel tejfehér ködfátylában és aztán ez a fátyol hirtelen levált a hajnali égről. Olyan szépen foszlott bele a napba. Tetszett neki a zuzmara is, mely a földet és a rétet oly

meglepő gyorsasággal hintette tele. Egy ideig gyönyörködött nagy rokonainak, a szarvasoknak kiáltozásaiban. Az egész erdő dörgött a királyok hangjaitól. Bambi fülelt és nagyon félt, de szíve amellett csodálattól reszketett, ha felhangzottak ezek a mennydörgő kiáltások. Maga előtt látta e királyokat koronájukkal, amelyek oly nagyok voltak és szétágazók, mint az erős faágak és gondolta, hogy hangjuk épp oly hatalmas, mint koronájuk. Ha füléhez ért egy-egy ilyen hatalmas kiáltás, csöndesen és mozdulatlanul állt a helyén. Parancsoló kívánság görgött elő ezekből a mélyről jött hangokból, szörnyű felnyögései a nemes, őrzöngő vérnek, mely vágytól, haragtól és büszkeségtől habzott őszerejében. Bambi hasztalan küzdött félelme ellen. Fölébekerekedett, ha ezeket a hangokat meghallotta, de azért büszke volt, hogy ilyen előkelő rokonai vannak. Egyidejűleg valami sajátságos inger vett rajta erőt, valami harag, hogy ilyen megközelíthetetlenek. Ez megsebezte, lealázta, anélkül, hogy tudta volna, miért és hogyan. Igen, anélkül, hogy ezeknek az érzéseknek valaha is okát tudta volna adni.

Csak a királyok szerelmi időszakának elmúltával, midőn mennydörgő kiáltásuk elnémult, tudta más dolgok felé is fordítani figyelmét Bambi. Ha éjjel az erdőn poroszkált, vagy nappal kamrájában feküdt, hallotta a suttogó lombhullást a fák mögött. Szakadatlanul csergedezett és ropogott a levegőben, minden csúcson és minden ágon. Finom ezüsthang folydogált mindegyre a földre. Csodálatos volt ezzel ébredni és e titokteljes, bánatos suttogás neszétől merülni álomba. Aztán ott feküdt a földön a lomb, magasan és csupaszon és a lépések alatt hangosan felzúgott és csendesen csörgött. Vidám dolog volt minden lépésnél félretolni a magasra rétegződött lombot. Ss . . . ss . . . mondta a lomb egészen finoman, világosan, ezüstösen. S ez nemcsak szép, de hasznos is volt, mert ezekben a napokban nem kellett fülelésre és szimatolásra különösebb fáradságot fordítani. Hisz mindent már messziről lehetett hallani, a lomb csörgött a legparányibb moccanásra és ssss-t! kiáltott. Ki tudott volna a közelükbe lopakodni? Senki.

De aztán jött az eső. Kora reggeltől

késő estig zuhogott. Zúgott és csapkodott késő estétől egész éjszakán át másnap reggelig. Egy kis szünetet tartott és új erővel folytatta. Mintha hideg vízzel volna tele a levegő és az egész világ. Ha csak néhány fűszálért hajolt le Bambi, tele lett a szája vízzel s ha csak egyet csípett valamelyik bokron, egész zuhatag árasztotta el a szemét és az orrát. De a lomb nem zúgott többé. Puhán és nehezen feküdt a földön, az eső összepréselte és nem adott több hangot. Bambi először élte át, mily rossz naphosszat-éjszaka a lezuhogó víztől csapkodva egész a bőréig átázni. Még nem fagyoskodott, de meleg után sóvárgott és siralmas dolognak érezte így átázva szaladgálni fel és alá.

De mikor aztán megjött az északi vihar, Bambi fagyoskodni is megtanult. Nem sokat segített, ha odabújt az anyjához. No persze, kezdetben nagyszerűnek találta szépen odafeküdni, hogy legalább az egyik oldala melegedjék. De a szélvihar napokon, éjjeken át dühöngött véges-végig az erdőn. Úgy tűnt előtte, mintha valami megfoghatatlan, jéghideg rosszszellem hajtaná a megbolondulásig, egy

rosszszellem, mely az erdőt gyökerestől akarja kiszaggatni, hogy széthordja vagy máskép pusztítsa el. A fák zúgtak hatalmas ellentállásukban. Hatalmasan harcoltak a hatalmas támadóval szemben. Hallani lehetett hosszan elnyújtott jajveszékelésüket, kereplő sóhajtásukat, a hangos roppanást, amellyel itt meg ott egy-egy fatörzs lezuhant és szétzúzott, halódó teste ezer sebből felkiáltott. De aztán már semmit se lehetett hallani, mert a vihar még dühösebben vágatott át az erdőn és ordítása elnyelt minden egyéb hangot.

Most kezdte megérteni Bambi, hogy elérkezett a szükség és a szegénység ideje. Láttá, hogy az eső és a vihar mennyire megváltoztatta a világot körülötte. Sehol egy lomb fán és cserjén. Kirabolva álltak, egész testükben csupaszon és meztelenül, barna karjaikat szánalmasan tárták az ég felé. A rét füve aszott volt és feketésbarna s olyan rövid, mintha a földön megperzselődött volna. Még a kamra is szánalmas volt kifosztott csupaszságában. Amióta zöld falai eltűntek, itt se lehetett már háborítatlanul egyedül lenni, mint régebben és a szél minden oldalról befújta.

Egy napon egy fiatal szarka szállt át a réten. Valami fehér, hűvös hullott a szemébe, még egyszer, még egyszer, fátylat ejtett pillantása elé és apró, fehér, vakítóan fehér pelyhecskék táncoltak körülötte. A szarka csattogva megállt röptében, fölegyeneseedett és magasabbra szállt a levegőben. Hiába, a fehér, hűvös pelyhecskék ott is elérték és újra a szemébe hulltak. Még egyszer kihúzta magát és még magasabbra emelkedett.

— Ne fáradozzék, lelkem — kiáltott rá a varjú, aki szintén éppen arra repült. — Ne fáradozzék. Olyan magasra nem tud szállni, hogy ezek a pelyhecskék utól ne ériék. Ez a hó!

— A hó? — csodálkozott a szarka és küzködött a fürgeteg ellen.

— No persze, — mondta a varjú — most éppen tél van és ez itt a hó.

— Bocsássa meg, — felelte a szarka — én csak májusban szálltam ki a fészekből, még nem ismerem a telet.

— Ez másokkal is megesik — jegyezte meg a varjú. — Majd megismeri maga is.

— No, hogyha ez a hó, — vélte a szarka — akkor leülök egy kicsit. — Az

egyik égerfa ágára telepedett és megrázta magát.

A varjú lomhán tovább repült.

Bambi kezdetben örült a hónapnak. A levegő csöndes és lágy volt, mialatt a fehér csillagok lefelé kerengéltek és aztán a világ mintha teljesen megváltozott volna. Világosabb, sőt vidámabb lett minden, ahogy Bambi észrevette és ha a nap kis időre előbukkant, minden csillogott s a fehér takaró oly erősen szikrázott és ragyogott, hogy szinte vakító volt.

De Bambi csakhamar kezdett a hónap nem örülni, mert egyre nehezebb és nehezebb volt élelmet találni. El kellett kaparni a havat és nagyon fárasztó volt, míg egy talpalatnyi aszott fű előkerült. És aztán a hó a csontjaiba vágott és félni kellett, hogy kisebesednek a lábai. Gobo már így járt. No persze, Gobo általában nem sokat bírt el és anyjának gondokat okozott.

Mostanában majd mindig együtt voltak és valahogy bensőségebben, mint eleinte. Ena asszony rendszerint a gyerekeivel jött. Újabban eljárt a társaságukba Marena is, egy már majdnem felnőtt fia-

tal őzlány. De legjobban szórakoztatta a társaságot Nettla asszony: magányos nőszemély, akinek mindenről egyéni nézetei voltak.

— Nem, — mondta — gyerekekkel többé nem foglalkozom. Ebből a tréfából egyidőre elég volt.

Faline olykor megkérdezte: — Miért? Ha tréfa? — És Nettla asszony úgy tett, mintha fel volna háborodva és mondta: — De rossz tréfa és elég volt belőle. — Mindnyájan kitűnően mulattak. Ott ültek egymás mellett és fecsegték. A gyerekek még sose hallottak ennyi mindent.

Sőt a hercegek egyike-másika is eljárt közjük. Eleinte kissé mereven ment a dolog, főképp, mert a gyerekek még kissé félénkek voltak. No de ez is megenyhült hamar s aztán már kedélyesen ment minden. Bambi megcsodálta Ronno herceget, aki tekintélyes úr volt és a fiatal, szép Karust viharosan szerette. Koronájukat levetették és Bambi nem egyszer elnézte azt a palaszürke, kerek lemezt, mely a hercegek fején rajzolódott, símán csillogva, sok finom ponttal. Igen előkelően nézett ki.

És szörnyen érdekes volt, ha vala-

melyik herceg *Őröla* mesélt. Ronnonak bal-elsőlábán vastag, szőrrel benőtt bűtyök volt. Erre a lábára kissé sántított és sokszor kérdezte:— Lehet látni, hogy bicegek? — Valamennyien sietve erősítették: — A legkevésbé sem. — És ez volt az, amit Ronno hallani akart. Különben igazán csak kevéssé lehetett észrevenni. — Igen, — folytatta aztán — gonosz esetből menekültem meg akkor. — És elmesélte, hogyan lesett rá Ő és hogy szórt rá tüzet, de csak a lábát találta el. Bolondul fájt. Nem csoda. Szétzúzódott a csont. De Ronno nem vesztette el lélekjelenlétét. Megugrott három lábon. Egyre messzebb, fáradsága ellenére, mert észrevette, hogy üldözik. Szaladt és meg nem állt, míg rá nem éjjeledett. Csak akkor tért pihenőre. De másnap reggel még messzebb vándorolt, míg biztonságban nem érezte magát. Aztán ápolta, egyedül maradt rejtekhelyén és várta, hogy a seb becsukódjék. Mikor aztán előjött — hős volt. Bicegett, de azt hitte, úgyse lehet észrevenni.

Mostanában, hogy mindnyájan oly gyakran és hosszú ideig voltak együtt, Bambi egyre többet hallott a sok elbeszélt

históriában *Őróla*. Arról is beszéltek, milyen rettenetes ránézni. Senkise tudja elviselni, hogy abba a sápadt arcba belenézzen. Bambi ezt már saját tapasztalatából is tudta. Arról a szagról is szó esett, amelyet maga körül terjeszt. És ehhez is hozzászólhatott volna Bambi, ha nem lett volna túlságosan jólnevelt ahhoz, hogy a felnőttek társalgásába beleszóljon. Beszélték, hogy az a szag rejtélyes módon ezerféleképp változik és mégis azonnal felismerhető, mert mindig egyformán izgató, kikutathatatlan, titokzatos s már önmagában is borzalom. Arról is beszéltek, hogy Ő csak két lábát használja a járáshoz és szó esett karjainak csodálatos hatalmáról. Néhányan nem tudták pontosan, mit jelentsen: kar. De amikor elmagyarázták, Nettla asszony úgy vélte: — Én nem látok ebben semmi csodálatosat. A mókus mindezt tudja, amit ti itt elmeséltetek és minden egérke képes erre a csodára. Lekicsinylően fordította el a fejét. — Ohó! — kiáltották a többiek és értésére adták, hogy az még távolról sem ugyanaz. De Nettla asszonyt nem lehetett meggyőzni: — És a sólyom? — kiáltotta — és az ölyv és a ba-

goly? azoknak meg összesen két lábuk van és ha valamit meg akarnak fogni, ahogy ti nevezitek ezt, akkor csak egy lábbon állnak és a másikkal fogják meg. Ez sokkal nehezebb és ezt Ő biztosan nem tudja. — Nettla asszonynak semmi hajlandósága nem volt, hogy bármit is megcsodáljon *Benne*. Teljes szívéből gyűlölte. — Utálatos Ő — mondta és ennél maradt. Senki se mondott neki ellent, mert senki se találta, hogy Ő szeretetreméltó volna. Mégis az ügy bonyolódni kezdett, amikor arról kezdtek beszélni, hogy harmadik keze is van, nemcsak kettő, hanem egy harmadik. — Régi pletyka ez már — döntötte el Nettla asszony kurtán. — Nem hiszek benne. — Úgy? — elegyedett a beszélgetésbe Ronno — és akkor mivel roncsolta szét a lábamat, nem mondaná meg? — Nettla asszony gondtalanul ismételte: — Az a maga dolga, kedvesem, az enyémet nem roncsolta szét. — Ena néni mondta: — Sokat láttam már életemben és azt hiszem, kell hogy legyen benne valami, ha annyian állítják, hogy harmadik keze is van. — A fiatal Karus udvariasan jegyezte meg: — Ebben csak önnel

szavazhatok. Ugyanis van egy varjú barátom . . . — egy pillanatig zavartan szünetet tartott és szétnézett a hallgatók sorában, mintha attól félne, hogy kinevetik. De amikor látta, hogy mindenki figyelmesen odahallgat, folytatta: — A varjú igen-igen művelt, azt meg kell hagyni. Átkozottul művelt . . . és ő mesélte, hogy csakugyan három keze van, de nem mindig. A harmadik keze — mondta a varjú — az a gonosz kéz. Nincs hozzánőve, mint a másik kettő, hanem vállára akasztva hordja. A varjú mesélte, hogy ő pontosan tudja, hogy Ő vagy bármelyik atyafia veszélyes-e vagy sem. Ha nincs vele a harmadik keze, akkor nem veszélyes. — Nettla asszony nevetett: — A te varjad buta jószág, kedves Karusom, mondd meg neki, hogy én mondtam. Ha olyan okos volna, mint gondolja, akkor tudná, hogy Ő mindig veszélyes. — De a többiek kifogásokat tettek. Bambi anyja úgy vélte: — Vannak köztük olyanok, akik nem veszélyesek. Azt mindjárt észrevenni. — Úgy? — kérdezte Nettla asszony. — Te talán állva maradsz, ha feléd közelednek és talán jónapot kívánsz nekik? —

Bambi anyja halkan felelte: — Persze, hogy nem maradok állva, hanem elszaladok. — És Falineből kirobbant: — Mindig szaladni muszáj! — Mindnyájan nevettek. De ahogy tovább beszélgettek a harmadik kézről, elkomolyodtak és lassanként a rémület lett urrá felettük. Mert bármi volt is az a harmadik kéz, vagy mi-
csoda, borzalmas volt és számukra megfoghatatlan. Csak mások elbeszéléseiből ismerték, egyesek maguk is látták: Ő valahol messze áll és meg se mozdul; s aztán megmagyarázhatatlan módon egyszerre csak dördül valami, tűz szikrázik fel és messze tőle széttépett mellel lezuhan az áldozat, hogy meghaljon. Lehorgasztották a fejüket, mialatt erről beszéltek, mintha éreznék a sötét hatalmat, mely kifürkészhetetlen módon uralkodik felettük. Mohón hallgatták a sok elbeszélést, amelyek mind borzalommal, vérrel és zokszóval voltak teli. Fáradhatatlanul szívták magukba mindazt, amit erről beszéltek. Nyilván kitalált történeteket, nagyapjuktól és dédnagyapjuktól származó meséket és mondákat és mindegyikben öntudatlanul és szorongva azt kutatták, mikép lehetne

a sötét hatalmat megengesztelni vagy elmenekülni előle.

— Hogy történik az — mondta a fiatal Karus elmélyedve — hogy ő olyan messze áll és mégis ledönti áldozatát?

— Hát a te okos varjad ezt nem magyarázta meg? — gúnyolódott Nettla asszony.

— Nem — mosolygott Karus — azt mondja, sokszor látott ilyet, de megmagyarázni senki se tudja.

— Ő a varjat is leküldi a fáról, ha akarja, — jegyezte meg Ronno.

— És a fácánt a levegőből — tette hozzá Ena néni.

Bambi anyja mondta: — A kezét dobja. Nagyanyám így mesélte.

— Úgy? — kérdezte Nettla asszony. — És mi az akkor, ami olyan rettenetesen dördül?

— Ahogy a keze leszakad — magyarázta Bambi anyja. — Akkor felvillámlik a tűz és ropog, mint a mennydörgés. Mert belülről egészen tűzből van Ő.

— Bocsássa meg — mondta most Ronno — az helyes, hogy Ő belülről egészen tűzből van — de az az eset a kézzel, az té-

vedés. Kéz nem tudna ilyen sebet ütni. Ezt önnek is be kell látnia. Azt hiszem, inkább *fog* az, amit ránc hajít. Lássa kérem: fog, ez sok mindent megmagyaráz. És épp a harapása az, ami halálos.

A fiatal Karus mélyet sóhajtott. — Sose fogja abbahagyni az üldözésünket?

Most megszólalt Marena, a lány, aki már majdnem felnőtt: — Úgy mondják, egy szép napon eljön majd közénk és sze-líd lesz, mint mi magunk. Játszani fog velünk, az egész erdő boldog lesz és megengesztelődünk véle.

Nettla asszony nevetve felkiáltott: — Maradjon ott, ahol van és hagyjon minket békében! Ena néni feddően mondta: — De... ilyesmit mégse szabad mondani.

— Miért ne? — felelte Nettla asszony hevesen — igazán nem látom be. Megengesztelődés! Mióta eszünket bírjuk, sorra gyilkol minket, mindnyájunkat, nővéreinket, anyánkat, fivéreinket! Mióta a világon vagyunk, nem hagy békén minket, legyilkol, ahol elér... és aztán engesztelődjük meg véle? Miféle ostoba-ság!

Marena mindnyájunkra ránézett, nyugodtan csillogó nagy szemével. — A megengesztelődés nem ostobaság — mondta. — A megengesztelődésnek el kell jönnie.

Nettla asszony hátat fordított — keresek egy kis ennivalót — mondta és elszaladt.

A tél tartós volt. Olykor megenyhült, de aztán mindig újra megeredt a hó és egyre magasabbra rétegződött, úgy hogy lehetetlen volt eltakarítani. De az volt a leggonoszabb, amikor jött az enyhe-idő és a már vízzé szétolvadt hó éjnek idején mégis újra megfagyott. Olyankor vékony jégkéreg képződött, amelyen könnyen lehetett elcsúszni. Néha szét is repedt és éles szilánkjai nem egyszer véresre sebeztek a gyöngye özbokákat.

Most azonban már napok óta tartott a kemény fagy. A levegő tiszta volt, könnyű és erővel teljes, mint soha még. Finom magas hangon csengeni kezdett. Énekelt a hidegtől.

Az erdőn minden csendes volt, de mindennap történt valami iszonyatos. Egyszer a varjak megtámadták nyúl-barát kisfiát, aki úgylis betegen feküdt és borzalmas módon megölték. Sokáig és szá-

nalmasan hallatta panaszszavát. Nyúl-barát éppen úton volt és amikor közölték vele a szomorú hírt, nem tudta mitévő legyen. Egy más esetben a mókus futott fel s alá a torkán nagy sebbel, amelyet a nyest harapott rajta. A csodával határos, hogy a mókus el tudott szökni előle. Fájdalmában beszélni se tudott, csak fel s alá rohant ágról ágra. Mindenki láthatta. Rohant veszettül. Időnként megpihent, leült, kétségbeesetten emelte fel első lábait, ijedtében és bánatában a fejéhez kapott s ezalatt fehér melléből egyre patakzott piros vére. Egy álló óráig szaladgált így, aztán hirtelen összeecsuklott, esetlenül verdesett egyet-kettőt az ágon és holtan zuhant a hóba. Nyomban ott termett néhány szarka, hogy lakomázzék a holttesten. Megint más alkalommal a róka széttépte a szép, erős fácánt, amely általános tiszteletnek és szeretetnek örvendett. Halála széles körben keltett részvétet és fölöttébb szánták vigasztalan özvegyét. A róka a hóból húzta ki a fácánt, amelybe előzőleg bevette magát s úgy vélte: jó búvóhely. Senki sem érezte többé biztonságban magát, mert mindez fényes

nappal történt. A nagy szükség, amelynek nem akart vége szakadni, keserűséget és durvaságot terjesztett maga körül. Minden tapasztalatot halomra döntött, aláásta a lelkiismeretet és a jó erkölcsöket. És feldúlta a bizalomba vetett hitet. Nem volt többé könnyörület, nyugalom, önmegtartóztatás.

— Alig lehet hinni, hogy egyszer még jobb legyen — sóhajtott Bambi anyja.

Ena néni is sóhajtott. — És szinte el se lehet hinni, hogy valaha jobban is volt.

— De mégis — mondta Marena és maga elé pillantott — egyre arra gondolok, milyen szép is volt régebben!

— Hallja csak — mondta Nettla asszony Ena néninek — a kicsikéje reszket! — Gobora mutatott. — Mindig így reszket?

— Sajnos, — felelte Ena néni fájdalmasan. — Már hosszabb ideje.

— Na — mondta Nettla asszony az ő szókimondó modorában — igazán boldog vagyok, hogy nincs már gyerekem. Ha ez a kicsike itt az enyém volna, félnék, hogy nem éri meg a tavaszt.

Gobo ügye csakugyan nem a legjobban

állt. Mindig is gyöngé volt és törékenyebb, mint Bambi vagy Faline, akiknél termetre is kisebb volt. Most azonban napról-napra rosszabbul ment neki. Nem bírta el a téli kórárt. Fájdalmat okozott neki. Így azután a hideg és a sok rosszullét egészen legyöngítette. Szüntelenül reszketett s alig tudott a lábán állni. Mindnyájan részvételt néztek rá.

Nettla asszony odalépett hozzá és barátságosan oldalba bökte. — Csak ne légy szomorú — mondta szigorúan — az nem illik egy ilyen szép kis herceghez, mint te vagy és egészségtelen is. — Elfordult, hogy észre ne vegyék meghatottságát.

Ronno, aki kicsit arrébb a hóban ült, most felugrott. — Nem tudom mi az... — mormogta és körülfürkészett.

Mindnyájan felfigyeltek. — Mi az...? — kérdezték. — Nem tudom felelte Ronno, — de nyugtalan vagyok... Egyszerre olyan nyugtalan lettem... Mintha valami baj készülne...

Karus a levegőt vizsgálta. — Semmi különöset nem érzek — mondta aztán.

Ott álltak körben mindnyájan, füleltek és a levegőt szimatolták. Semmi! Semmit

se lehet érezni . . . — hangzott fel itt is, ott is.

— Mégis — erősítette Ronno — mondhattok, amit akartok . . . valami készül...

Marena mondta: — A varjak károgtak . . .

— Most újra! — tette hozzá Faline gyorsan, de akkorra már a többiek is meghallották.

— Itt repülnek, ni! — figyelmeztette a többieket Karus.

Mindnyájan a magasba néztek. A fák felett varjúserég húzott át. Az erdő tulsó végéből jöttek, onnan, ahonnan a veszély rendszerint közeledni szokott és fönn a magasban ingerülten beszélgettek egymással. Szemlátomást nem közönséges esetről volt szó.

— No, nem volt igazam? — kérdezte Ronno. Láthatjátok, hogy valami készül!

— Mit tegyünk? — suttogta Bambi anyja aggodalmasan.

— El innen azonnal — sürgetett Ena néni izgatott szava.

— Várni! — határozott Ronno.

— A gyerekekkel? — Ena néni ellent-

mondott. — A gyerekekkel, mikor Gobo szaladni se tud?

— Hát, nem bánom — engedett Ronno. Menjen el a gyerekeivel. Én persze rehányásokat hallani.

Komoly volt és higgadt.

— Gyere Gobo! Gyere Faline! Vigyázva! Lassan! És mindig mögöttem — figyelmeztette gyerekeit Ena néni. Aztán tovalopózott.

Elmúlt egy kis idő. Ott álltak csöndesen, füleltek és szimatoltak.

— Még csak ez hiányzik — kezdte most Nettla asszony. — Még csak erre volt szükségünk mindahhoz, amit mostanában el kell szenvednünk! Igen mérgelődött. Bambi ránézett és érezte, hogy valami rettenetesre gondol.

Most felhangzott a szarkák csörgése is a sűrű ugyanazon oldalán, ahonnan a varjak szálltak erre, három-négy hang egyszerre. — Vigyázzatok! Vigyázz! Vigyázz! — kiáltozták. Még nem lehetett látni őket, de egymás után hangzott fel hangjuk, mely kiáltás és figyelmeztetés volt egyben: — Vigyázz-gyázz-gyázz! Most közelebb szálltak, riadtan csapkodó szár-

nyakkal, fáról fára, vissza-visszanéztek, tovább röpültek, nyugtalanul és ijedten.

— Hah! — rikácsoltak fel a szajkók. Hangos riadót kerepeltek.

Hirtelen, szinte ugyanabban a pillanatban, megreszketett valamennyi őz. Mint ha villámcsapás járta volna át őket. Ott álltak csöndesen és mélyen szívták be a levegőt.

— Ez Ő volt.

Terhes szag hulláma csapódott orrukhoz. Itt már nem volt mit szimatolni többé. A szag orrukba hatolt, befátylázta érzékeiket és szívüket megmeresztette.

Még csörögtek a szarkák, kerepeltek a szajkók fölöttük, de köröskörül minden különösmód megéledt. A cinkék, mennyi kis tollas labda, elsuhogtak az ágak fölött és egyre csiripelték: — El! El! Feketén és villámgyorsan repültek el fölöttük a rigók, hosszan elnyújtott csiripeléssel. A behavazott, fehér földön, a kopasz bokrok sötét rácsán át keskeny, kicsiny árnyalakok zavaros ide-oda rohanását lehetett látni. A fácánok voltak. Amott vörösen felcsillogott. Valóban, a róka! De senki se félt most tőle, mert egyre

szélesebb hullámokban csapódott orrukba az a rettenetes szag, mely borzalmat lehelt érzékeikre és mindannyiukat egyesítette egyetlen egy bolond félelemben s egyetlen egy lázas kívánságban: menekülni, megmenteni az életüket. Ez a titokteljes, lenyűgöző szag oly erővel rohant rájuk mindenfelől, hogy érezniök kellett: Ő ez-úttal nincs egyedül, hanem biztosan sok társát hozta magával és a legvégsőkről van szó.

Nem mozdultak, a cinkékre néztek, akik kiterjesztett szárnyakkal suhantak tova, meg a rigókra, a mókusokra, akik örjöngve ugráltak ágról ágra: arra gondoltak, hogy ezeknek a kicsikének alapjában véve, nincs mitől félniök. Mindazonáltal megértették menekülésüket, mert az Ő szaga érzett a közelben és ezt a szagot az erdőnek egyetlen élőlénye sem tudja elviselni.

Most meg-megakadva szökdécselt erre nyúl-barát, csöndesen leült, tovább szökdécselt.

— Mi van? — kiáltott feléje Karus türelmetlenül.

De nyúl-barát csak meghordozta maga

körül téveteg pillantását és nem tudott mindjárt felelni. Nagyon fel volt dűlva.

— Minek kérdezni még . . . — mondta Ronno komoran.

Nyúl-barát levegő után kapkodott. — Bekerítették minket, — mondta hangtalanul. — Nincs kiút egyik oldalról sem. Mindenütt ott van Ő!

Abban a pillanatban már a hangját is hallották. Hússzorosan-harmincszorosan kiáltott fel: — Hahó! Hahó! Megrázóbban dörgött, mint a vihar és a fürgeteg. A fatörzseket verte, hogy csak úgy dobolt. Borzalmat keltő és földredöntő hang volt ez. Távoli zúgás és ropogás hangzott át a bokrok közül. Széttört ágak recsegése-ropogása.

Ő jött.

Jött befelé a sűrűn.

Mögöttük most sípoló, kurta trillázás hangzott fel és kibontakozó szárnyak széles csapkodása. Léptenyomán riadva szállt fel egy fácán. Hallották, ahogy a fácán szárnyzúgása meghalkul fönn a levegőben. Dörrenés. Csönd. Aztán valami tompán csapódott a földre.

— Lezuhant — mondta Bambi anyja

remegve. — Az első... — tette hozzá Ronno. Marena, a fiatal lány így szólt: — Ebben az órában sokan meghalnak közülünk. Talán én is köztük leszek. — Senki se hallgatott rá. Itt volt a nagy Ijedelem.

Bambi megpróbált gondolkozni. De a tomboló lárma, amelyet Ő mind magasabbra s magasabbra dagasztott maga körül, széttépte gondolatait. Bambi nem hallott egyebet, csak ezt a lármát, amelytől meg lehet kábulni s mindez üvöltés, bőgés és ropogás közepette hallotta a szívét dobogni. Csak kíváncsiságot érzett és egyáltalában nem tudta, hogy minden porcikájában reszket. Időnként anyja a fülébe mondta: — Maradj szépen mellettem. Kiáltotta ezt, de a nagy hangzavarban Bambinak úgy tűnt, mintha suttogás volna. Ez a „maradj szépen mellettem“ biztos pont volt a zűrzavarban. Fogva tartotta, mint valami póráz, különben gondolkodás nélkül elrohant volna s mindig éppen abban a pillanatban hangzott fel újra, amikor közel volt, hogy lélekjelenlétét elveszíti és tovarohan. Körülnézett. Vak átabotában nyüzsgött körülötte mindenféle népség. Néhány menyét rohant el

mellette, vékony, kígyózó sávok, alig tudta szemével követni őket. Egy görény ült mintegy földbe cövekelve, hallgatta a kétségbeesett nyúlbarát dadogva mondott híreit. Ott állt a róka egy raj tipegő fácán között. Nem törődtek vele, az orra előtt futkostak el és ő sem törődött a fácánokkal. Mozdulatlanul, nyakát hosszan előrenyújtva, fülét hegyezve és dolgozó orral várta a közeledő veszélyt. Csak veszője mozdult, egyet-egyet ütve halkan. Az is olyan volt, mint valami megerőltető töprengés. Egy fácán jött nagysietve. Hátról jött, a leggonoszabb veszélyből és magánkívül volt. — Ne szálljatok fel! — kiáltott az övéinek. — Ne szálljatok fel... csak szaladjatok... Ne ragadtassátok el magatokat! Senki se szálljon fel! Csak fussatok, fussatok, fussatok! Ugyanazt ismételte egyre, mintha sajátmagát akarná bátorítani. De már nem tudta, mit beszél. — Hahó! Hahó! — hangzott fel most a közelből. — Ne ragadtassátok el magatokat — kiáltott a fácán. Ugyanakkor sípoló zokogásba csuklott a hangja, hangos csattogással terjesztette szét a szárnyait és felszállt. Bambi utána nézett, ahogy zúgó

szárnnyal egyenesen és meredeken felszállt a fák fölé, ércesen sötétkék, aranybarna ragyogású testével pompázatosan csillogva, mint valami ékszer. Hosszú szárnyainak uszálya büszkén söpört mögötte. Élesen csattant fel a kurta dörgés, a fácán odafenn összecsuklott, megforgott maga körül, mintha csőrével a lábába akarna kapni és aztán lezuhant, mint egy súly. Társainak körébe zuhant le és nem mozdult többé.

Senkise tudott többé uralkodni magán. Riadalom futott végig soraikon. Hangos csattogással kelt szárnyra egyszerre öt-hat fácán.

— Ne szálljatok fel! — kiáltották a többiek és rohantak. A dörgés ropogott, ötször-hatszor és a felszállt fácánok közül néhányan élettelenül zuhantak vissza a földre.

— Most gyere! — mondta az anya. Bambi felnézett. Ronno és Karus már messzi voltak. Ott tűnt el Nettla asszony. Csak Marena volt még mellettük. Bambi anyjával ment, Marena szerényen követte őket. Körülöttük tombolás, ropogás, ordítás és dörgés. Az anya nyugodt volt. Csak

alig észrevehetően reszketett, de lélekje-
lenlétét nem veszítette el. — Bambi fiam,
— mondta — maradj mindig mögöttem.
Itt most ki kell mennünk, hogy átvágjunk
a tisztáson. De amíg benn vagyunk, las-
san menjünk.

Az ordítás őrjöngéssé fokozódott. Tíz-
szer-tizenkétszer ropogott fel a dörgés,
amelyet az Ő keze szórt.

— Hagyd csak — mondta az anya —
ne szaladj! Csak ha majd a tisztáson kell
átmennünk, akkor szaladj, ahogy tudsz.
És ne felejtsd el, fiam, Bambi, ha egyszer
künn leszünk, ne törődj velem többé. Ha
elesnék, akkor se . . . csak tovább, tovább!
Érted, Bambi?

Az anya a dörgő lármában tervszerűen
haladt lépésről-lépésre előre. Össze-vissza
szaladgáltak a fácánok, a hóba nyoma-
kodtak, újra kiugrottak és újra szaladni
kezdték, a nyúl egész családja ide-oda
szökdécselt, leült, tovább szökdécselt.
Senki se szólt egy szót sem. Valamennyien
fáradtak voltak a szorongástól és bénák
az ordítástól és mennykőcsapásoktól.

Bambi és anyja előtt világosabb lett. A
bokrok rácsán át felcsillogott a tisztás.

Mögöttük egyre közelebb recsegett az üldözők dobolása a fatörzseken, egyre közelebb roppant a széttörő ág, ordított a hahó!

Közvetlenül mellettük porzott most el nyúl-barát két unokatestvérével, ki, a tisztáson át. Bumm! Peng! Bamm! — ropogott a mennykő. Bambi látta, ahogy nyúl-barát futtában puha bukfencet vet, fehér hasát az ég felé mutatja és úgy marad fekvé. Még izgett-mozgott egy keveset, azután elcsöndesedett. Bambi megkövültén nézte.

De mögöttük már felhangzott: — Itt vannak! Menekülni!

Sebesen kibontott szárnyak széles zúgása, sípolás, zokogás, tollak borzolása, csattogás. A fácánok felszálltak, csaknem egyidejűleg egész kékében, a levegő szinte meghasadt a sokféle dörgéstől s hallani lehetett az elesettek tompa zuhánását és a megmenekültek finom, sípoló távolodását.

Bambi lépteket hallott és hátranézett. Ott állt Ő. A bokrok közül tört elő, majd itt, majd ott, majd újra ott. Mindenholnan Ő bukkant fel, szétcsapkodott maga-

körül, szétnyitotta a bokrokat, dobolt a tölgyeken és iszonyatos hangon kiáltott.

— Most! — mondta az anya. Egyenesen előre! Mögöttem, de ne nagyon közel! Szempillantás alatt künn termett, a hó porzott a lába nyomán. Bambi mögötte. A minden oldalról felhangzó dörgés összezecsapott felettük. Mintha a föld ketté-nyílt volna. Bambi nem látott semmit, rohant. A felgyült vágy, hogy kikerüljön ebből a vad hangzavarból és ennek az orrát korbácsoló szagnak a légköréből, fékentartott ösztöne: elmene-
külni innen, a sóvárgás, hogy megmentse magát, mind-mind, végre szabadjára törtek benne. Rohant. Egy villanásra úgy tűnt, mintha anyját felbukni látná, de nem tudta, vajjon tényleg felbukott-e. Fátyol homályosította el a szemét. Ezt a fátylat a sűrű dörgéstől való s mindeddig visszafojtott rettegés borította a szemére. Nem tudott gondolkodni, megfigyelni, csak rohant.

Túl volt a tisztáson. Új bozót fogadta magába. Mögötte mégegyszer felhangzott a kiáltás, még egyet dördült élesen s föl-
lötte a bokrokban kurtán pattogott vala-

mi, mint a kezdődő jégeső. Aztán csendesebb lett. Bambi rohant. A hóban egy haldokló fácán feküdt, kifordult szemekkel és szárnyával már csak bágyadtan verdett. Amikor Bambit közeledni hallotta, görcsös szárnycsapkodását abbahagyta és így suttogott: — Vége van . . . Bambi nem ügyelt rá és tovább rohant. A zűrzavaros bozót, amelyben eltévedt, kényszerítette, hogy futását mérsékelje és kivezető ösvényt keressen. Türelmetlenül csapkodott szét maga körül lábaival. — Itt körül — kiáltott valaki, megtört hangon. Bambi önkéntelenül követte a hangot és mindjárt járhatóbb helyre bukkant. De akkor valaki fáradtan felemelkedett előtte. Nyúlbarát felesége volt. Ő kiáltott az imént. — Nem tudna egy kicsit segíteni nekem? — kérdezte. Bambi ránézett és megrázkódott. Hátsó lábai élettelenül heverték a hóban, mely forrón lecsöppenő véréből pirosra festve szétolvadt. Még egyszer mondta: — Nem tudna egy kicsit segíteni nekem? Úgy beszélt, mintha egészséges volna. Higgadtan, csaknem vidáman. — Nem tudom mi történhetett velem — folytatta. — Biztosan nincs jelentősége . . .

csak épp, hogy most . . . nem tudok menni . . . De a mondat közepén oldalra hanyatlott és halott volt. Bambit új borzalom rázkódtatta meg és elrohant.

— Bambi!

Hirtelen megtorpant. Az övéi közül szólította valaki.

Még egyszer felhangzott: — Bambi . . . Te vagy?

Gobo hevert ott a hóban gyámoltalanul. Egészen erőtlen volt, már a lábára se tudott állni, mintegy a hóba temetve, már fejét is csak bágyadtan emelgette. Bambi izgatottan lépett hozzá.

— Hol van az anyád, Gobo? — kérdezte lélekzetkapkodva. — És hol van Faline?

Bambi gyorsan, izgatottan és türelmetlenül beszélt. A félelem még egyazon erővel dobogtatta szívét.

— Anyának és Falinenak el kellett szaladniuk — felelte Gobo megadóan. Hal-
kan beszélt, de olyan komolyan és okosan, mint egy felnőtt. — Itt kellett hag-
yanak a hóban. Elestem. De neked is fut-
nod kell, Bambi.

— Fel! — kiáltott Bambi. — Fel, Go-

bo! Eleget pihentél. Nincs több idő rá!
Fel! Gyere velem!

— Nem, hagyd csak — mondta Gobo csöndesen. — Nem tudok felállni. Lehetetlen. Szívesen mennék, Bambi, elhiheted, de nagyon gyöngé vagyok hozzá.

— Mi lesz hát veled? — türelmetlenkedett Bambi.

— Nem tudom. Alighanem meghalok — mondta Gobo egyszerűen.

Újra felhangzott a kiáltás és a fülük-höz csapódott. És új mennykőcsapások! Bambi megreszketett. A bokorban gyors roppanás; a havon át teljes vágásban rohant felénk a fiatal Karus. — Futni — kiáltotta, ahogy Bambit meglátta. — — Senki se maradjon állva, aki futni tud! Szempillantás alatt elrohant mellette és vad menekülése Bambit is magával rántotta. Bambi jóformán nem is tudta, hogy újra elkezdett rohanni s csak egy idő múlva mondta: — Isten veled, Gobo. De akkor már jó messzire volt tőle. Gobo nem hallotta.

Ide-oda rohangált estig az erdőn, amelyet a lárma és a mennykőcsapások alaposan felbolygattak. Ahogy leszállt a ho-

mály, elcsöndesedett minden. Könnyű szél hamar elvitte a mindenünnen settenkedő útálatos szagot, de az izgalom megmaradt. Az első ismerőse, akit Bambi viszontlátott, Ronno volt. Jobban bicegett, mint valaha. — Odaát a bükkfa alatt — mesélte Ronno — seblázban fekszik a róka. Épp az előbb mentem el mellette. Iszonyatos, mennyit szenved. A hóba és a földbe harap kínjában.

— Anyámat nem látta? — kérdezte Bambi.

— Nem — felelte Ronno félénken és gyorsan odébb állt.

Később, éjszaka, Nettla asszonnyal és Falineval találkozott. Mind a hárman örültek a találkozásnak.

— Anyámat nem láttad? — kérdezte Bambi.

— Nem, — felelte Faline — még azt se tudom, hol az én anyám.

— Na, — mondta Nettla asszony vidáman — szép kis ajándék. Olyan boldog voltam, hogy nem kell többé gyerekekkel vesződnöm és most íme, egyszerre kettő van, akiről gondoskodnom kell. Köszönöm szépen!

Bambi és Faline nevettek.

Aztán Gobóról kezdtek beszélni. Bambi elmesélte, hogy találta a hóban és olyan szomorúak lettek, hogy elkezdtek sírni. De Nettla asszony nem engedte, hogy sírjanak. — Mindenekelőtt nézzünk utána, hogy valami harapnivalót találjunk. Mégis csak hallatlan! Egész nap egy falatot nem ettünk. — Oly helyekre vezette őket, ahol még itt-ott kevéske lomb volt, mely alacsonyán függött s még nem száradt el egészen. Nettla asszony szerény is tudott lenni. Ő maga nem nyúlt az eleséghez, csak Bambit és Falinet hajtotta, hogy egyenek. Fűves helyeken eltakarította előlük a havat és rájuk parancsolt: — Itt . . . Ez jó. — Vagy azt mondta: — Nem, várjatok . . . mindjárt találunk valami jobbat. — Közben azonban egyre szitkozódott: — Milyen ostobaság! Mennyit kell vesződni ezekkel a gyerekekkel.

Egyszerre csak megpillantották Ena nénit és elébe rohantak. — Ena néni! — kiáltott Bambi. Ő pillantotta meg először. Faline magánkívül volt örömében és a nyakába ugrott. — Anya! — De Ena sírt és halálosan fáradt volt. — Gobo elment

— panaszkolta. — Kerestem... ott voltam az ágyánál, ott a hóban, ahol összeesett... üres volt... elment... szegény kicsi Gobóm...

Nettla asszony mormogta: — Inkább a nyoma után nézett volna. Okosabb, mint sírni.

— Nem hagyott nyomot maga után — mondta Ena néni. — De... Ó!... Ó sok nyomot hagyott ott... Ó ott volt Gobo ágyánál...

Hallgattak. Aztán Bambi bátortalanul megkérdezte: — Ena néni... nem láttad az anyámat?

— Nem — felelte Ena néni halkán. Bambi sose látta többé az anyját.

A fűzfák már rég elhullatták barkáikat. Minden zöldelni kezdett, de a fák és bokrok fiatal lombjai még kicsinyek voltak. A korareggel gyöngéd fényében csillogva, olyanok voltak mosolygó frissességükben, mint a most felébredt gyermekek.

Bambi az egyik mogyorócserje mellett állott és új koronáját a fához csapkodva köszörülte. Ez jólesett neki. És azonfelül fölöttébb szükséges is volt, mert még mindig háncs és szőr takarta fejének ékességét. Ezeket természetesen le kellett hánítani; és aki ad a rendre, nem várja be, amíg maguktól leesnek. Bambi addig fente koronáját, míg a hánclistakaró ronggyá szakadt és lehulló, hosszú csíkjai a füle körül himbálóztak. Mialatt így felszállt csapkodta-fente a mogyorócserjén, érezte, hogy koronája keményebb, mint a mogyoróvessző. Ez az érzés az erő és büszkeség mámorával töltötte el. Még buzgób-

ban folytatta tehát és egyre mélyebbre hatoló koronájával keresztül-kasul sebezte a cserje háncsruháját, amelynek fehér teste meztelenül tűnt elő és a szokatlan szabad levegőben csakhamar rozsdavörösre vált. Bambi nem törődött vele. Láta, ahogy csapásai alatt felvillámlik a fa világos húsa és ez lelkesítette. A környék más mogyorócserjéi és sombokrai is csakhamar sorra kerültek és sokan viselték Bambi munkájának nyomait.

— Nos, remélem, nemsokára kész lesz . . . — szólalt meg a közelében egy vidám hang.

Bambi magasba vetette fejét és körül nézett.

Ott ült a mókus és barátságosan pillantott rá.

Fölöttük valaki csengő és kurta „tjaha!”-t nevetett.

Bambi és a mókus majdnem megijedtek. De a harkály, aki ott csücsült a tölgyfa törzsén, lekiáltott hozzájuk: — Bocsásd meg . . . mindannyiszor nevetnem kell, ha önt így elnézem.

— Mi van ezen nevetni való? — kérdezte Bambi udvariasan.

— Nos — vélte a harkály — az, hogy ön egészen hamisan fogja fel a dolgot. Először erős fákon kéne próbálkoznia. Mert az ilyen vékony mogyoróvesszőből nem jön ki semmi.

— Hát mi jöjjön ki? — érdeklődött Bambi.

— Bogár ... — nevetett a harkály. — Bogár és pondró ... Lássa kérem, ezt így kell csinálni! — Dobolni kezdett a fa törzsén. Tok, tok, tok, tok.

A mókus felrohant hozzá és alaposan lehordta. — Miket beszél maga itten? A herceg nem keres bogarat és pondrót ...

— Miért ne, — mondta a harkály élvezettel — mikor olyan kiválóan ízletesek... — Szétharapott egy bogarat, lenyelte és újra dobolni kezdett.

— Azt maga nem érti! — civódott tovább a mókus. — Ilyen előkelő úr egészen más, sokkal magasabb célok után fut ... ön alaposan blamálja magát ...

— Azzal nem sokat törődöm — felelte a harkály. — Füttyülök a magasabb célokra — kiáltott vidáman és csattogva elszállt.

A mókus újra lekúszott.

— Nem ismer engem? — kérdezte vidám arccal.

— De igen, azt hiszem, — felelte Bambi barátságosan — hiszen ön itt fönn lakik... — A tölgyfára mutatott.

A mókus vidáman nézett rá. — Ön összetéveszt a nagymamámmal — mondta. — Mindjárt tudtam, hogy ön összetéveszt a nagymamámmal. A nagymamám lakott itt fönt, amikor ön még gyerek volt, Bambi herceg. Sokat mesélt nekem önről... Igen... de aztán a nyest megölte... jó ideje annak, még télen... nem emlékszik?

— De igen, — bólintott Bambi — halottam az esetről.

— Nos... és a nagymama után az apám telepedett le itten — mesélte a mókus. Kihúzta magát, csodálkozó szemeket meresztett és lábait udvarias pózban fehér mellére szorította. — De... ön talán az apámmal téveszt össze... Ismerte az apámat?

— Fájdalom, — felelte Bambi — nem volt hozzá szerencsém.

— Mindjárt gondoltam! — kiáltott a mókus elégedetten. — Az apám olyan mo-

gorva és félénk volt. Senkivel se érintkezett.

— S most hol van? — érdeklődött Bambi.

— Ó, — mondta a mókus — egy hónapja annak, hogy elcsípte a bagoly. Igen. És most valóban én lakom odafönt. És elégedett vagyok, mert hát gondolja meg kérem, ott születtem.

Bambi elfordult, hogy távozzék.

— Várjon — kiáltott rá gyorsan a mókus. — Hisz minderről voltaképpen beszélni sem akartam. Egészen mást akartam mondani.

Bambi megállt. — Mit? — kérdezte türelmesen.

— Igaz... mit is? — A mókus elgondolkozott, aztán hirtelen ugrott egyet, felült és pompás farkára támaszkodott. Fel nézett Bambira. — Ja, igaz, már tudom — fecsegett tovább. — Azt akartam mondani, hogy hamarosan kész lesz a koronája és hogy ön nagyon szép.

— Valóban? — Bambi örült.

— Csudaszép — kiáltott a mókus és átszellemülten szorította első-lábait fehér mellére. Olyan magas! Olyan tekintélyes!

S milyen hosszú, világos ágai vannak! Ilyesmit igazán ritkán látni.

— Valóban? — kérdezte Bambi. S örömeben csapkodni kezdte újra a mogyorócserjét. A háncs hosszú rostokban foszlott le a fáról.

Ezalatt a mókus tovább beszélt. — Igazán, mondhatom, másoknak a maga korában nincsen ilyen pompás koronájuk. Szinte hihetetlennek látszik. Aki önt tavaly nyáron is ismerte... én láttam néhányszor messziről, igazán alig lehet elhinni, hogy ön ugyanaz a személy... amilyen vékony botocskái akkor voltak...

Bambi a szavába vágott. — Isten vele — mondta gyorsan — el kell mennem! — És elszaladt.

Nem szerette, ha a tavalyi nyárra emlékeztették. Nehéz idők voltak azok. Anyja eltünése után egy ideig egészen elhagyotttnak érezte magát. A tél sokáig tartott, nehezen jött a tavasz és csak későn kezdett el zöldelni. Nettla asszony nélkül nem tudta volna mitévő legyen, de az anyja helyett anyja volt és segített, ahol tudott. Mindazonáltal sokat volt egyedül. Gobo

hiányzott, bármerre járt, a szegény Gobo, aki alighanem meghalt, mint a többiek. Bambi abban az időben sokat gondolt rá s csak akkor, utólag érezte igazán, milyen kedves és jó volt Gobo. Falinet ritkán látta. Állandóan az anyja mellett lógott és szemlátomást félénk volt. Később, amikor végre meleg lett, Bambi kezdte magát újra összeszedni. Első koronáját már tisztára söpörte és igen büszke volt rá. De csakhamar eljött a keserves csalódás. Többi koronás társa üzte, hajtotta, ahol érte. Dühösen hajtották maguk előtt, nem tűrték, hogy bárkihez is közeledjék, szóval, komiszul bántak vele és végül is Bambut minden lépésnél félelem fogta el, hogy elcsípi, nem is mutatta magát, rejtekutakon, nyomott kedvvel lopózott tova. Amellett, ahogy a napok forróbbak és fényesebbek lettek, valami sajátságos, nyugtalanság fogta el. Szívét egyre erősebben ostromolta valami fájdalmas és egyben jóleső vágyakozás. Ha véletlenül Falinet vagy valamelyik társnőjét csak messziről is megpillantotta, megfoghatatlan izgalom vihara rohanta meg. Ez olyankor is megese, ha pusztán a nyomukat ismerte fel,

vagy vizsgálódva beszívott lélekzetébe a közellétük illata keveredett. Mindig újra meg újra ellenállhatatlanul vonzotta feléjük valami. De ha vágyát követte, mindig csak rosszat hozott. Mert vagy nem találkozott senkivel és végre fáradtan, hosszú bolyongás után rá kellett jönnie, hogy a többiek elkerülik, vagy koronás társai valamelyikének az útjába akadt, aki azonnyomban rátámadt, verte és lökdöste s megszegyenítő módon elkergette. A legcsúnyábban Ronno és Karus viselkedtek. Nem, azok nem voltak szép idők.

És a mókus ostobán éppen arra a nyárra emlékeztette. Hirtelen mintha megvadt volna, elkezdett vágtatni. A cinkék és ökörszemek rémülten riadtak fel a bokrokból, amelyek előtt elszaladt és gyorsan megkérdezték egymást: — Ki ez? ... Ki volt ez? Bambi nem hallotta. Idegesen csörögte néhány szarka: — Történt valami? A szajkó indulatosan felkiáltott: — Mi baj?! Bambi ügyet se vetett rá. Fölötte fáról-fára énekelt a pirók: — Jó reggelt... én boldog... va-gyok! Bambi nem válszott. A bozót már köröskörül világos volt és finoman átszőve napsugarakkal. Bambi

ézzel se törődött. Egyszerre, csaknem a lába alatt, hangos csattogás hallatszott s egy egész szivárvány villámlott és csillogott el pompázatos színeivel a szeme előtt, hogy szinte belekáprázott. Janello volt, a fácán, aki ijedten szárnyrakapott, mert Bambi vágójában majdnem eltiporta. Szitkozódva repült tova: — Hallatlan! — kiáltott hasító, krákogó hangján. Bambi megállt és kábultan nézett rá. — Ez még szerencsésen esett, de ön valóban kíméletlen . . . — szólalt meg most egy halk, csi-csergő hang mellette a földön. Janelline volt, a fácán hitvese. Ott ült a földön és költött. — A férjem szörnyen megijedt — folytatta elégedetlenül — és én úgyszintén. De nekem nem szabad a tojásról elmozdulnom . . . nem mozdulok el, bármi történjék is . . . engem nyugodtan szétta-poshatott volna.

Bambi kissé szégyelte magát. — Bocssássa meg — dadogta, igazán nem akartam.

Az asszony felelte: — Ó, kérem! Hisz talán nem is volt olyan nagy eset, de én és az uram olyan idegesek vagyunk. Megértheti . . .

Bambi semmit sem értett meg és tovább ment. Már nyugodtabb volt. Az erdő énekelt körülötte. A fény aranyosabb és forróbb lett. A bokrok levelei, a fű a földön és a nedvesen gőzölgő föld erősebben illatoztak. Bambiban dagadt a fiatal erő, elterpeszkedett valamennyi tagján és tétozózó, visszatartott mozdulatokkal olyan mereven járt-kelt, akárha fából volna.

Egy alacsony bodzabokor mellé lépett és magasra emelt térdével súlyos csapásokat mért a földre, hogy a göröngy szétporzott. Finom, éles hasadtpatája füvet kaszált, vadborsót és hagymát, ibolyát és hóvirágot, összekaparta valamennyit egy csomóba, míg a föld csupaszon és kifosztva feküdt előtte. Tompán hangzott fel minden csapása.

Két vakondok, kik egy vén vesszősfagyal gyökérzetének zűrzavarában tülekedtek, felfigyeltek, kinéztek és szemügyre vették Bambit. — De... mégis csak nevetséges, amit ez csinál — suttogta az egyik. — Így nem lehet ásni... A másik gúnyosan rándított egyet a finom szájszögletén. — Sejtelve sincs róla... mindjárt látni. De így van az, ha az urak olyan

dolgokba avatkoznak, amelyhez nem értenek.

Bambi hirtelen abbahagyta, felvetette a fejét, fülelt s kifürkészett a lomb közül. Ott csillogott az ágakon át egy vörös folt és alig kivehetőn egy korona ágai. Bambi lihegett. Bárki legyen is az, aki arra jár, Ronno, Karus, vagy bárki más — rája! Bambi tovaporzott. Megmutatja, hogy nem fél többé! — gondolta mintegy hirtelen mámorosságban, megmutatja, hogy az a legény, akitől félni kell!

A bokrok zúgtak rohamának erejétől, az ágak recsegték és ropogtak. Már ott állt Bambi előtt a megrohant alak. Nem ismerte fel, mert minden összefolyt a szeme előtt. Csak az járt az eszében: rá! Koronáját mélyen lehajtva rohant előre, minden ereje a nyakába gyűlt, lökésre készen. Már érezte ellenfele hajának a szagát s mást sem látott maga előtt, csak tomporának vörös falát. Akkor a másik alig észrevehetőn mozdult egyet és Bambi egyensúlyát veszítve, penderült el mellette, hogy a semmibe zuhanjon. Alaposan megütötte magát. Tántorgott, össze-

szedte magát, megfordult, hogy újra támadjon.

Akkor felismerte az öreget.

Bambi annyira meglepődött, hogy elvesztette a fejét. Legszívesebben elszaladt volna, de szégyelte és ottmaradni is szégyelt. Nem mozdult.

— Nos...? — kérdezte az öreg nyugodtan, halkán. Mély hangja, mely oly higgadt s mégis parancsoló volt, Bambut, mint mindig, most is a szívéen találta. Hallgatott.

Az öreg ismételte:

— ... Nos? ...

— Azt hittem ... — dadogta Bambi ...
— hogy ... Ronno ... vagy ... — Elhallgatott s most félénk pillantást merészelt vetni az öregre, de ettől csak még zavartabb lett.

Ott állt az öreg mozdulatlanul és hatalmasan. Feje már egészen fehér volt és sötét, büszke szemei mélységesen csillogtak.

— Miért nem ellenem...? — kérdezte az öreg.

Bambi ránézett és át meg áthatotta valami különös lelkesedés s egyben valami titokteljes borzalom. Szívesen kikiáltotta

volna: mert szeretem! De csak annyit mondott: — Nem tudom...

Az öreg szemügyre vette. — Rég nem láttalak. Nagy és erős lettél.

Bambi nem felelt semmit. Reszketett örömében.

Az öreg ezalatt tovább mustrálgatta vizsga szemeivel, aztán meglepetésszerűen egészen Bambi mellé lépett, aki a hirtelen mozdulattól iszonyatosan megijedt. — Viseld jól magad... — mondta az öreg.

Megfordult és a következő szempillantásban eltűnt. Bambi még sokáig ott állt azon a helyen.

Nyár volt, perzselő meleg. Bambit újra elfogta az a vágy, amelyet már régebben is érzett, de most sokkal erősebb volt, mint akkor, felforralta a vérét és elvette nyugalját. Becsavarogta a környéket.

Egy napon Falinevel találkozott. Váratlanul talált rá, mert gondolatai éppen igen kuszáltak voltak és a lényét feldúló nyugtalan vágyakozás annyira elfátyolozta érzékeit, hogy az első pillanatban fel sem ismerte. Most tehát ott állt előtte. Bambi egy ideig némán szemlélte, aztán elragadtatva mondta:

— Faline ... milyen szép lettél ...

Faline felelte :

— Hát felismersz?

— Én ne ismernék fel? — kiáltott Bambi. — Hát nem együtt nőttünk fel?

Faline sóhajtott: — Oly régen nem láttuk egymást ... — Aztán hozzátette: —

... igazán nem csoda, ha elidegenedtünk volna — de ez már újra a régi, könnyed, kedvesen kötekedő hangja volt.

Együtt maradtak.

— Ezen az úton itten, — mondta Bambi kis idő múlva — ezen az úton jártam anyámmal gyerekkoromban . .

— A rétre visz — mondta Faline.

— A réten láttalak meg először — mondta Bambi kissé ünnepélyesen. — Emlékszel még?

— Igen, — felelte Faline — engem és Gobot. — Könnyedén sóhajtott: — Szegény Gobo.

Bambi ismételte:

— Szegény Gobo.

Így beszélgettek el a régi időkről és minden pillanatban megkérdezték egymást: — Emlékszel még? — Kitudódott, hogy még mindenre emlékeznek. Ennek mindketten örültek.

— Künn a réten — emlékezett Bambi — fogócskát játszottunk . . . Emlékszel még?

— Azt hiszem, úgy volt, hogy . . . — mondta Faline és mint a villám nekiiramodott. Bambi először kábán bámult

utána, aztán uccu neki: utána! — Várj csak! várj csak! — kiáltott boldogan.

— Nem várok! — kötekedett Faline. — Sietős a dolgom! — S könnyű szökellesekkel körözött messze, fűvön át, bokron át. Bambi végre beérte, elzárta az útját és íme nyugodtan álltak egymás mellett. Nevettek és elégedettek voltak. Faline hirtelen a magasba ugrott, mintha megszúrták volna és újra elvágatott. Bambi utána. Faline balra, jobbra körözött, erre-arra dobálta magát s minduntalan elsiklott üldözője elől.

— Állj meg! — zihálta Bambi. — Állj már meg... kérdezni akarok valamit.

Faline megállt.

— Mit akarsz kérdezni? — érdeklődött kíváncsian.

Bambi hallgatott.

— Ó, ha csak be akartál csapni... — mondta Faline és elfordult.

— Nem! — Bambi sebesen mondta: — Állj meg... meg akar... meg akarlak kérdezni... szeretsz, Faline?

Faline még kíváncsiabban, mint az imént és kissé alattomosan ránézett:

— Nem tudom.

— De — sürgette Bambi. — Tudnod kell! Hisz én is tudom, egész világosan érzem, hogy szeretlek. Örjítően szeretlek, Faline. No, mondd már. Te is szeretsz?

— Meglehet, hogy szeretlek — felelte Faline foghegyről.

— És velem fogsz maradni? — kutatta Bambi izgatottan.

— Ha szépen megkérsz ... — mondta Faline boldogan.

— Kérlek, Faline! Szerelmes, szép, drága Faliném! — kiáltott Bambi magánkívül. — Hallod? Teljes szívemből kérlek!

— Akkor biztosan melletted maradok — mondta Faline halkan — és elinált. Bambi elbűvölve eredt újra utána.

Faline keresztülvágtatott a réten, oldalt szökött és eltűnt a bokorban. S amikor Bambi is oldalt szökött, hogy kövesse, viharos zúgás kelt a bokrokban és Karus ugrott elő.

— Állj! — kiáltotta.

Bambi nem értette. Annyira el volt foglalva Falinével. — Engedj utamra — mondta sebesen. — Nem érek rá veled...

— Takarodj! — parancsolt rá Karus haragosan. — Azonnal takarodj! Külön-

ben megkergetlek, hogy kiáll a szusz belőled! Megtiltom, hogy Faline után szaladgálj!

Bambiban felébredt a tavalyi nyárra való emlékezés, amikor oly sokszor és keservesen kergették meg ilymódon. Szempillantás alatt dühbe gurult, egy szót se szólt, hanem egy-kettőre, lehajtott koronával Karusra vetette magát.

A roham ellenállhatatlan volt és Karus jóformán azt se tudta még, mi történt, már a fűben feküdt.

Villámgyorsan talpraállt, de alig állt meg a lábán, amikor olyan lökés érte újra, hogy beletántorodott.

— Bambi! — kiáltotta és még egyet akart kiáltani — Bam...

Akkor egy harmadik lökés csúszott le a váll-lapockáján oly erővel, hogy a fájdalomtól elakadt a lélekezete.

Karus oldalvást ugrott, hogy az újra rohamozó Bambi elől elmeneküljön.

Egyszerre furcsa gyöngeség fogta el s ugyanakkor borzalommal érezte, hogy élet-halálra megy a játék. Hideg szorongás fogta el. Megfordult, hogy elmeneküljön és Bambi hallgatásából, mely a háta

mögött zihált, érezte, hogy Bambi eszté-
vesztve, kérlelhetetlenül meg fogja ölni.
Ettől végkép elvesztette a fejét. Letért az
útról, végső erejével utat tört a bokrok
között, már nem akart semmit, nem gon-
dolt semmire, csak könnyörületre vagy
megmenekülésre vágyott.

Bambi egyszerre csak abbahagyta az
üldözését és állva maradt. Karus félelmé-
ben észre se vette s továbbrohant, ahogy
csak lába vitte a bokrokon át.

De Bambi azért állt meg, mert Faline
finom hívószavára lett figyelmessé. Fülett,
Faline újra kiáltott, aggodalmasan sür-
getve. Szempillantás alatt hátrafordult és
vágatott visszafelé.

Ahogy a rétre ért, épp ideje volt meg-
látni még, ahogy Faline Ronnotól kergetve
a bozótba menekül.

— Ronno! — kiáltott Bambi. Nem is
tudta, hogy kiáltott.

Ronno, aki nem tudott olyan gyorsan
szaladni, mert bicegő lába akadályozta,
megállt.

— Nézd csak, — mondta előkelően —
az én kicsi Bambim! Kívánsz valamit?

— Azt kívánom — mondta Bambi nyu-

godtan, de olyan hangon, amelyet a lefékezett erő és az önuralom alá rejtett harag egészen elváltoztatott — kívánom, hogy Falinét hagyd békén és azonnal távozz innen.

— Mást nem kívánsz? — gúnyolódott Ronno. — Node milyen szemtelen fickó lett belőled... Ezt nem vártam volna...

— Ronno, — mondta Bambi még halkabban — a te érdekedben kívánom. Mert ha most azonnal nem mész, később szívesen futnál el a saját lábodon, de már nem fogsz tudni...

— Ohó! — kiáltott Ronno haragra gyúlva. — Velem beszélsz így? Mert sántítok? Különben nem is venni észre. Vagy azt hiszed talán, én is félek tőled, mert Karus olyan szájalmasan gyáva volt? Jót tanácsolok...

— Nem Ronno — szakította félbe Bambi. — Inkább én adok neked tanácsot. Távozz! — Hangja reszketett. — Mindig kedveltelek, Ronno. Igen okosnak tartottalak és tisztelettel voltam hozzád, mert sokkal idősebb vagy, mint én. Nos, utoljára mondom: távozz!... Türelmem elfogy...

— Az baj, — mondta Ronno — hogy olyan kevés türelmed van. Baj neked, kicsikém, de nyugodj meg, veled aztán gyorsan végzek. Nem kell sokáig várnod. Vagy talán elfelejtetted már, hányszor kergettelek magam előtt?

Bambi erre az emlékeztetésre már nem talált válaszszót s nem türtőztethette magát tovább. Eszeveszetten rohant Ronnora, aki előrenyújtott fejjel fogadta a támadást. Ropogva csaptak össze. Ronno keményen állt a lábán és csodálta, hogy Bambi nem tántorodik vissza. A hirtelen támadás elképesztette, mert nem merte volna feltételezni, hogy Bambi legyen az, aki először támad. Érezte Bambi óriási erejét, ez nem volt kényelmes érzés; belátta, hogy alaposan össze kell szednie magát. Ahogy ott álltak, homlokukat egymásra préselve, Ronno cselt akart vetni. Hirtelen engedett, hogy Bambi elveszítse egyensúlyát és a földre zuhanjon.

De Bambi hátsó lábára állt és azonyomban megkettőzött erővel vetette magát Ronnora, mielőtt az még időt nyert volna, hogy kemény állásba helyezkedjék. Ronno koronájának egyik ága éles, recs-

csenő hanggal lepattant. Ronno azt hitte, hogy a homloka zúzódott szét. Szikrát szórt a szeme és a füle zúgott. A következő pillanatban egy hatalmas lökés felszakította a vállát. Elakadt a lélekzete. Ott feküdt a földön és Bambi dühösen ráhajolt.

— Engedj el — nyögött Ronno.

Bambi vaktában még ütött egyet rajta. A szeme szikrázott. Úgy látszott, eszében sincs hogy kíméletes legyen.

— Kérlek ... hagyd abba már — könyörgött Ronno panaszosan, — tudod, hogy sántítok ... Hiszen csak tréfáltam ... kímélj kérlek ... hát nem ismeresz tréfát ...?

Bambi szó nélkül szabadon engedte. Fáradságosan szedelőzködött fel Ronno, vérzett és tántorgott, szó nélkül lopakodott tova.

Bambi a sűrű felé tartott, hogy Falinet megkeresse. Faline előlépett. Ott állt közel az erdő széléhez és mindent látott.

— Na ez nagyszerű volt — mondta nevetve. Aztán komolyan és suttogva hozzátette: — Szeretlek.

Együtt mentek befelé az erdőn, együtt és boldogan.

Egy szép napon éppen azon voltak, hogy meglátogassák a kis tisztást az erdő mélyén, ahol Bambi legutóbb az öreggel találkozott. Bambi mesélt az öregről Falinenak és lelkesedés fogta el.

— Talán újra találkozunk vele, vágyom utána.

— Az szép volna — mondta Faline merészen, — igazán én is szívesen elcsevegnék vele egyszer.

De nem mondott igazat, mert ámbátor kíváncsi volt, alapjábanvéve félt az öregtől.

Az égbolt már világosszürke volt, közeledett a hajnal.

Csöndesen haladtak egymás mellett, körülöttük megritkultak a bokrok és cserjék és kilátás nyílt minden oldalról. Nem messze tőlük zúgás hangzott fel. Nyomban megálltak és arrafelé pislogtak. Ott lépdelt lassan és hatalmasan egy szarvas,

a bokron át, a tisztás felé. A még szinte-
len félhomályban szürke óriás árnyalak-
hoz volt hasonlatos.

Falinében azonnyomban szabadjára
tört a kiáltás. Bambi uralkodott magán.
Ő persze épp úgy megijedt s a kiáltás már
neki is a torkán volt. De Faline hangja
oly gyámoltalanul hangzott, részvét fogta
el és uralkodott magán, hogy megvigasz-
talja.

— Mi van veled? — suttogta aggodal-
masan és hangja reszketett. — Mi van ve-
led? Az ott nem csinál nekünk semmit!

Faline válaszképen újra kiáltott.

— De szerelmem! ne légy olyan borzal-
masan izgatott — kérte Bambi. Nevetsé-
ges ezektől az uraságoktól mindig úgy
megijednünk. Végére is rokonaink.

De Faline nem akart hallani ilyen ro-
konságról. Mereven állt, mint egy cövek
és pillantását le nem tudta venni a
szarvasról, aki közömbösen továbbment
— és kiáltott és kiáltott.

— Szedd össze magad — könyörgött
Bambi. — Mit is gondol az majd odaát ró-
lunk.

De Falinet nem lehetett megnyugtatni.

— Gondoljon amit akar, — kiáltotta és újra jajveszékelni kezdett: — Bu-uú! ... Mégis csak túlzás, hogy valaki ilyen nagy legyen!

Tovább jajongott: — Bu-uú! és folytatta: — Hagyj... nem tudom másképp! Muszáj! Bu-uú! Bu-uú! Bu-ú!

A szarvas most ott állt a tisztáson és gondosan keresgélt a fűben valami lakmározni való torkosságot.

Bambiban, aki majd az örjöngő Falinera, majd a nyugodt szarvasra nézett, valami felágaskodott. Azzal, hogy Falinét bátorította, csak a tulajdon ijedtségét hirdalta át. Most kezdett kijönni belőle az a nyomorúságos állapot, mely mindannyiszor jelentkezett, valahányszor a szarvast meglátta, az az állapot, amelyben borzalom, izgatottság, csodálat s alantas, kicsi voltának érzése kínzóan keveredett.

— Az egész örültség — mondta fáradtságos elszántsággal — most egyenesen odamegyek hozzá és megismerkedem vele.

— Ne, ne! — kiáltott Faline. — Ne tedd azt! Bu-ú! Szerencsétlenség történik! Bu-ú!

— Ökvetlenül megteszem — mondta Bambi.

Az a szarvas odaát, aki oly nyugodtan lakmározott és csöppet se hagyta magát zavarni a jajongó Falinetől, túlságosan gőgösnek tetszett előtte. Megsebezve és lealázva érezte magát. — Megyek — mondta. — Maradj csöndben! Majd meglátod, hogy nem történik semmi. Várj itt.

És valóban elindult. De Faline nem várt. Se kedve, se bátorsága nem volt hozzá. Hátra-arcot csinált, elszaladt és kiáltozott; mert úgy érezte, ez a legjobb, amit tehet. Mind messzebbről és messzebből hallatszott: Bu-uú! Bu-uú!-kiáltása.

Milyen szívesen szaladt volna Bambi is. De most már nem lehetett. Összeszedte magát és elszántan ment előre.

Az ágakon át látta a szarvast, ahogy a tisztáson áll és fejét a fű közé dugja.

Ahogy kilépett Bambi, érezte, hogy dobog a szíve.

A szarvas is nyomban felemelte a fejét és átnézett. Aztán mintegy szórakozottan maga elé bámult.

Mindez Bambinak gőgös színben tünt fel, az a mód, ahogy a szarvas ránézett és

az a mód, ahogy aztán maga elé bámult, mintha senkit se érhetne a pillantása.

Bambi nem tudta mitévő legyen. A legkeményebb elhatározással jött ki, hogy a szarvast megszólítsa. Jó reggelt, akarta mondani, az én nevem Bambi . . . Szabad megkérdeznem a becses nevét?

Igen! Nagyon egyszerűnek gondolta a dolgot és most kitudódott, hogy mégsem olyan egyszerű. Mit segíthet itt a legjobb szándék? Bambi nem szeretett volna nevetlennek mutatkozni és mégis annak látszott volna, ha csak úgy szó nélkül kijön. De tolakodónak sem akart látszani és az lett volna, ha megszólítja a szarvast.

A szarvas fellázító előkelőséggel állt ott. Bambit elbűvölte és lealázta ez a látvány. Hasztalan kísérelte meg, hogy felrázza magát, s mindújra csak egyetlen gondolatot ismétel: miért hagyom magam megfélemlíteni . . .? Én éppen annyi vagyok, mint ő . . . Éppen annyi!

Ez sem segített. Bambi továbbra is félnék maradt és lelke mélyén érezte, hogy azért mégsem annyi, mint a szarvas. Távolról sem. Szánalmasan rosszul kezdte magát érezni és minden erejét össze kel-

lett szednie, hogy valamennyire is megőrizze méltóságát.

A szarvas ránézett és azt gondolta: Igazán vonzó... igazán elragadó... olyan csinos... olyan kedves... az egész viselkedése olyan finom... De nem szabad így rábámulnom. Ez igazán nem illik. Aztán még zavarba is hozhatnám szégyént.

Aztán újra Bambin át a semmibe meredt a pillantása.

Ez a gőgös pillantás! — állapította meg Bambi. — Elviselhetetlen, hogy egy ilyen szarvas milyen beképzelt!

A szarvas gondolta: Szívesen beszélnek vele... olyan rokonszenves... milyen ostoba dolog, hogy sose beszélhetünk egymással... És elgondolkodva nézett maga elé.

— Én levegő vagyok neki — mondta Bambi. Ezek az atyafiak mind úgy tesznek, mint hogyha egyedül volnának a világon!

— De mit is mondjak neki...? vette fontolóra a szarvas... nincs gyakorlatom az ilyesmiben... ostobaságot fogok mon-

dani és nevetségessé teszem magam...
mert ő biztosan igen okos.

Bambi összeszedte magát s keményen a szarvasra nézett. Milyen pompás! — gondolta kétségbeesve.

— Nos... talán majd legközelebb...
— határozta el a szarvas és elégedetlenül,
de királyian távozott.

Bambi egyedül maradt keserűségével.

Az erdő gőzölgött a perzselő napverésben. Amióta felkelt, a legkisebb helyig felivott minden felhőt az égről és most egyedül uralkodott a messzi kékségben, mely a hőségtől megszürkült. A mezők felett és a fák csúcsán üvegesen átlátszó hullámokban reszketett a levegő, mint ahogy láng fölött szokott remegni. Nem moccan se lomb, se fűszál. A madarak némák maradtak, a lombok árnyékába rejtőzve ültek mozdulatlanul. Üres volt a bozót valamennyi útja és ösvénye, mert egyetlen állat se volt most úton. Az erdő mozdulatlanul feküdt a vakító világosságban, szinte bénán. A föld, a fák, a bokrok és az állatok mélyen szívták be ennek a paráznak nehéz gyönyörűségét.

Bambi aludt. Egész éjszaka boldog volt Falineval, kora reggelig véle sürgölődött és boldogságában még az evésről is megfeledkezett. Akkor aztán annyira elfá-

radt, hogy magát az éhséget sem érezte többé. A szemei lecsukódtak. Ahol éppen járt vagy állt, a lombozat közepén, földre ejtette magát és nyomban elaludt. Míg aludt, a keserű, éles szag, amelyet a naptól átlángolt boróka lehelt s feje fölött a fiatal boroszlán finom illata megmámorosította és új erővel töltötte el.

Hirtelen felébredt és zavart volt.

Nem Faline kiáltott?

Bambi körülfürkészett. Úgy emlékezett: Faline ott áll a galagonyabokor előtt és belecsípeget a levelekbe, míg ő lefekszik. Azt hitte mellette marad. De íme, nem volt ott, biztosan únta egyedül, most kiált érte, hogy megkeresse.

Bambi fülelt és azon gondolkozott, vajjon meddig is aludt s hányszor hívhatta Faline. Nem tudta megállapítani. A feje még egészen ködös volt az álom fátylaitól.

Most újra kiáltás. Bambi egyetlen gyors mozdulattal oldalt fordult, ahonnan a hang jött. Most újra! Bambi egészen vidám lett. Csodálatosan frissnek érezte magát, kipihentnek és erősnek s nagyszerű éhség bizsergett benne.

Világosan hangzott fel újra, finoman, mint halk madárcsicsergés, vágyakozva és gyöngéden: Jöjj . . . jöjj . . .

Igen, ez az ő hangja! Ez Faline! Oly hevesen iramodott neki Bambi, hogy a bokrok száraz ágai, amelyeken áttört, sisteregtek és a forró, zöld lombok csak úgy zúgtak. Java vágója közben egyszerre csak kénytelen volt megállni, hogy oldalt ugorják, mert az öreg állott előtte és elzárta az útját.

De Bambiban a szerelem tombolt. Az öreg most közömbös volt neki. Majd egyszer később újra találkozik vele valahol. Most nincs ideje öregurak számára, bármily tiszteletreméltók legyenek is. Most csak Falinera gondolt.

Futólag odaköszönt és gyorsan tovább akart állni.

— Hová? — az öreg kérdése komoly volt.

Bambi kissé szégyelte magát, kifogást keresett, de aztán mégis meggondolta és becsületesen válaszolt:

— Hozzá.

— Ne menj — mondta az öreg.

Egy pillanatra harag szikrája lángolt fel Bambiban, egyetlen szikra. Ne menjen Falinehez? Hogy kívánhatott ilyen a gonosz öreg? Bambi gondolta: — Egyszerűen elszaladok és gyors pillantást vetett az öregre. De az öreg sötét szemeinek mély pillantása fogva tartotta. Reszketett türelmetlenségében, de nem szaladt el.

— Engem hív... — mondta magyarázólag s oly hangon, melyből világosan kicsengett a kérés: — Ne tarts fel!

— Nem — mondta az öreg. — Nem hív.

Finoman hangzott fel újra, mint a mádárscicsérgés: Jöjj...

— Most újra hív! — kiáltott Bambi izgatottan. — Hallgassa csak.

— Hallom — bólintott az öreg.

— Tehát a viszontlátásra... — vetette oda Bambi sebesen. De az öreg parancsolt: — Maradj!

— Mit akar kérem? — kiáltott Bambi magánkívvül. — Engedjen utamra! Nincs időm! Kérem... ha Faline hív... be kell látnia...

— Mondom, — szólt az öreg — nem ő hív.

Bambit kétségbeesés fogta el: — De ... hiszen felismerem a hangját ...

— Hallgass rám — folytatta az öreg.

Újra felhangzott a kiáltás.

Bambi talpa alatt égett a föld. — Ké-
sőbb! Mindjárt visszajövök — könyör-
gött.

— Nem — mondta az öreg szomorúan.

— Nem jössz vissza. Soha többé.

Újabb kiáltás. — Muszáj! Muszáj! ...

— Bambi azon a ponton volt, hogy elve-
szítse a fejét.

— Nos, — mondta az öreg szigorúan
— akkor együtt megyünk.

— De gyorsan! — kiáltott Bambi és
előre ugrott.

— Nem ... lassan! — parancsolta
most az öreg olyan hangon, mely Bambit
engedelmességre kényszerítette. — Mögöt-
tem maradsz ... lépésről lépésre ...

Az öreg elindult. Bambi türelmetlenül
és sóhajtozva követte.

— Figyelj rám — mondta az öreg anél-
kül, hogy megállt volna. — Akárhányszor
szólítanak is, ne mozdulj az oldalam mel-
lől. Ha Faline: még mindig elég korán fo-
gunk rátalálni. De nem Faline. Ne hagyd

magad becsapni. Minden attól függ most, bízol-e bennem, vagy sem.

Bambi nem mert ellentmondani és némán megadta magát.

Az öreg lassan haladt előre és Bambi követte. Ó, hogy tudott az öreg járni. Egyetlen lomb se zördült meg a lába alatt. Ág se roppant. Amellett sűrű bokrokon bújt át, ősrégi bokrok rácsain keresztül lopakodott tova. Bambi csak csodálkozott. Lázasan türelmetlensége ellenére csodálkoznia kellett. Sose hitte volna, hogy így is lehet járni.

Újra és újra felhangzott a hívószó.

Az öreg állva maradt, hallgatózott és bólintott a fejével.

Bambi ott állt mellette vágytól remegve, kényszertől gyötörve és mit sem értett az egészből.

Az öreg néhányszor megállt, holott a kiáltás fel se hangzott, magasra vetette fejét, fülelt és bólintott. Bambi nem hallott semmit. Az öreg elfordult abból az irányból, ahonnan a kiáltás hangzott és sebes kört csinált. Bambi dühöngött magában.

Újra és újra felhangzott a kiáltás.

Végre közelebb érkeztek, még közelebb, egészen közel.

Az öreg suttogta:

— Bármit láss is mostan... meg ne mozdulj... Hallod? Figyelj arra, amit teszek és tartsd magad pontosan ahhoz... Vigyázat! és ne veszítsd el a fejed!...

Még egy pár lépés... és akkor teli erővel csapott Bambi orrába az az éles, izgató szag, amelyet már oly jól ismert. Akkora adagot kellett nyelnie belőle, hogy szinte felkiáltott. Megállt, mintegy oda-szőgezve. Szempillantás alatt a szíve a torkáig dobogott fel.

Az öreg nyugodtan állt mellette. Szemei mutatták az irányt: ott!

Ott pedig Ő állt! Ott állott egészen közel, egy tölgy törzsére támaszkodva, a mogyorócserjék mögött s eközben halkán felhangzott: — Jöjj... jöjj...

Csak a hátát lehetett látni, az arcát bizonytalanul s csak olyankor, ha fejét kissé oldalt fordította.

Bambit oly tökéletesen megzavarta ez a látvány és oly kimerült volt, hogy csak fokról fokra kezdte megérteni a helyzetet: Ő állott ott és Ő volt az, aki Faline

hangját utánozta. Ő volt, aki fuvolázott: Jöjj... jöjj... Sápadt borzalom futott át Bambi minden tagján. A menekülés vágya rándult át a szíven s áskálódott benne.

— Csönd — suttogta az öreg gyorsan és parancsolón, mintha a félelem-kitörését akarná megelőzni. Bambi nehezen vett erőt magán.

Az öreg ránézett; először kicsit gúnyosan, legalább Bambi úgy látta. De aztán újra teli komolysággal és jósággal.

Bambi pislogó szemmel fürkészett arra felé, ahol Ő állt és érezte, hogy ezt a rettenetes közellétet nem tudja tovább elviselni.

Mintha az öreg kitalálta volna gondolatait, így suttogott: — Menjünk — és elindult.

Óvatosan lopakodtak tova. Az öreg csodálatos zegzúgos utakon vezette, amelyeknek értelmét Bambi nem tudta felfogni. Lassú lépteit most is csak fáradságosan fékezett türelmetlenséggel tudta követni. Ha idevaló útjukon a Faline iránti vágy hajtotta előre, most minden erét át meg átjárta a kergető menekülési ösztön.

De az öreg továbbra is lassan ment, meg-megállt, fülelt, új zeg-zúg utakra kanyarodott. Újra megállt, újra tovább ment, lassan, igen lassan.

Már jó messzire járhattak ama rettenetes helytől.

— Ha ő megáll, biztosan szabad már beszélni és akkor megköszönöm neki. Láttam, ahogy az öreg közvetlenül mellette eltűnik a magas sombokrok sűrű rengetegében. Lomb se moccant, rözse se ropant, ahogy az öreg bebújt.

Bambi követte és azon erőlködött, hogy épp oly hangtalanul, épp oly művészettel bujjon be a sűrűn. De nem akart sikerülni. A lombok halkán zúgtak, az ágak oldalához símultak és hangos zajjal újra felcsapódtak és mellén kurtán recsegve-ropogva töredezték szét a száraz ágak.

— Az életemet mentette meg — fűzte tovább gondolatait Bambi. — Mit fogok mondani neki?

De az öreg nem volt többé látható. Bambi kilépett a bokorból s egyszerre csak sárgán virágzó rúták rengetege vette körül; felemelte a fejét és körülfürkésztet.

Amerre csak ellátott, egyetlen fűszál se

rezzent. Egyedül volt. Felszabadulva a kényszer alól, menekülési ösztöne szempillantás alatt magával sodorta.

Jókora ugrásai alatt szétnyiltak az aranyrúták széles zizzenéssel, mint a kaszasuhintás alatt.

Hosszú bolyongás után megtalálta Fali-nét. Lélekzetfogytán, fáradt volt, boldog és mélyen megrendült.

— Kérlek, kedvesem — mondta —
kérlek... ne szólíts, ha távol vagyunk
egymástól... soha többé ne szólíts...
Keressük egymást, míg össze nem aka-
dunk... de ne szólíts... mert nem tudok
a hangodnak ellentállni.

Néhány nappal később gondtalan kettesben haladtak át a tölgyesen, amely a rét másik oldalán terült el. Át akarták szelni a rétet, hogy ott, ahol a nagy tölgy áll, régi útjukra forduljanak be.

Ahogy a bokrok megvilágosodtak előttük, megálltak és kifelé fürkésztek. De ott a tölgynél valami vörös mozgott. Mind a ketten egyidejűleg vették észre.

— Ki lehet az...? — suttogta Bambi.

— Valószínűleg Ronno vagy Karus — vélte Faline.

Bambi kétségbevonta: — De hisz azok mostanában nem igen merészkednek a közelembbe. — Élesebb pillantást vetett arrafelé. — Nem, — állapította meg — az se Karus, se Ronno..., egy idegen...

Most már Faline is megerősítette, csodálkozva és igen kíváncsian: — Valóban... idegen, most már én is látom... különös!

Figyelték a jövevényt...

— Milyen fesztelenül viselkedik! — kiáltott Faline.

— Ostobán, — mondta Bambi — igazán ostobán. Kisgyerek módjára . . . Mint-ha veszély egyáltalában nem volna!

— Menjünk oda. — tanácsolta Faline. Nagyon kíváncsi volt.

— Jó — mondta Bambi. — Menjünk... A fiút közelebbről kell megnéznem.

Néhány lépést tettek előre. Akkor elakadt Faline: — De . . . ha kikezdsz veled... erős . . .

— Ej! — Bambi legörbítette a fejét és lebecsülő arcot csinált. — Nézd a koronáját, milyen kicsi . . . attól ijedjek meg?... A fiú kövér és zsíros . . . de erős? Nem hiszem. Gyere csak . . .

Elindultak.

A jövevény odaát azzal foglalatoskodott, hogy torkoskodják a fűben s csak akkor vette észre őket, amikor már künn voltak a réten, egész közel hozzá. Nyomban elébük szaladt. Örömteli, játékos ugrásokat csinált és megint olyan volt, mint egy gyerek. Bambi és Faline csodálkozva megálltak és bevárták, amíg odaér. Már

ott volt mellettük, alig pár lépésre. Megállt és hallgatott.

Kis szünet után kérdezte: — Nem ismertek?

Bambi harcrakészen dugta előre a fejét. — Te . . . ismeresz minket — adta vissza a kérdést.

A másik a szavába vágott: — De Bambi! — kiáltotta szemrehányóan és bizalmasan.

Bambi meghökkent, amikor így nevén szólították. A hang csengésétől valami emlékezés rándult át szívéen, de Faline lelkenendezve szaladt az idegen elé.

— Gobo! — kiáltotta és nem szólt többet. Némán és mozdulatlanul állt. Elakadt a lélekzete.

— Faline — mondta Gobo halkán. — Faline . . . testvér . . . Te mégis megismer-tél. — Odalépett hozzá és szájon csókolta. Könnyei végigcsorogtak orcáján.

Faline is sírt és nem tudott beszélni.

— Igen . . . Gobo . . . — kezdte el Bambi. A hangja reszketett, izgatott volt, mélyen meg hatódott és módfelett csodálkozott. — Igen . . . Gobo . . . hát te nem hal-tál meg? . . .

Gobo felnevelett. — Láthatod . . . gondolom, észrevenni rajtam, hogy nem vagyok halott.

— De . . . akkor . . . a hóban? . . . — Bambi nem akart hinni a szemeinek.

— Akkor? — Gobo nagyot lélekzett: — Akkor Ő mentett meg engem . . .

— És hol voltál ilyen hosszú ideig? . . . — kérdezte Faline elképedve.

Gobo felelte: — *Őnála* . . . az egész idő alatt . . .

Hallgatott, ránézett Falinera és Bambira s gyönyörködött tanácstalan csodálkozásukban. Aztán hozzátette: — Igen, kedveseim . . . sok mindent éltem át . . . többet, mint ti mindnyájan itt az erdőtökben . . . — Szava kissé hencegően hangzott, de nem vették észre, mert a nagy meglepetéstől még túlságosan elfogódottak voltak.

— Meséld el! — kiáltott Faline magánkívül.

— Ó, — mondta Gobo elégedetten — naphosszat mesélhetnék és mégse érnék a végére.

Bambi unszolta: — Mégis, mesélj!

Gobo Faline felé fordult és elkomolyo-

dott. — Anya él még? — kérdezte félénken és halkán.

— Igen! — kiáltott Faline vidáman. Él... de rég nem láttam már.

— Hozzá akarok menni, most mindjárt! — mondta Gobo határozottan. — Velem jöttök?

És elindultak.

Az egész úton egyetlen szót se szóltak többé. Bambi és Faline érezték Gobo türelmetlen vágyakozását anyja után és hallgattak mind a ketten. Gobo némán előresietett. Hagyták, hogy kedve szerint legyen.

Csak olykor, ha valamelyik keresztút előtt vaktában elszaladt, vagy ha hirtelen-sebesen más irányba vágott, figyelmeztették halkán. — Erre! — suttogta olyankor Bambi. Vagy Faline mondta: — Nem, most erre, át...

Néhányszor széles tisztáson kellett áthaladniuk. Feltűnt nekik, hogy Gobo sosem állt meg a sűrű szélén, soha nem fűrkészett körül, egy pillanatig sem, mielőtt kilép a szabadba, hanem vigyázat nélkül, egyszerűen kiszaladt. Bambi és Faline

valahányszor így tett, csodálkozó pillantást váltottak. De egyikük se szólt és Gobot meg-megakadva követték.

Sokáig kellett így körbe vándorolniok és keresniök keresztül-kasul.

Gobo egyszerre csak felismerte gyermekkorának útjait. Meghatódott; nem gondolta meg, hogy Bambi és Faline vezették idáig, hátrafordult és kiáltott: — Mit szóltok, milyen jól idetaláltam?

Nem szóltak semmit. Csak újra egymásra néztek.

Kevésvártatva ezután egy kis lombkamrához értek. — Itt! — kiáltott Faline és bebújt. Gobo követte és megállt. Az a lombkamra volt, ahol megszülettek, amelyben kisgyerek-korukban anyjukkal együtt laktak. Gobo és Faline egymásba mélyesztették pillantásukat. Nem szóltak egy szót sem. Faline csöndesen szájon csókolta fivérét. Aztán tovább siettek.

Vagy egy óra hosszat bolyongtak még erre-arra. A nap egyre fényesebben tűzött át az ágakon, az erdő egyre csöndesebb lett. Itt volt az ideje, hogy lefeküdjenek és pihenőre térjenek. De Gobo nem volt fáradt. Sebesen szaladt előre, türelmetlen

és izgatott volt, nehezen lélekzett és táncstalanul pillantgatott körül. Összerez-zent, ha lába alatt menyét surrant át a fűvön. Majdnem rálépett a fácánokra, akik a földön feküdtek, de ha szitkozódva és hangos szárnycsapkodással felszálltak előtte, heves ijedtség fogta el. Bambi csodálkozott: milyen idegenül és vakon börtorkált Gobo.

Most szünetet tartott és társaihoz fordult: — Nem találom! — tört elő belőle kétségbeesetten.

Faline megnyugtatta. — Mindjárt — mondta meghatódva — mindjárt, Gobo. Ránézett. Újra az a félénk arcú Gobo volt, mint gyerekkorában.

— Kiáltsunk érte? — kérdezte mosolyogva. — Kiáltsunk érte újra . . . mint régen, amikor még gyerekek voltunk?

De Bambi tovább ment. Csak pár lépést. Akkor megpillantotta Ena nénit. Már pihenőre tért s ott feküdt csöndesen, pár lépésre, egy mogyorócserje árnyékában.

— Végre! — mondta Bambi maga elé. A következő pillanatban már Gobo és Faline is ott voltak. Mindhárman ott álltak

egymás mellett és átnéztek Enához. Az csöndesen emelte meg a fejét és álmosan nézett elébük.

Gobo néhány vontatott lépést tett előre és halkán kiáltott: — Anya...! Mint a mennykőcsapásra, úgy termett talpon a fekvő és ott állt földbe gyökerezve. Gobo gyorsan odaugrott. — Anya... kezdte újra. Beszélni akart, de szó nem jött a száján.

Az anya mélyen a szemébe nézett. Merre teste végigreszketett: szinte hullámozott a válla és a háta.

Nem kérdezett, nem kért felvilágosítást, sem mesét. Gyöngéden szájoncsókolta Gobot, megcsókolta az arcát, a nyakát; szakadatlanul mosogatta csókjaival, mint azon a hajdani órán, amikor megszületett.

De Bambi és Faline már nem voltak ott.

Ott álltak egy csoportban a sűrű közepén, egy kis tisztáson és Gobo mesélt.

Nyúl-barát is ott volt, csodálkozásában megemelte tapsifülét, feszülten fülelt s aztán petyhüdtén újra aláejtette, hogy azonnyomban megújra felemelje.

A szarka a fiatal bükk legalacsonyabb ágán csücsült és elképedve hallgatózott. A szajkó vele szemben nyugtalanul ült az egyik kőrisen és olykor csodálkozva felrikácsolt.

Ellátogatott néhány ismerős fácán is a párjával és gyerekeivel, csodálkozva nyújtogatták a nyakukat, mialatt hallgatták az elbeszélést, időnként visszahúzták, erre-arra forgatták és némák maradtak.

A mókus is odaugrott és igen izgatottan viselkedett. Majd a földre ugrott, majd az egyik, majd a másik fa magasára kúszott, majd felkunkorodó farkára támaszkodva fehér mellét mutogatta. Minduntalan fél-

be akarta szakítani Gobot, hogy mondjon valamit, de minden alkalommal szigorú rendreutasításban volt része.

Gobo elmesélte, hogy feküdt gyámoltalanul a hóban és várta a halált.

— A kutyák találtak rám — mondta. — A kutyák iszonyatosak. A legiszonyatosabbak a föld összes élőlényei közül. A torkuk tele van vérrel, a hangjuk méreg és nem könyörülnek. Meghordoza szemét hallgatóságán és folytatta... Nos... azóta már volt úgy, hogy játszottam velük, mint magamfajtajával... — Igen büszke volt... — Már nem kell többé félnem tőlük, mert most már igen jóba vagyok velük. De azért ha elkezdenek dühöngeni, zúg a fejem s a szívem egész merev lesz. Hiszen nem mindig gondolják olyan gonoszul és ahogy épp az imént mondtam, én a barátjuk vagyok... De a hangjuknak rettenetes hatalma van. — Hallgatott.

— Tovább! — sürgette Faline.

Gobo ránézett. — Ott a hóban akkor széttéptek volna... de akkor jött Ő!

Gobo szünetet tartott. A többiek fellelékeztek.

— Igen — mondta Gobo, — akkor jött Ő! Rákiáltott a kutyákra és azok nyomban elhallgattak. Még egyet kiáltott rájuk és mozdulatlanul ott heverték a lábainál. Aztán felemelt engem. Én kiáltottam. De Ő megsímogatott. Gyöngéden magához szorított, nem fájt. És aztán elvitt magával . . .

Faline félbeszakította: — Mit jelent az „elvitt?”

Gobo elkezdte magyarázni, körülményesen és fontoskodva.

— Nagyon egyszerű — kiáltott közbe Bambi. — Nézd csak Faline. Ahogy a mókus csinálja, amikor diót tart és elviszi . . .

A mókus végre szólni akart . . . egy unokabátyám . . . — kezdte el buzgón. De a többiek lehurrogták: — Csönd! Csönd! Gobo tovább mesél!

A mókusnak hallgatnia kellett. Kétségbe volt esve, elülső lábait fehér mellére szorította és a szarka felé fordult egy kis magánbeszélgetésre . . . ugyanis . . . egy unokabátyám . . .

De a szarka egyszerűen hátat mutatott neki.

Gobo csodákat mesélt. Künn hideg van és a fürgeteg üvölt. De bent szélcsend és olyan meleg van, mint nyáron.

— Hah! — rikácsolt a szajkó.

— Künn ömlik az eső az égből, hogy minden csak úgy úszik, de benn egy csöpp se esik és szárazon vagyunk.

A fácánok előre nyujtották nyakukat és fejüket forgatták.

— Künn mindenütt magasan feküdt a hó, de bent melegben álltam, egészen melegem volt és Ő szénát adott nekem enni, meg gesztenyét, krumplit és répát. Amit csak szemem-szám kívánt . . .

— Szénát?! Egyszerre kérdezték mindenfelől, elképedve, hitetlenül, izgatottan.

— Friss, édes szénát — ismételte Gobo nyugodtan és győzelmesen hordozta szét pillantását.

A mókus közbetolakodott a hangjával: — Egy unokabátyám . . .

— Csönd! — kiáltották a többiek.

És Faline hevesen kérdezte Gobot: — Honnan van *Neki* télen szénája és a többi, amit mondtál?

— Növeszti — felelte Gobo. — Amit

csak akar, megterem neki és amit akar, mindjárt meg is van!

Faline tovább kérdezett: — Nem féltél mindig, Gobo, ott Nála?

Gobo megfontolva nevetett. — Nem, kedves Faline. Egyáltalán nem. Hiszen tudtam, hogy nem akarja a káromat. Miért féltém volna? Ti mindnyájan azt hiszitek, hogy Ő gonosz. De Ő nem gonosz. Ha valakit szeret, ha hűségesen szolgálják, akkor jó. Csodálatosan jó. Senki a világon nem tud olyan jó lenni, mint Ő...

Mialatt Gobo így beszélt, hirtelen és hangtalanul az öreg lépett elő a bokorból.

Gobo nem vette észre és tovább mesélt.

De a többiek mind megpillantották az öreget és a tisztelettől elakadt a lélekzetük.

Az öreg mozdulatlanul állt és komoly, mély szemeivel nézte Gobot.

Gobo mondta: — Nemcsak ő maga, de a gyerekei és a felesége és mind a többiek is szerettek engem. Símogattak, enni adtak és játszottak velem... Elakadt. Megpillantotta az öreget.

Csönd állott be.

Akkor az öreg nyugodt, parancsoló hangján megkérdezte: — Miféle csík van ott a nyakad körül?

Mindnyájan odanéztek s csak most veték észre a Gobo nyakát körülfutó sötét vonalat, amely körül kétoldalt kifeslett és félrenyomódott a szőr.

Gobo bizonytalanul felelte: — Az...? Az a szalagtól van, amelyet hordtam... Az Ő szalagjától... és... igen... és a legnagyobb tisztesség az Ő szalagját hordani... a... Zavart lett és dadogott.

Mindnyájan hallgattak. Az öreg hosszú, átható és szomorú pillantással mérte végig Gobot. — Szerencsétlen — mondta halkan, elfordult és eltűnt.

Az erre következő meghökkent hallgatást a mókus fecsegése törte meg: — Ugyanis... Az egyik unokabátyám is volt Nála... Ő befogta és bezárta... ó, nagyon sokáig, míg egy szép napon az unokabátyám...

De senki se hallgatott a mókusra.

Elszéledtek.

Egy napon újra megjelent Marena.

Azon a télen, mikor Gobo eltűnt, már nagyleány volt, de alig látták azóta, mert távol a többiektől magányos úton járt.

Sovány maradt és egészen fiatalnak látszott. De komoly és csendes volt és szelíd-ségben túltett valamennyi társán. Most hallotta a mókustól, a szajkótól és a szarkától, a rigótól és a fácántól, hogy Gobo hazatért és csodálatos élményei voltak. Erre eljött, hogy lássa.

Gobo anyja igen büszke és boldog volt a látogatástól. Gobo anyja boldogságában különben is igen büszke lett. Örült, hogy az egész erdő az ő fiáról beszél, sütkérezett a hírében és azt várta, hogy mindenki elismerje, hogy az ő Gobo fia a legokosabb, a leghasznosabb és a legjobb gyerek.

— Mit szólsz Marena? — kiáltotta — mit szólsz Gobohoz? — Nem várta be a választ és folytatta: — Emlékszel még,

amikor Nettla asszony úgy vélekedett, hogy nem sokat ér, mert a hidegben egy kicsit reszketett... Emlékszel még, amikor azt jósolta, hogy nem sok örömem lesz benne?

— No hiszen, éppen elég bánata volt Gobo miatt — felelte Marena.

— Az elmúlt! — kiáltotta az anya és fölöttébb csodálkozott, hogy valaki még emlékezhet azokra a dolgokra. — Ó, de sajnálom szegény Nettla asszonyt. Milyen kár, hogy már nem él és nem láthatja, mi lett az én Gobo fiamból.

— Igen, szegény Nettla asszony — mondta Marena halkan. — Igazán kár érte.

Gobo szívesen hallgatta anyja dicséreteit. Tetszett neki. Ott állt és e magasztalások közepette oly kellemesen érezte magát, mint a meleg napfényben.

Az anya mesélte Marenának:

— Még az öreg herceg is itt volt, hogy Gobot lássa... Ezt titokzatosan, suttogva és ünnepélyesen mondta. Még sose mutatkozott köreinkben... de Gobo miatt eljött!

— Miért mondta nekem, szerencsétlen?

— szólalt meg most Gobo elégedetlen hangja. — Szeretném tudni, mi értelme van ennek.

— Hagyd csak — vigasztalta az anyja. — Ő öreg már és olyan különös.

De Goboból végre szabadjára tört: — Már egész nap ez jár a fejemben és nem hagy nyugodni. Szerencsétlen! Én egyáltalában nem vagyok szerencsétlen! Igen szerencsés vagyok. Többet láttam és többet éltem át, mint az összes többiek! Többet tudok a világról és jobban ismerem az életet, mint bárki ebben az erdőben! Mit gondolsz, Marena?

— Igen — mondta Marena — ezt senki se vitathatja el tőled.

Ettől a naptól fogva Marena és Gobo mindig együtt jártak.

Bambi az öreget kereste. Éjszakahosszat kóborolt mindenfelé, alkonyattól napkeltéig, ismeretlen és rejtett utakon barangolt Faline nélkül.

Néha még odahajtotta a vágy Falinehez, néha még épp oly szívesen volt vele együtt, mint régebben, szépnek találta kettesben sétálni vele, a fecsegését hallani, kimenni vele a rétre, vagy a bozót szélére egy kis vidám lakomára; de már nem elégtették ki teljesen ezek a találkozások.

Régebben Falinevel való együttléte közben csak ritkán és futólag gondolt az öreggel való találkozásaira. Most lankadatlanul kereste az öreget, megmagyarázhatatlan, egész lényét átható vágyat érzett, hogy lássa és csak néha-néha jutott eszébe Faline. Őt bármikor felkereshette, ahányszor csak akarta. A többiekkel, Goboval vagy Ena nénivel való együttlét viszont

kevéssé vonzotta. Elkerülte, ahol csak lehetett.

Az öreg szava, amit Goboról mondott, sokáig visszhangzott Bambiban. Észrevehetően erős hatást tett rá. Gobo nyomban, már visszatérésének első napján, különös-kép hatott rá. Bambi nem tudta miért, de ahogy rápillantott, éppen a látványban nyomban valami gyötrő volt a számára. Bambi szégyenkezett Gobo miatt, anélkül, hogy tudta volna az okát és szomorkodott felette, anélkül, hogy tudta volna, miért. Mostanában azonban, amikor olykor a gyanútlan, öntudatos, örökké jókedvű Goboval együtt volt, állandóan ez az egy szó zaklatta: Szerencsétlen! Nem tudott szabadulni ettől.

Egy sötét éjszaka, mikor Bambi, hogy a macskabagoly tetszését megnyerje, újra erősítgetni kezdte, hogy mennyire megijedt, hirtelen eszébe jutott, hogy megkérdezze: — Nem tudja véletlenül, merre lehet most az öreg?

A macskabagoly azt gurrogta, hogy halvány sejtelve sincs róla, de Bambi észrevette, hogy csak nem akar beszélni.

— Nem, — mondta — ezt nem hiszem

el önnek. Ön olyan okos, ön mindenről tud, ami az erdőben történik . . . S biztosan azt is tudja, merre van az öreg.

A macskabagoly, aki úgy ült ott felborzolt tollazattal, most testéhez simította szárnyait és egészen keskeny lett. — Persze, hogy tudom, — gurrogta még halkabban — de nem szabad megmondanom . . . Igazán nem szabad . . .

Bambi elkezdte kérlelni: — Nem fogom elárulni . . . hogy is tenném, amikor anyyira tisztellem önt . . .

A macskabagoly újra szép, puha, szürkésbarna golyóvá változott, kissé elforgatta okos, nagy szemeit, mint mindig, amikor valami jólesett neki és mondta: — Úgy, tehát ön valóban tisztel engem. És miért?

Bambi nem habozott: — Mert ön olyan bölcs — mondta udvariassen — és mégis olyan vidám és barátságos. És mert olyan művészettel tudja a többieket megijeszteni. Igazán, okos dolog, olyan különösen okos, másokat megijeszteni. Ha én ezt tudnám, biztosan nagy hasznomra volna.

A macskabagoly csőrét pehelytollaiba mélyesztette és boldog volt.

— Nos, — mondta — tudom, hogy az öreg kedveli magát . . .

— Gondolja? — kiáltott közbe Bambi s a szíve nagyot dobbant örömében.

— Igen, azt hiszem, — felelte a macskabagoly — kedveli magát és ezért, azt hiszem, megkockáztathatom, hogy megmondjam önnek, hol van most . . .

Felborzolt tollazatát újra szorosan a testéhez simította és egészen vékonyka lett. — Tudja merre van az a mély árok ott a fűzek mellett?

— Igen — bólintott Bambi.

— Ismeri a tulsó oldalon a fiatal tölgyest?

— Nem, — ismerte be Bambi — sose jártam még a tulsó oldalon.

— Akkor figyeljen jól — a macskabagoly suttogott. — A tulsó oldalon van a tölgyes. Ott kell keresztül vágni. Akkor cserjék következnek, sok cserje, mogyoró és fehér nyárfa, galagonya és magyal. A sűrű közepén áll egy vén, szélberokkant tölgy. Meg kell keresnie, mert onnan lentről, ahonnan ön nézi, nem lehet olyan könnyen meglátni, mint innen, a levegőből. Ott van az öreg. A törzse alatt. De . . . ne áruljon el!

— A törzse alatt?

— Igen! — A macskabagoly nevetett.
— Ott az egyik helyen, a földben egy medence van, a fa törzse abból nyúlik ki meredeken és ott az öreg.

— Köszönöm — mondta Bambi szívélyesen. — Nem tudom, meg fogom-e találni, de ezerszer köszönöm.

Gyorsan tovaszaladt.

Néma szárnyalással követte a macskabagoly és a feje felett elkezdett ujjogni. Ú-j! Ú-ij!

Bambi összerezzent.

— Megijedt? — kérdezte a macskabagoly.

— Igen... — dadogta Bambi és ezúttal igazat szólt.

A macskabagoly élvezettel gurrogott és mondta: — Csak eszébe akartam juttatni még egyszer: — el ne áruljon.

— Semmiesetre sem! — erősítette Bambi és elszaladt.

Ahogy az árokhoz ért, egyszerre csak az éjsötét mélységből felbukkant az öreg, oly hangtalanul és hirtelen, hogy Bambi újra ijedten összerezzent.

— Már nem vagyok ott, ahol keresel
— mondta az öreg.

Bambi hallgatott.

— Mit akarsz tőlem? — kérdezte az
öreg.

— Semmit — dadogta Bambi. — Ó...
semmit... bocsásson meg...

Kis szünet után megszólalt az öreg és a
hangja lágyan hangzott: — Te nem ma
keresel először.

Várt. Bambi hallgatott. Az öreg foly-
tatta: — Tegnap kétszer is elmentél a
közelemben és ma reggel újra kétszer,
egészen közel hozzám.

— Miért... — Bambi összeszedte a
bátorságát: — miért mondta azt Gobó-
ról?...

— Gondolod, hogy nem volt igazam?

— De! — kiáltotta Bambi szenvedélye-
sen. — De! Érzem, hogy igaza volt.

Az öreg alig észrevehetőleg bólintott és
szemei oly jóságosan pillantottak Bam-
bira, mint soha még.

Bambi e jóságos szemekbe mondta: —
De... miért?... Nem értem!

— Elég, ha érzed. Majd később meg
fogod érteni. Isten veled.

Mindnyájuknak hamar feltűnt Gobo egyik szokása, mely különösnek és megfontolandónak látszott előttük. Éjjel aludt, amikor a többiek örködtek és erre-arra járkáltak. Napnak idején azonban, amikor a többiek búvóhelyüket keresték, hogy nyugovóra térjenek, ő bátran és vidáman sétálni ment. Igen, amikor csak eszébe jutott, habozás nélkül kilépett a bozótból és a fényes napsütésben, nagy lelkingugalommal sétálni ment a rétre.

Bambi nem sokáig nézhette szó nélkül. — Hát egyáltalában nem gondolsz a veszélyre? — kérdezte.

— Nem, — felelte Gobo egyszerűen — számomra nincs veszély.

— Te elfelejtet, kedves Bambi, — vegyült a beszélgetésbe Gobo anyja — elfelejtet, hogy Gobo az Ő barátja. Gobo többet engedhet meg magának, mint te vagy mi többiek. — És igen büszke volt.

Bambi nem szólt többet.

Egy napon Gobo megjegyezte feléje fordulva: — Tudod, néha szinte furcsának tűnik előttem, hogy itt úgy és akkor eszem, ahogy és amikor akarok.

Bambi nem értette. — Mi különös van ebben? Mindnyájan így csináljuk.

— Igen... ti! — mondta Gobo megfontoltan. — De velem egészen másképp áll az eset. Én megszoktam, hogy hozzák az ételt és szólítsanak, ha készen van.

Bambi szánakozva nézett Gobora, aztán Ena néni, Faline és Marena szemeivel találkozott pillantása. De azok csak mosolyogtak és csodálkoztak Gobón.

— Azt hiszem, — kezdte Faline — nehezen fogod a telet megszokni, Gobo. Nálunk, idekűnn, nincsen télen se széna, se répa, se krumpli.

— Az már igaz — felelte Gobo elgondolkodva. — Ez még eszembe se jutott. El se tudom képzelni, hogy is megy az ilyesmi. Szörnyűséges lehet.

Bambi nyugodtan mondta: — Nem szörnyűséges. Csak nehéz.

— Nos, — magyarázta Gobo elragadtatva a tulajdon kitűnő ötletétől: — ha

csakugyan nehéz lesz, egyszerűen újra elmegyek *Ő*hozzá. Miért is éhezzen? Erre igazán nincs szükségem.

Bambi szó nélkül elfordult és távozott.

Amikor aztán Gobo újra egyedül volt Marenaval, Bambiról kezdett el beszélni. — Nem ért meg engem, — mondta — a jó Bambi azt hiszi, még mindig az az ostoba kicsi Gobo vagyok, aki valamikor voltam. Még mindig nem tudja felfogni, hogy én valami egészen más vagyok. A veszély! Mit beszél mindig a veszélyről? Hisz biztosan nem gondol vele rosszat, de a veszély olyasmi, ami csak magafajtájúak számára való, nem nekem!

Marena helyeselt. Szerette Gobot és Gobo is szerette és mindketten igen boldogok voltak.

— Látod, — mondta Gobo —senki se ért meg olyan jól, mint te. Na persze, panasza nincs okom, mindnyájan becsülnék és tisztelnek, de te értesz meg a legjobban. A többiek... akárhányszor is mesélem el nekik, milyen jó *Ő*, meghallgatnak s biztosan nem hiszik, hogy hazudok, de azért megmaradnak amellet, hogy *Ő* mégis csak iszonyatos lény!

— Én mindig hittem *Őbenne* — mondta Marena ábrándosan.

— Úgy? — vetette oda Gobo könnyedén.

— Emlékszel? — folytatta Marena — azon a napon, amikor ott maradtál fekvé a hóban? Azon a napon azt mondtam: *Ő* eljön majd egyszer közénk az erdőbe és játszani fog velünk.

— Nem, — felelte Gobo hanyagul — nem emlékszem rá.

Néhány hét mult el és egyik reggel Bambi és Faline, Gobo és Marena összejöttek a vén, meghitt mogyorócserjében. Bambi és Faline éppen vándorútjukból tértek be oda, a tölgy mellett haladtak el és nyugvóhelyüket készültek felkeresni, amikor Gobóval és Marenaval találkoztak. Gobo a rét felé tartott.

— Maradj velünk, — mondta Bambi — mindjárt napfelkelte lesz, ilyenkor már senki se megy ki a szabadba.

— Nevetséges — gúnyolódott Gobo. — Ha senki se megy . . . én megyek.

Tovább lépdelt, Marena követte.

Bambi és Faline állva maradtak. —

Gyere! — mondta Bambi haragosan Falinének. — Gyere, tegyen, amit akar.

Tovább akartak menni.

Akkor künn, a rét másik oldalán, felhangzott a szajkó hangos figyelmeztetőszava.

Bambi azonnyomban visszafordult és Gobo után ügetett. Közvetlen a tölgy előtt érte be őt és Marenát.

— Hallod? — kiáltott rá.

— Mit? — kérdezte Gobo kábán.

Most újra átsivített a szajkó a rét másik szegélyéről.

— Nem hallod? — ismételte Bambi.

— Nem — mondta Gobo nyugodtan.

— A veszélyt! — sürgette Bambi.

Most világosan felcsörgött a szarka, utána megint egy s pillanatra rá a harmadik. Eközben a szajkó újra felrikácsolt és a magas levegőégből jelzéseket adtak le a varjak.

Faline most kérlelni kezdte: — Ne menj ki Gobo! Veszély van!

Maga Marena is kérte: — Maradj itt. A kedvemért. Maradj ma itt . . . Veszély van!

Gobo ott állt köztük és higgadtan mo-

solygott. — Veszély! Veszély! Mi közörn hozzá?

Bambinak egy, a szükség sugallta ötlete támadt: — Engedd legalább, Marena menjen ki először, hogy tudjuk . . .

Még be sem fejezte, Marena már kilopakodott.

Ott álltak mind a hárman és figyelték, mi lesz? Bambi és Faline lélekzetvisszafojtva, Gobo az ő közismert türelmével, mint aki azt mondja: legyen meg a bolondos akaratotok.

Elnézték, ahogy Marena lépésről lépésre ment előre a réten, lassan, a fejét felemelve, meg-megakadó léptekkel, körülfürkészett és minden oldalra szétszimatolt.

Hirtelen villámgyorsat fordult, nagyot ugrott s mintha vihar söpörné, rohant vissza a sűrűbe. — Ó . . . Ó van itt! — sutogta ijedtségtől elfúló hangon. Egész testében reszketett. — Én . . . én . . . láttam... Ó . . . itt . . . — dadogta — odaát . . . Az égerfánál áll Ó.

— El! kiáltott Bambi — de azonnal!

— Gyere! — könyörgött Faline. És Marena, aki már alig tudott szólni, sut-

togta: — Kérlek, Gobo, gyere most ...
kérlek ...

De Gobo nyugodt maradt. — Fussatok csak, amennyi belétek fér, — mondta — nem vetek gátat elétek. Ha Ő van itt, üdvözölni akarom.

Gobót nem lehetett visszatartani.

Álltak és nézték, ahogy kimegy. Nem szaladtak el, mert Gobo roppant önbi-zalma s ugyanakkor valami iszonyú szorongás Goboért kényszerítő erővel tartotta fogva őket. Nem tudtak elmozdulni a helyükről.

Gobo ott állt a rét közepén, körülnézett és kereste az égerfákat. Most mintha megtalálta volna és megpillantotta volna Őt is. Akkor ropogott a mennykő.

Gobo a magasba lódult, gyors hátra-arcot csinált és botladozó, magát vonzó ugrásokkal menekült vissza a sűrűbe.

Amikor hozzájuk ért, még mindnyájan ott álltak az ijedtségtől szinte megbénulva. Hallották sípoló lélekzetét s eszeveszett vágatása őket is magával sodorta. Közrefogták és hozzáláttak a teljes menekülés-hez.

De Gobo csakhamar összerogyott.

Marena nyomban megállt, egészen mellette, Bambi és Faline valamivel messzebb, futásra készen.

Ott feküdt feltépett tomporral és véresen buggyantak elő belei. Fejét bágyadtan forgatta.

— Marena . . . — mondta erőlködve — Marena . . . nem ismert meg . . . — Eltörött a hangja.

A rét felől, a bokrok közt vad, kíméletlen zúgás kélt.

Marena lehajolt Gobóhoz. Ő jön — suttogta sürgetve. — Gobo, Ő jön! Nem tudsz felállni, hogy velem jöjj? . . .

Gobo újra felemelte fejét és bágyadtan forgatta, aztán verdesett néhányat a lábával és fekve maradt.

Sisteregve, roppanva és zúgva nyílt szét a bokor és Ő lépett elő.

Marena egész közelről látta. Lassan hátrált, eltűnt a legközelebbi cserje mögött, Bambihoz és Falinehez sietett.

Egyszer még hátrafordult, akkor látta, ahogy Ő az elesett fölé hajol és megragadja.

Aztán hallották Gobo panaszos halálkiáltását.

Bambi egyedül volt. Kiment a vízhez, mely nád és füzek közt folydogált csendesen.

Mióta egyedül járt, sokszor kereste fel ezt a helyet, errefelé kevés volt az út és sose találkozott senkivel az övéi közül. Hiszen éppen ezt akarta. Mert megkomolyodott és kedve is nehezebb lett. Mi ment végbe benne, nem tudta s nem is gondolkozott felette. Csak tépelődött terv nélkül és ziláltan s úgy érezte, mintha az élet elsötétedett volna körülötte.

A parton sokáig szokott állni. A víz fölött, mely itt lágy hajlással folydogált tova, messzire ellátott. A hullámok hűvös lélekzete frissítően keserű és szokatlan szagokat sodort fel, amelyeknek belélegzése gondtalanságot és bizalmat ébresztett. Ott állt Bambi és elnézte a barátságban együtt úszkáló kacsákat. Szakadatlanul fecsegték egymással, barátságosan,

komolyan és okosan. Néhány anya volt köztük, mindegyiknek egész raj gyereke, akiket állandóan oktattak és akik tanultak is fáradhatatlanul. Időnként egymás figyelmetető jeleket adott le. Akkor a fiatal kacsák minden oldalról habozás nélkül felröppentek, teljesen hangtalanul, mintegy széthintve a rajból. Bambi nézte egy pillanatig, ahogy a kicsinyek, kik még nem is tudtak repülni, botladoztak a sűrűn át, óvatosan, egyetlen nádszálat sem érintve, nehogy árulójuk legyen. Itt is, ott is látta a káka közt a sötét, apró testeket lassan tovalopakodni. Aztán már semmit se látott. Az anyák egy kurta szólítószavára szempillantás alatt újra körbe gyűltek. Egy pillanat alatt felsorakozott hajórajuk s elkezdtek, mint az előbb, megfontoltan cirkálni. Bambi újra, meg újra megcsodálta. Mint valami bűvészmutatvány.

Egy ilyen riadó után megkérdezte az egyik anyát: — Mi volt az előbb? Jól figyeltem, de semmit se vettem észre.

— Nem is volt semmi — felelte a kacska.

Más alkalommal a gyerekek egyike adta le a figyelmetető jelzést, villámgyor-

san megfordult, a nádon át egyenesen a partnak ama helye felé kacsázott, ahol Bambi állt.

Bambi megkérdezte a kicsikét: — Mi történt? Semmit se vettem észre.

— Nem is történt semmi — adta meg a kicsike a választ, felnőttesen rázta meg farktollait, szárnyait gondosan ráborította és újra a vízbe kacsázott.

Bambi mindazonáltal rábízta magát a kacsákra. Megértette, hogy azok éberebbek, mint ő, élesebb a hallásuk és jobban látnak. Ha ott állt a közelükben, engedett kissé az egész lényét betöltő állandó feszültség.

És szívesen beszélgetett is a kacsákkal. Nem olyasmiről beszéltek, amit a többiek-től már unos-untig hallott, a magas levegőégről folyt a szavuk, a szélről és a távoli földekről, ahol pazar inyencfalatokban lehet duskálni.

Olykor Bambi valami kicsi pontot látott a levegőben, mintegy átrándulni, közel a part hosszában, mint valami tűzszínű villámlás. — Srrr-ih! — kiáltott a jégmadár halkán, szinte magának és tovasurrogott. Kicsi, surrogó pont. Kék és zöld

színekben villogott, vörösen szikrázott, fellángolt és eltűnt. Bambi lelkesen megcsodálta, szerette volna a különös idegent közelebbről megnézni és rászólt.

— Sose fáradozzék — mondta a sűrű nád közül a szárcsa. — Sose fáradozzék, ez ugyan nem felel önnek.

— Ön merre van? — kérdezte Bambi és körülfürkészett a nád közt.

Egészen más helyen hangzott most fel a szárcsa világos nevetése. — Itt vagyok! A bolondos fickó, akit az előbb megszólított, senkivel se beszél. Hiába szól hozzá. Hiába.

— Olyan szép! — mondta Bambi.

— De rossz! — adta meg a választ a szárcsa, újra egészen más helyről.

— Honnan gondolja? — érdeklődött Bambi.

Ismét más helyről felelte a szárcsa: — Nem törődik senkivel és semmivel, tőle bármi történhet. Sose köszön és sose fogadta még senki köszönését. Senkinek nem jelzi, ha veszély közeledik. Még soha senkivel egyetlen szót se váltott.

— A szegény . . . — mondta Bambi.

A szárcsa folytatta és élénken pipízó hangja most újra a nádas egészen más oldaláról szólt: — Biztosan azt hiszi, hogy irigylik azért a pár színéért és még azt sem akarja, hogy jobban szemügyre vehessék.

— Hisz ön sem mutatja magát — mondta Bambi.

Azonnyomban ott termett előtte a szárcsa. — Rajtam nincs mit látni — mondta egyszerűen. Vékonyan, víztől csillogva, egyszerű ruhájában állt ott, csinos testével, nyugtalanul, mindegyre mozogva, vidáman. S egy pillanat, már el is tűnt újra.

— Nem értem, hogy állhat valaki olyan hosszú ideig egyhelyben — hangzott fel hangja a vízből és egy egészen más helyről hozzátette: — Ez unalmas és veszélyes. — Ismét más helyről ujjongott fel világos hangja: — Mozogni kell! — kiáltotta át boldogan. — Aki élni és jóllakni akar, az mozogjon!

Halk ropogás kelt a fűszálak közül és Bambi fölnézett. Ott, a lejtőn valami vörösen felcsillogott és eltűnt a nád közt. Egyidejűleg meleg, éles szag futott a lélekzetébe. Ott lopakodott a róka. Bambi kiál-

tani akart és figyelmeztetően dobogni a földön, akkor egy hirtelen ugrással szét-nyílt a nádas, valami pacskolt a vízben és kétségbeesetten kiáltott fel az egyik kacsá. Bambi hallotta szárnyainak csattogását, látta, ahogy fehér teste felcsillog a zöldben és látta, ahogy szárnya hangos csapkodással a róka arcát veri. Aztán csönd lett.

Mindjárt utána a róka felfelé kaptatott a lejtőn és a kacsát a szájában tartotta. Nyaka petyhüdten lógott alá, szárnyai még bágyadtan mozdultak egyet-egyet, de a róka ügyet se vetett rá. Gúnyosan szűrő pillantást vetett Bambira és lassan a sűrűbe húzódott.

Bambi mozdulatlanul állt.

Egy pár öregebb kacsá csapkodva felszállt és fejvesztett ijedtséggel repült tova. A szárcsa minden oldalról hallatta figyelmeztető hangját. A cinkék a bozótban izgatottan csivogtak. A fiatal kacsák erre-arra evickéltek a nád közt és elár-
vulva, halk hangon panaszkodtak.

A jégmadár átcikázott a part hosszában.

— Kérem! — kiáltották a fiatal kacsák — kérem, nem látta az anyánkat?

— Srrr-ih! — kiáltott a jégmadár és szikrázva tovasurrogott. — Mi közöm hozzátok!

Bambi elfordult és útnak indult. Az aranyrúták sűrűjén vitt át az útja, majd magas bükkfák közt, a vén mogyorócserjésen át, míg a nagy árok széléhez érkezett. Erre bolyongott téveteg, abban a reményben, hogy az öreggel találkozik. Rég nem látta, Gobo halála óta.

Most messziről megpillantotta és elébe szaladt.

Némán lépdeltek egy ideig egymás mellett, akkor az öreg megkérdezte: — Nos... sokat beszélnek még róla?

Bambi megértette, hogy Gobora céloz és felelt: — Nem tudom... mostanában mindig egyedül vagyok... — Habozott: — ... de ... én sokat gondolok rája.

— Úgy! — mondta az öreg. — Most egyedül vagy?

— Igen — mondta Bambi várakozásteljesen, de az öreg hallgatott.

Tovább mentek. Az öreg hirtelen megállt. — Nem hallasz semmit?

Bambi fülelt: — Nem, semmit se hallok.

— Gyere! — kiáltott az öreg és előre sietett. Bambi követte.

Az öreg újra megállt: — Még mindig nem hallasz semmit?

Most csakugyan valami zajra lett figyelmessé, aminőt még sose hallott. Olyan hangja volt, mint a lenyomott és kísértetiesen felcsapódó ágak. Amellett valami tompán és szabálytalan időközökben csapkodott a földön.

Bambi menekülésre készen állt a helyén.

— Gyere! — kiáltotta az öreg és szaladni kezdett a zaj irányába. Bambi az oldala mellett kimerészkedett a kérdéssel: — Nincs arra veszély?

— De! — felelte az öreg sötéten. — Nagy veszély van arra!

Csakhamar megpillantották az ágakat, amelyek a rázás és rángatás alatt időnként viharosan felmozdultak. Odaértek és észrevették, hogy a bokor közepén kis út húzódik.

Ott feküdt nyúl-barát a földön, ide-oda

vonszolta magát, rugdalózott, csöndben feküdt, újra rugdalózott s minden mozdulattal bele-belekapott a fölötte nyúló ágakba.

Bambi most egy indához hasonlatos, sötét csíkra lett figyelmessé. Ez a csík az egyik ágról mereven kúszott lefelé nyúl-baráthoz és átölelte a torkát.

Most nyúl-barát mintha meghallotta volna, hogy valaki jön, őrzöngve vetette magát a magasba, a földre esett, menekülni akart, de valami lerántotta a fűbe és újra rugdalózni kezdett.

— Maradj csöndben! — parancsolt rá az öreg és szánakozva, olyan lágy hangon, mely Bambinak a szívét hasogatta, ismételte egészen a közelében: — Maradj csöndben, nyúl-barát, én vagyok! Ne mozdulj most. Maradj egészen csöndesen fekve.

Mozdulatlanul feküdt a nyúl a földön. Elszorított lélekzete halk hörgéssel bugyborékkolt.

Az öreg szája közé kapta az ágat, lehúzta, bámulatos ügyességgel rálépett, lába keményen a földhöz szorította és ko-

ronájának egyetlen csapásával szétropantotta.

Aztán lehajolt a nyúlhoz. — Maradj nyugodtan, — mondta — ha fáj is.

Fejét oldalvást hajtva, koronájának egyik ágát a nyúl nyakára tette, tapsifüle mögött benyomult a szőrbe, ott tapogatózott kissé és aztán bólintott. A nyúl elkezdett mozogni.

Az öreg azonnal abbahagyta: — Nyugodtan! — parancsolta. — Az életed forog kockán! — Újra kezdte az iménti műveletet. A nyúl csöndesen és hörögve feküdt a földön. Bambi néma csodálkozással bámult.

Most az öreg koronájának egyik ága mélyen a nyúl bundájába nyomulva kezdett a kígyó alá érni. Az öreg csaknem térdelt, a fejét mintegy szúrássra forgatta, koronáját egyre mélyebben és mélyebben nyomta a kígyóba, amely végre engedett.

A nyúl lélekzethez jutott s nyomban kitört félelme és hangosan hallatta fájdalomszavát: — e . . . eh! — Jajgatva sírt.

Az öreg szünetet tartott. — Hallgass, hallgass! — szólt rá a nyúlra szelíden feddő hangon: — Hallgass! — Szája ott

zihált a nyúl vállánál, koronájának egyik ága a nyúl fülei közt. Az egész úgy nézett ki, mintha fel akarná falni a nyulat.

— Hogy lehetsz olyan ostoba, hogy most sírsz — mormogta, de csöppet se haragosan. — Ide akarod csalni a rókát? Igen? Nahát! Maradj csöndben.

Tovább dolgozott, lassan, vigyázva és fáradtságosan. A kígyó hirtelen nagy csusszanással engedett. A nyúl kiszökött öleléséből és szabad volt, anélkül, hogy abban a pillanatban tudta volna. Egyet lépett s elkábulva leült. Aztán tovaszökdécselt. Először lassan, félénken, majd mind gyorsabban, végül vad ugrásokkal rohant tova.

Bambi utána nézett. — Meg se köszöni! — kiáltotta elképedve.

— Még egészen kábult szegény — mondta az öreg.

A kígyó ott kerekedett a földön. Bambi odabökött a koronájával; csörgött és Bambi megijedt. Ez oly hang volt, mely az erdőtől idegen.

— Ő? . . . — kérdezte Bambi halkan.

Az öreg bólintott.

Csöndesen lépkedtek tova egymás mel-

lett. — Vigyázz, — mondta az öreg — ha úton vagy, vizsgálj meg minden ágat, mindig előre a koronádat, fel és le és fordulj meg azonnal, ha ezt a csörgést hallod. Ha pedig oly időben jársz, amikor nincs koronád: kétszeresen vigyázz. Én már rég nem járom az utakat.

Bambi izgatott töprengésbe merült.

— Ő nincs itt... — suttogta maga elé, mélyen elcsodálkozva.

Az öreg felelte: — Nem... Ő most nincs az erdőben.

— És mégis Ő! — Bambi csóválta a fejét.

Az öreg folytatta és hangja tele volt keserűséggel: — Hogy is mondta a ti Gobótok?... Nem ő mondta nektek, hogy Ő mindenható és végtelen jóságú?...

Bambi suttogta: — Hát nem mindenható?

— Épp úgy, mint ahogy végtelen jóságú — dörmögte az öreg.

Bambi csüggedten mondta: — Gobóhoz... mégis jó volt...

Az öreg állva maradt. — Elhiszed, Bambi? — kérdezte szomorúan. Elsőízben nevezte Bambit a nevéen.

— Nem tudom! — kiáltotta Bambi
gyötrődve. — Nem értem!

Az öreg csöndesen mondta: — Meg kell
tanulni az életet . . . és vigyázni kell, vi-
gyázni.

Aztán eljött az a reggel, mely a szerencsétlenséget hozta.

A szürkület fakó színei lopakodtak az erdőn. A rétek felől tejfehér köd ereszkedett és az a csöndesség terült el köröskörül, melyet a szürkület és a napfelkelte közti idő lehel. A varjak még nem ébredtek fel, sem a szarkák s a szajkó aludt.

Előző éjszaka Bambi találkozott Falinevel. Faline szomorúan nézett rá és igen félénk volt.

— Oly sokat vagyok egyedül —
— mondta halkán.

— Én is — felelte Bambi vonakodva.

— Mért nem maradsz mellettem már?
— kérdezte Faline alázatosan és Bambi-
ban fájni kezdett, hogy a vidám és merész
Faline most olyan komolyan és alázato-
san beszél.

— Egyedül kell lennem — felelte. De

amilyen kíméletesnek szánta szavát, oly keményen hangzott. Hallhatta maga is.

Faline ránézett és egészen halkan mondta: — Szeretsz még?

És Bambi ugyanúgy válaszolt: — Nem tudom.

Faline csöndesen távozott és egyedül hagyta Bambit.

Most ott állt a rétszéli nagy tölgy alatt, gondosan fürkésztet kifelé és itta a reggeli szelet, mely tiszta volt minden szagtól, nedves és felfrissítő, föld, harmat, fű és nedves fa illatát csapta az orrába. Bambi mélyet lélekzett. Hirtelen olyan szabadnak, jókedvűnek érezte magát, mint már régen. Vidáman lépett ki a ködlepte mezőre.

Akkor feldördült a mennykő.

Bambi iszonyatos lökést érzett, mely megtántorította.

Az ijedtségtől őrijongve ugrott vissza a sűrűbe és rohant tovább. Nem tudta megérteni, mi történt, egyetlen gondolat se jutott az eszébe, csak rohant, rohant. Az ijedtség megmarkolta a szívét, hogy elfuladt a lélekzete, mialatt vaktában tovább vágatott. De egyszerre csak szúró fájda-

lom cikázott át testén, mely elviselhetetlenül kezdte gyötörni. Érezte, ahogy balcombján végigfut valami forró, vékony, égető fonál, mely onnan jött, ahol a fájdalom szúrni kezdett. Bambinak meg kellett állnia futtában. Kényszerítette ez a fájdalom, hogy lassabban fusson. Aztán érezte, ahogy megbénul a dereka és a lába. Összerogyott.

Olyan jó érzés volt így ott feküdni és pihenni.

— Fel! Bambi! Fel! — Az öreg állott mellette és gyöngéden a vállába döfött.

Bambi azt akarta felelni: — Nem tudok — de az öreg ismételte: — Fel, fel! — s a hangja olyan sürgetően s ugyanakkor olyan gyöngéden hangzott, hogy Bambi hallgatott. Még a testét feldúló fájdalom is elhallgatott egy pillanatra.

Most sebbel-lobbal mondta újra az öreg: — Állj fel! El kell mennünk innen, gyermekem! gyermekem . . . Jólesően járta át ez a szó és Bambi szempillantás alatt talpra állt.

— Úgy! — mondta az öreg, mélyet lélekzett és szívrehatóan folytatta: — Gyere most velem . . . csak mindig velem . . .!

Előre sietett. Bambi követte, bár buzgó vágyat érzett, hogy a földre vesse magát, csöndesen feküdni, pihenni, pihenni!

Az öreg mintha kitalálta volna az érzéseit, szakadatlanul beszélt hozzá: — Most minden fájdalmat el kell viselned. Most nem szabad arra gondolnod, hogy lefeküdj... még csak gondolnod sem szabad arra, mert már ez a gondolat is elfáraszt! Most meg kell mentened magad... Érted, fiam, Bambi... Megmenteni... különben elvesztél... jusson eszedbe, hogy Ő ott van mögötted... értesz, Bambi... és meggyilkol könnyörtelenül... gyere szépen... úgy, csak mindig mellettem... menni fog... kell, hogy menjen...

Bambinak már a gondolkozásra sem volt ereje. Minden lépésnél beleszaggatott a fájdalom, esztét és lélekzetét vette és a forró csík, mely a combján végigparázslott, szívébe valami mély, álomszerű izgalmat égetett.

Az öreg széles kört írt le. Sokáig tartott. Bambi fájdalmának és gyöngeségének fátylain keresztül csodálkozással vette észre, hogy íme, újra a nagy tölgy mellett haladnak el.

Akkor az öreg megállt és szimatolni kezdett a földön. — Itt! — suttogta — Itt... volt Ő... és itt... a kutya... gyere most... gyorsabban!

Szaladtak.

Az öreg hirtelen újra megállt.

— Látod...! — kiáltotta. Itt... feküdtél a földön...

Bambi látta ott a lenyomódott füvet és tulajdon vérét széles tócsában, ahogy a földbe ivódott.

Az öreg gondosan szétszimatolt azon a helyen: — már itt voltak... Ő meg a kutya... mondta. Most gyere! Lassan lépdelt előre, újra meg újra szimatolva.

Bambi látta a bokrok levelein és a fűvön a vörös cseppeket csillogni. Erre már jártunk — gondolta, de nem tudott beszélni.

— Úgy! — mondta az öreg és szinte boldog volt. — Most mögöttük vagyunk.

Egy ideig még ugyanazt a nyomot követte. Akkor aztán észrevétlenül letért és új körbe kezdett. Bambi tántorogva követte.

Még egyszer visszaérkeztek a tölgyfához, a szemközti oldalról, még egyszer

odaérkeztek ahhoz a helyhez, ahol Bambi összeesett, aztán az öreg újra irányt változtatott.

— Egyél ebből! — parancsolta. Megállt, oldalra kaparta a füvet és letépve egy pár apróka levelet, amelyek rövidek, sötétzöldek voltak és zsírosan, pelyhesen nőttek elő a földből.

Bambi engedelmeskedett. Az íze rettenetesen keserű volt és utálatosan szaglott.

Egy kis szünet után megkérdezte az öreg: — Hogy vagy?

— Jobban — felelte Bambi gyorsan. Hirtelen újra beszélni tudott, az értelme tiszta volt, a fáradtsága megenyhült.

Újabb kis szünet után ráparancsolt az öreg: — Menj csak kicsit előre, s amikor egy ideig ott lépdelt Bambi mögött, mondta — Végre! — Megálltak. — A vérred lecsillapodott — mondta az öreg — nem ömlik többé a sebedből, nem csöpög az ereidből, így tehát nem lesz árulód-dá... Nem mutatja többé *Őneki* és kutyájának az útát az életedhez.

Az öreg kimerültnek látszott a megerőltetéstől, de hangja vidáman csengett.

— Gyerünk — folytatta — pihend ki magad szépen.

A széles árokhoz érkeztek, amelyet Bambi még egyszer se lépett át. Az öreg leereszkedett, Bambi megpróbálta, hogy kövesse, de nagy fáradságába került, hogy a másik oldalon, a meredek lejtőt megmássza. Újra heves fájdalom lepte el. Botladozott, összeszedte magát, újra megbotlott és nehezen járt a lélekzete.

— Nem tudok a segítségedre lenni — mondta az öreg — fel kell jutnod magadtól! És Bambi fel is jutott. Újra érezte combján végigfutni a forró sávot s ereje másodszor is, úgy érezte, elfogy.

— Újra vérzel — mondta az öreg — ezt vártam is. De csak kevés folyik . . . és . . . — suttogva tette hozzá: — És most már nem is baj.

Lassan haladtak át égignyúló bükkfák során. A föld puha és síma volt, könnyen esett rajta a járás. Bambi szerette volna földre ejteni magát, hogy kinyújtózkodjék és egy tagját se moccantsa többé. Nem tudott tovább menni. A feje fájt, a füle zúgott, az idegei reszkettek és rázni

kezdte a láz. Nem volt benne más, csak vágy a pihenésre és valami egykedvű csodálkozás, hogy íme, az élete egyszerre majdnem félbeszakadt és befejeződött. Hogy valaha is egészségesen és sértetlenül járta az erdőt... ma reggel... még egy órával előbb... olyannak tűnt előtte, mint valami hajdanidőkben elenyészett távoli szerencse.

Alacsony tölgyfák és sombokrok mellett vitt el az útjuk. A bokrok közt, félig a földbe mélyedve, hatalmas bükkfa vájt törzse feküdt és zárta el útjukat.

— Megérkeztünk... — hallotta Bambi az öreg hangját. Elhaladt a fatörzs hoszszán, Bambi mögötte s csaknem beleesett a hirtelen feltátongó árokba.

— Úgy — mondta az öreg abban a pillanatban — itt elfekhetsz.

Bambi összerogyott és nem mozdult többé.

A lezuhant bükkfatörzs alatt az árok kimélyült és kis kamrát alkotott. Ha valaki belépett e kamrába, a külső szélén lévő bokor összecsapódott mögötte és megvédte minden pillantástól. Aki ott lenn volt, az mintha csak eltűnt volna.

— Itt biztonságban vagy — mondta az öreg — itt fogsz maradni.

Napok multak el.

Bambi ott feküdt a meleg földön, az esett fa málló kérge alatt, figyelte a testében lassan növekvő, erősödő fájdalmat s aztán a csöndesülő enyhülést, amint alábbhagyott, lassan tűnt és elmúlt. Néha előmászott, gyöngén tántorogva, fáradt, bizonytalan lábain néhány merev lépést tett, hogy élelmet keressen. Káposztafélét evett, amikre régebben ügyet se vetett, most azonban felgömbölyödtek előtte, különös, vonzóan éles illatukkal rákiáltottak. Amit régebben megvetett és kiköpött, ha véletlenül a szájába került, most ízletesnek és fűszeresnek tetszett. Némely kisebb levél, némely rövid vaskos szár most is utálatot keltett benne, mégis mintegy kényszerből hajtva, evett belőlük és sebe gyorsabban hegedt s erői észrevehetően visszatértek.

Meg volt mentve. De azért még nem hagyta el az árkot, csak éjszakánként járt egy keveset s nappal csöndesen az ágyában maradt. Csak most, hogy teste nem érzett fájdalmat többé, élte át gondolat-

ban még egyszer azt, ami történt s nagy ijedtség ébredt fel benne s lelkében mélyen megrendült. Azt ami történt: nem tudta csak úgy egy-kettőre lefejtetni magáról s nem tudott csak úgy fölugrani és szaladgálni, mint máskor. Csak feküdt és izgatott volt s rettegés, szégyen, csodálkozás, meghatódás, fájdalom és boldogság hullámozott át a kedélyén.

Az öreg mindig mellette maradt. Az első két napon ott virrasztott Bambi oldala mellett. Aztán időnként egyedül hagyta, különösen, mert észrevette, hogy Bambi töprengésbe esett. De mindig a közelében tartózkodott.

Este lett, villámlás, mennydörgés és záporosó után, tisztára söpört kék égboltozattal, amelyet a leszálló nap bearanyozott. Köröskörül a fákon hangosan énekeltek a rigók, a pinty, csapkodott, a bokorban sugdostak a cinkék, a fűben és a cserjék alatt, a földön szagगतott, kurta hangan, ércesen kiáltottak fel a varjak és a fácánok, nevetett a harkály világos ujjongással és bensőséges szerelmi vágyukat gurrogták szerte a galambok.

Bambi előlépett rejtekhelyéről. Az élet szép volt.

Ott állt az öreg, mintha csak várta volna.

Együtt kóboroltak sokáig. De az árkon túl a másikhoz soha többé nem tért vissza Bambi.

Egy őszi lombhullással suttogó éjszákán hangosan kiáltott fel a macskabagoly a csúcson át. Aztán várt.

De Bambi az ágak meggyérült lombjain át már messziről megpillantotta és csöndben maradt.

A macskabagoly közelebb szállt és még hangosabban kiáltott. Aztán várt. De Bambi újra nem szólt semmit.

Ezt már nem bírta tovább a macskabagoly. — Nem ijedt meg kérem? — kérdezte elégedetlenül.

— De — felelte Bambi halkan — egy kicsikét.

— Úgy, úgy — gurrogta a macskabagoly megsértődve — csak egy kicsikét. Régebben mindig rettenetesen megijedt. Mi az oka annak, hogy most csak egy kicsikét ijedt meg... Igen bosszankodott és ismételte: Csak egy kicsikét...

A macskabagoly már öreg volt és ép-

pen ezért még sokkal hiúbb és érzékenyebb, mint valaha.

Bambi azt akarta felelni: — Régebben sem ijedtem meg soha, csak azért mondtam, hogy önnek örömet okozzak. De ezt a vallomást mégis megtartotta magának inkább. Sajnálta a jó öreg macskabagolyt, ahogy ott ült és bosszankodott. Próbálta megnyugtatni. — Talán azért nem ijedtem meg eléggé, mert abban a pillanatban éppen önre gondoltam — mondta.

— Mi? — a macskabagoly újra vidám lett. — Mi? Énrám gondolt?

— Igen — felelte Bambi tétován — abban a pillanatban, ahogy ön kiáltani kezdett. Különben persze éppen annyira megijedtem volna, mint máskor.

— Igazán? — gurrogta a macskabagoly.

Bambi nem tudott ellentállni. Mit is ártott? Hadd örüljön a jó öreg fiú.

— Igazán — erősítette és folytatta: ... boldog vagyok ... mert rémület fut át minden tagomon, ha az ön hangját olyan hirtelen hallom.

A macskabagoly felborzolta tollát, puha, barna és világosszürkével befelhőzött

golyóvá vált és boldog volt. — Ez igazán szép öntől, hogy énram gondolt... Nagyon szép... — gurrogta kedvesen. Már rég nem láttuk egymást.

— Nagyon rég — mondta Bambi.

— Ön biztosan nem jár már a régi utakon — érdeklődött a macskabagoly.

— Nem... Bambi lassan mondta: — A régi utakon nem járok többé.

— Én még épp úgy megfordulok a világban, mint régebben — jegyezte meg a macskabagoly egyszerűen. Elhallgatta, hogy régi, megszokott területéről elkergette egy fiatal és kíméletlen fickó. — Nem lehet mindig egyhelyben maradni — tette hozzá, aztán várta a feleletet.

De Bambi már nem volt ott. Már csaknem olyan kitűnően értette a módját, mint az öreg, hogy kell hirtelen és hangtalanul eltűnni.

A macskabagoly meg volt rőkönnyödve. — Gyalázatos... — gurrogta maga elé. Megrázta magát, csőrét a mellére dugta és magában filozofált: — Sose higgyük, hogy az ilyen előkelő urakkal lehet barátkozni. Ha mégoly kedvesek is... egy szép napon gyalázatosak lesznek... s aztán

olyan bután ülhetünk itten, mint én most. Hirtelen merőlegesen a földre zuhant, akár a kő. Egy egeret nézett ki magának, aki csak egyetlen egyet pipízett fel a fogása alatt. Dühében azonnyomban darabokra szaggatta. Gyorsabban, mint más-kor költötte el a friss falatot, aztán tovaröppent. — Mi közöm ehhez a Bambi-höz? — gondolta — mi közöm az egész előkelő társasághoz? Semmi! Elkezdett kiáltozni. Oly csengőn és hosszan, hogy egy pár vadgalamb, aki előtt elszállt, felébredt és hangos szárnycsapkodással röppent el helyéről.

*

Napokon át zúgott a fürgeteg az erdőn és letépte az ágak utolsó lombjait. Most ott álltak a fák egészen csupaszon.

A szürkületben Bambi hazafelé tartott, hogy az öreggel együtt pihenőre térjen az árokban.

Vékony hang kiáltott rá, gyorsan, kétszer-háromszor egymás után. Az ágak közül, mint a villám, a mókus zúgott lefelé s már ott állt előtte a földön.

— Ön az tehát valóban — kiáltotta csodálkozva. Mindjárt felismertem, ahogy el-

ment mellettem, de nem akartam hinni a szememnek . . .

— Hogy került ön ide . . .? — kérdezte Bambi.

A vidám, kicsi ábrázat egészen bánatos lett. — A tölgyfa oda van . . . — kezdte el panaszát, — az én szép, öreg tölgyem . . . emlékszik még rá? Rettenetes volt . . . Ő döntötte le.

Bambi szomorúan lehajtotta a fejét, mélyen megrendítette a nagyszerű öreg fa halála.

— Olyan gyorsan ment az egész — mesélte a mókus — — mi mindnyájan, akik ott laktunk a fán, elmenekültünk és szemtanúi voltunk, ahogy Ő egy óriási, vakító foggal átharapta az öreg tölgyet. A fa hangosan kiáltott fel sebeiben. Mindegyre kiáltozott és a fog is kiáltott . . . rettenetes volt hallani. Aztán a szegény, szép fa lezuhant. Ki a rétre . . . mindnyájan sírtunk.

Bambi hallgatott.

— Igen . . . sóhajtott a mókus — Ő mindent tud . . . Ő hatalmas . . . Nagy szemeket meresztett Bambira és füleit hegyezte, de Bambi hallgatott.

— Most mindnyájan hajléktalanok vagyunk . . . mesélt tovább a mókus. Nem is tudom, merre széledtek szét a többiek . . . Én idejöttem . . . de olyan fát aligha talállok újra.

Az öreg tölgy . . . mondta Bambi maga elé — gyerekkorom óta ismertem.

— No de . . . hogy ön az valóban! A mókus újra egészen vidám lett. Mindnyájan azt hitték, hogy ön régen meghalt. Persze, néha szóhajlott, hogy ön még él . . . néha ez vagy az elmesélte, hogy látta önt, de biztosat senki se tudott és így pusztá szóbeszédnek tartottuk a hírt . . . A mókus vizsga szemekkel pillantott rá. — Na persze . . . mert hogy ön nem tért vissza többé.

Lehetett látni mennyire kíváncsi, ahogy ott ült és várta a feleletet.

Bambi hallgatott. De benne is halk, bánatos kívánság mozdult meg. Kérdezni szeretett volna Faline, Ena néni után, Ronno és Karus után, ifjúságának valamennyi osztályosa után. De hallgatott.

A mókus még mindig ott ült előtte és vizsgálgatta. — Ez aztán a korona! — kiáltott csodálkozva — ez a korona! Az

öreg hercegen kívül senkinek az erdőben
nincsen ilyen koronája!

Valamikor régen Bambi elragadónak
és hízelgőnek érezte volna ezt az elisme-
rést. Most csak foghegyről vetette oda: —
Úgy . . . meglehet . . .

A mókus gyorsan bólintott a fejével. —
Valóban! — csodálkozott — valóban, ön
kezd már öszülni.

Bambi tovább ment.

A mókus észrevette, hogy a beszélgetés
íme végetért és felkúszott az ágakon.

— Jóreggelt! — kiáltotta felülről. —
Isten vele! Nagyon örültem. Ha régi ismer-
ősei közül találkozom valakivel, elmon-
dom, hogy él . . . Mindnyájan örülni
fognak.

A mókus szavával Bambi újra érezte
szívén átfutni az iménti könnyű izgalmat.
De nem szólt semmit. Egyedül kell ma-
radni, tanította az öreg még régen, gye-
rekkorában és azóta sok mindenre taní-
totta, sok titkot tárt fel előtte mind a mai
napig. De minden tanítása közül ez volt
a legfontosabb: Egyedül kell maradni.
Egyedül kell maradni, ha meg akarjuk
óvni magunkat a veszélytől, ha fel akar-

juk fogni a lét értelmét, ha a bölcseséghez akarunk elérkezni.

— De hiszen — mondta egyízben Bambi — mi ketten mostanában mindig együtt vagyunk . . .

— Már nem sokáig — felelte rá az öreg.

Ez nemrég, néhány héttel ezelőtt történt.

Most újra eszébe jutott Bambinak és hirtelen eszébe jutott, hogy már az öreg első szava is, a legelső, az egyedüllétnek szólt, azon a napon, még Bambi gyermekkorában, amikor az anyja után kiáltozott. Akkor odalépett hozzá az öreg és megkérdezte: — Nem tudsz egyedül lenni?

Bambi tovább ment.

Újra hó borította az erdőt, amely elnémult a sűrű, fehér takaró alatt. Csak a varjak hallatták kiáltásukat s időnként felhangzott egy-egy szarka gondterhes csörgése, vagy a cinkék félénk, halk csivogása. Aztán a fagy keményebb lett és minden elhallgatott. Most elkezdett a levegő csengeni a hidegtől.

Egy reggel kutyaugatás szaggatta fel a mély csendet.

Szakadatlan, sietős ugatás volt, mely gyorsan futott át az erdőn, préselt, világos, meg-megcsukló hangon civódva.

Bambi a ledöntött bükkfatörzs alatti árokból kidugta a fejét és az öregre nézett, aki mellette feküdt.

— Semmi — felelte az öreg Bambi pillantására, — semmi, ami minket illet.

Mindketten figyelni kezdtek.

Ott feküdtek árjukban, a vén bükkfa

törzse védőtetőt borított rájuk, a magas hó távoltartotta tőlük a jeges légáramlatot és a bokrok kúsza ágazata, mint valami sűrű rács, elrejtette őket a fürkésző pillantásoktól.

Az ugatás közelebbről hangzott, dühösen, zihálva, nekihevülve. Kis kutya lehetett.

Egyre közelebbről hangzott. Most mint hogyha a lélekzetvétel megkettőződött volna, a civódó ugatáson át fájdalmas morgásra lettek figyelmessé. Bambi nyugtalan lett, de az öreg újra megnyugtatta:

— Semmi, nem tartozik ránk.

Csendben maradtak meleg kamrájukban és néztek kifelé.

Egyre közelebb csikorogtak az ágak, hó hullott az ágakról, hó porzott a földről.

És most már fel is lehetett ismerni, ki jár arra.

Az öreg róka ugrott, mászott, lopakodott havon át, cserjén át, ágakon és gyökereken át.

Nyomában egyre közelebb a kutya. Csakugyan kis kutya volt, kurta lábakon.

A rókának szét volt zúzva az egyik lába s közvetlen fölötte felszakadt a bundája.

A szétzúzódott lábát maga előtt tartotta magasan, sebéből dőlt a vér, lélekzete zihált, szemei a félelemtől és a megerőltetéstől kidülledtek. Magánkívül volt dühében és félelmében, kétségbeesett és kimerült egyben.

Egyszerre csak megfordult. A gyors fordulat egészen elképesztette a kutyát, úgyhogy néhány lépést visszatáncolt.

A róka a hátsó lábaira ült. Nem tudott tovább menni. A szétlőtt első lábát siralmasan maga elé emelve, nyitott torokkal, fujtatva és nyelvet öltve nézett szembe a kutyával.

A kutya azonban egy pillanatra se hallgatott el. Magas, összeszorított hangja még teljesebben és mélyebben szólt.

— Itt! — kiáltotta. — Itt! Itt van! Itt! Itt! Itt!

Ez most nem a rókának szólt, ebben a pillanatban egyáltalában nem beszélt hozzá, hanem szemmelláthatólag valaki másnak, aki még messzi volt.

Bambi épp úgy tudta, mint az öreg, hogy akit a kutya szólít, nem más, mint Ő.

A róka is tudta. Egyre patakzott a vére, melléből a hóba ömlött s a fehér jeges ta-

karóba égővörös foltott égetett, mely lassan gőzölgött.

Gyöngeség fogta el a rókát. Szétzúzott lábát erőtlenül lógatta, de amikor a hideg hóhoz ért, égető fájdalom szúrt bele. Fáradtságosan újra felemelte s reszketve tartotta maga előtt a levegőben.

— Engedj... — kezdte el a róka. — Engedj...

Halkan és könnyörögve beszélt. Egészen bágyadt volt és egészen alázatos.

— Nem! Nem! Nem! — folytatta a kutya gonosz ugatását.

— Kérlek... — mondta a róka — nem tudok továbbmenni... végem van... engedj... engedj haza... hogy legalább nyugodtan haljak meg...

— Nem! Nem! Nem! — üvöltötte a kutya.

A róka még alázatosabb lett kérelmében:

— Hiszen mi rokonok vagyunk... — panaszolta — csaknem fivérek... engedj haza... engedd, hogy az enyéim között haljak meg... mi... szinte fivérek vagyunk... te meg én...

— Nem! Nem! Nem! — tombolt a kutya.

Most felegyenesedett a róka s ott ült egészen mereven. Szép, hegyes bajusza vérző mellére konyult. Szemei kitágultak és egyenesen belenézett a kutya arcába. Teljesen megváltozott hangon, higgadtan, szomorúan és elkeseredve mormogta:

— Nem szégyelled magad? Áruló!

— Nem! Nem! Nem! — kiáltotta a kutya .

De a róka folytatta:

— Szökevény . . . hitehagyott! Feltépett teste szinte megfeszült a gyűlölettől és a megvetéstől.

— Te pribék! — sziszegte. — Te nyomorult . . . Felszimatolsz minket, ahol Ő nem talál meg . . . üldözől minket, ahol Ő nem tudna megfogni . . . kiszolgáltatatsz minket . . . minket, akik mind a rokonaid vagyunk . . . engem, aki szinte a fivéred vagyok . . . és itt állsz és nem szégyelled magad?

Köröskörül egyszerre sok más hang is megelevenedett.

— Áruló! — kiáltották a szarkák a fákról.

— Pribék! — rikácsolta a szajkó.

— Nyomorult! — sipította a menyét.

— Hitehagyott! — zihálta a görény.

Valamennyi fáról és bokorról sziszeggett, pipízett és kiáltozott s a levegőből rikácsolták a varjak:

— Pribék!

Mindnyájan odasiettek a fák magasából, vagy más biztos búvóhelyükről és figyelték a harcot. A rókából feltörő lázadás mindnyájukból szabadjára eresztette a régi, elkeseredett lázadást és a hóba kiömlött vér, mely szemük előtt füstölgött, megörjítette őket és félelmüket is elfeledtette.

A kutya körülnézett.

— Ti! — kiáltotta. — Mit akartok? Mit tudtok ti? Mit beszéltek ti? Mindnyájan az *Övéi* vagytok, akárcsak én. De én... én szeretem *Őt*... én szolgálom *Őt*. Ti akartok fellázadni ellene...? Ti nyomorultak! *Ő* ellene? *Ő* hatalmas? *Ő* fölöttünk áll. Minden, ami a tiétek, *Őtőle* ered, minden ami itt nő és él, az *Övé*.

A kutya remegett fellelkesültségében.

— Áruló! — kiáltotta a mókus.

— Igen! — sziszegte a róka. — Áruló! Senki más, csak te ... egyedül!

A kutya táncolt szent felháborodásában.

— Én egyedül ...? Te hazug! Hát mások, sokan, nem szolgálják Öt ...? A ló... a marha ... a bárány ... a tyúkok ... Mindnyájatok közül, valamennyi atyafiságtokból, sokan vannak Nála és imádják és szolgálják Öt!

— Csőcselék! — zihálta a róka mérhetetlen megvetéssel.

Erre aztán a kutya se túrtőztethette magát tovább és nekiugrott a torkának. Mormogva, köpködve, zihálva hemperegtek a hóban, civódó, vadul egymásbaakaszkodott gombolyag, repült a hajuk, fel-felporzott a hó s finom csöppekben hullott a vér. De a róka nem bírta sokáig. Néhány pillanat még és ott feküdt a hátán, világos hasát mutatta, vonaglott egyet-kettőt, szétterült és meghalt.

A kutya még megrázta néhányszor, aztán ott hagyta a feldúlt hóban. Ott állt peckesen négy lábon s újra erős, mély hangon kiáltozni kezdett: — Itt! Itt! Itt van!

A többiek borzadva menekültek szerte.

— Iszonyatos . . . — mondta Bambi az árokban halkán az öregnek.

— A legiszonyatosabb — felelte az öreg. — És hisznek abban, amit a kutya itt most kinyilatkoztatott. Hisznek benne s életük teli félelemmel múlik, gyűlölik őt és sajátmagukat . . . s megölik magukat, ha Ő úgy akarja.

A hideg széttörött és tél közepén lék támadt a jégen. Nagy kortyokban itta be a föld az olvadó havat, úgyhogy mindenütt már széles földdarabok bukkantak elő. A rigók még nem énekeltek, de ha fölrepültek a földről, ahol férgeket kerestek, vagy ha fáról-fára csattogtak, felhallatták hosszanhangzó, boldog visításukat, amely már májdnem ének volt. Itt-ott már újra felnevetett a harkály, a szarkák és a varjak beszédesebbek lettek, a cinkék vidámabban fecsegték egymással és a fácánok, ha leszálltak hálófáikról, csaknem oly hosszú ideig maradtak egy helyben állva, mint a jó időben, hogy a reggeli napban tollazatukat rázzák és hallassák ércesen szagató rikácsolásukat, rövid szünetekkel, újra meg újra.

Az egyik ilyen reggelen Bambi tovább kóborolt, mint máskor. Alig pitymallott,

amikor az árok széléhez érkezett. Odaát, a másik oldalon, ott, ahol valamikor élt, valami mozdulni kezdett. Bambi a cserjében elrejtve fürkésztet kifelé. Valóban, ott lépdelt valaki magafajtájú, hótól szabad foltokat keresve, hogy a hirtelen felsarjadt fűvek körül szorgoskodjék.

Bambi éppen egykedvűen el akart fordulni, hogy tovább menjen, amikor felismerte Falinet. Az első sugallata az volt, hogy előugorjon és szólítsa, de mintegy odakötözve állva maradt. Oly régideje nem látta már Falinet. A szíve forrón kezdett dobogni. Faline lassan lépdelt, mintha fáradt vagy szomorú volna. Most anyjához hasonlított, olyan volt, mint Ena néni és Bambi ezt különösen kínzó csodálkozással vette észre.

Faline felszegte a fejét és átfürkésztet, mintha megérezné a közellétét. Bambit valami újra húzta, hogy előlépjen, de újra állva maradt, tehetetlenségtől bénán és mozdulni se tudott.

Látta, hogy Faline ősz lett és öreg.

A vidám, merész, kicsi Faline — gondolta. — Milyen szép volt és milyen fürge! Hirtelen az egész ifjúsága felcsillogott

benne. A rét, az utak, amelyeken anyja vezette, a boldog játékok Goboval és Falineval, a jó szöcske és a pillangó, a Karusszal és Ronnoval való harc, amelyek révén Falinet meghódította magának. Egyszeriben újra boldognak érezte magát s mégis valami meghatódás vett rajta erőt.

Odaát lépdelt most Faline, fejét a földre szegve, elfele, lassan, fáradtan és szomorúan. Bambi ebben a pillanatban túláradóan gyöngéd szomorúsággal szeretett. Át akart ugrani az árkon, mely immár oly régideje választotta el tőle és a többiektől, majd utána szalad, megszólítja és elbeszélget vele az ifjúságról, mindenről, ami volt.

De csak nézett utána, ahogy a csupasz bokrok mentén elhaladt és végre eltűnt.

Sokáig állt így ott és nézett átfele.

Mennykő dördült. Bambi összerezzen.

Ez itt volt, az árok innenső oldalán. Nem éppen közel, de mégis itt, ezen az oldalon. Még egyet dördült és nyomban rá harmadikat.

Bambi néhány ugrással a sűrű mélyé-

be húzódott, ott megállt és fülelt. Minden csöndes. Óvatosan lopakodott hazafelé.

Az öreg már otthon volt, de még nem feküdt le, hanem ott állt a ledöntött bükkfa törzse mellett, mintha csak rá várt volna.

— Hol maradsz ilyen sokáig? — kérdezte olyan komolyan, hogy Bambi hallgatott.

— Nem hallottad az előbb? — kérdezte az öreg kis szünet után.

— De — felelte Bambi... Ő van az erdőben.

— Persze... az öreg bólintott és különös hangsúllyal ismételte: — Ő van az erdőben... oda kell mennünk...

— Hová? — ijedt meg Bambi.

— Oda — mondta az öreg és hangja nehéz volt — oda, ahol most Ő van.

Bambi megijedt.

— Ne ijedj meg — folytatta az öreg. — Gyere és vedd el a félelmet. Boldog vagyok, hogy odavezethetlek és megmutathatom... Habozott és halkán hozzátette: — mielőtt elválunk.

Bambi ránézett és egyszerre csak mintha szíven találták volna, meglátta, milyen

esetten nézett ki az öreg. A feje most teljesen fehér volt, arca lesóványodott, szép szemeiben kialudt a mélységes fény, bágyadt, zöldes színű volt és megtörött.

Nem sokat mentek Bambi és az öreg, amikor megéreztek első lehelletét annak az éles szagnak, mely oly sok fenyegetést és borzalmat keltett már szíveikben.

Bambi megállt. De az öreg tovább ment, egyenesen a szag irányába. Bambi tétován követte.

Mind élesebb hullámokban csapta meg orrukat ez az izgató szag. De az öreg feltartóztathatatlanul haladt előre. Bambi-ban fölébredt a menekülési ösztön, elsorította a mellét, forrón futott át a fején, mindenik tagján s magával akarta rántani. Erőszakkal tartotta vissza magát s ott lépdelt szorosan az öreg mögött.

Az ellenséges szag most oly hatalmassá dagadt, hogy minden egyéb szagot elnyomott, úgyhogy alig lehetett lélekzeni.

— Itt! — mondta az öreg és oldalt lépett. Két lépésre tőlük ott feküdt a földön Ó, a szétdúlt hóban, a legázolt bozót között.

Bambi majdnem felkiáltott ijedtségé-

ben s gyors ugrással nekilátott a vágyva vágyott meneküléshez. Az ijedtség szinte eszét vette.

— Állj! — hallotta az öreg kiáltását. Megfordult s látta, hogy ott áll nyugodtan az öreg, ahol Ő a földön fekszik. A csodálkozástól magánkívül s odakényszerítve az öreg parancsszava által, határtalan kíváncsisággal és reszkető várakozással lépett oda Bambi.

— Csak közelebb . . . ne félj — mondta az öreg.

Ott feküdt Ő, sápadt, meztelen arcával felfelé fordulva, kalapja kissé oldalt ott feküdt a hóban és Bambi, aki eddig mit se tudott kalapokról, azt hitte, hogy ez a rettenetes fő íme, most két részre van szétütve.

Ott feküdt Ő és meztelen torkán seb tátongett, mint valami kicsi, piros száj. Lassan szivárgott elő a vér, vér merevedt a hajában, az orra alatt és széles tócsában feküdt a havon, mely melegétől szétolvadt.

Itt állunk íme — kezdte az öreg halkan — itt állunk, egész a közelében . . . és hol van itt veszély?

Bambi lenézett a fekvőhöz: alakja, tagjai és bundája rejtélyesnek és borzalmasnak tündek előtte. Belenézett megtörött szemébe, amelyek pillantás nélkül meredtek a magasba és nem értett semmit.

— Bambi — folytatta az öreg — emlékszel még arra, amit Gobo mondott, arra amit mindnyájan hisznek... Emlékszel még?

Bambi szeretett volna nem válaszolni.

— Látod, fiam, Bambi — folytatta az öreg — látod íme, itt fekszik Ő, akár egy közülünk való. Hallod, Bambi, Ő nem mindenható, ahogy mondják, nem Ő az, akitől minden ered, ami itten nő és él. Ő nem áll felettünk. Csak mellettünk van Ő és olyan mint mi magunk, s mint mi magunk, Ő is ismeri a félelmet, a szükségét és a fájdalmat, hasonlatosan hozzánk, Őt is le lehet győzni és akkor ott fekszik tehetetlenül a földön, mint mi többiek, ahogy most íme, látod.

Csönd volt.

— Értesz, fiam, Bambi — kérdezte az öreg.

Bambi suttogva felelte: — Azt hiszem...

Az öreg ráparancsolt: — Akkor beszélj!

Bambi nekihevült és remegve mondta:
— Valaki más van mindnyájunk fölött...
mi fölöttünk és Ő felette.

— Akkor mehetek — mondta az öreg.

Megfordult és egy darabon egymás mellett haladtak tova.

Egy magas kőrisfa előtt megállt az öreg. — Ne kövess tovább, Bambi — mondta nyugodtan. — Az én időm lejárt. Most tehát helyet kell keresnem, ahol utoljára elpihenhetek...

Bambi beszélni akart.

— Nem — az öreg a szavába vágott — nem... Abban az órában, amely elé most én megyek, minden társunk egyedül szokott lenni. Isten veled, fiam... nagyon szerettelek.

A nyári nap már kora reggel lángolni kezdett, szellő se rebbent, se hajnali hűvösség. Úgy látszott, mintha a nap ma gyorsabban jönne, mint máskor. Gyorsan felszállt s vakító lángjaival olyan volt, mint valami szörnyűséges tűzvész.

A réten és a bokrokon szempillantás alatt elpárolgott a harmat; a föld egészen száraz lett és göröngyei szétdarabolódtak. Az erdőn már kora reggel csend volt. Csak itt-ott hangzott fel a harkály nevetése és csak a galambok gurrogták fáradhatatlanul bensőséges gyöngédségeiket.

Bambi ott állt egy elrejtett kicsi tisztáson, mely a mély sűrűből bukkant ki, mint egy szabad folt.

Feje fölött egész szunyograj táncolt és énekelt a napban.

Bambi mellett a mogyorócserje levelei között halk zümmögés kelt, közelebb jött és egy nagy cserebogár szállt el lassan

előtte, átszállt a szunyograj közepén, magasabbra és magasabbra a fa csúcsa felé, ahol estig aludni akart. Szárnyai hegyesen és csinosan váltak el testéről és erőteljesen zúgtak. A szunyograj kettévált, hogy utat engedjen a cserebogárnak és aztán újra egyesült. Sötétbarna teste, zúgó szárnyainak reszkető üvegcsillogásával átszőve, még egyszer felcsillogott a napon, mielőtt eltűnt.

— Láttátok...? — kérdezték a szunyogok egymás közt.

— Ez az öreg — zümmögték egyesek.

És a többiek zümmögték: — Rokonságának valamennyi tagja halott már. De ő él még, egyedül ő.

Egy pár egészen apróka szunyog kérdezte: — Vajjon meddig fog még élni?

A többiek válaszul zümmögték: — Azt nem tudjuk. Az ő atyafisága általában soká él. Csaknem örökké élnek... Harmincszor látják meg a napot, negyvenszer... nem tudjuk. A mi életünk is hosszú... de mi a napot csak egyszer vagy kétszer látjuk meg...

— És az öreg? — kérdezték a kicsikék újra.

— Ő valamennyi társát túlélte... Ő nagyon öreg... nagyon öreg... Többet látott és többet tapasztalt a világban, mint képzelitek.

Bambi tovább ment. — Szunyognóta — gondolta — szunyognóta... Gyöngéd, aggodalmas kiáltás hatolt most a fülébe.

Fülelt. Közelebb ment, egészen halkan, mindig a legsűrűbb bokrokon át, mindig hangtalanul, mint ahogy ez már régóta szokása volt.

Újra felhangzott, sürgetőbben, kérőbben az iménti hang. Tulajdon fajtájának hangja:

— Anya!... Anya!...

Bambi átsurrant a bokrokon a hang irányába.

Ott állott két gyerek egymás mellett, vörös kabátkában, fiú és lány, magukra hagyatva és csüggedten.

— Anya!... Anya!...

Még jóformán azt se tudták, mi történt, ott termett előttük Bambi.

Némán meredtek rá.

— Anyátok most nem ér rá — mondta Bambi szigorúan.

A fiú szeme közé nézett: — Nem tudsz egyedül lenni?

A fiú és nővére némák maradtak.

Bambi elfordult, bebujt a legközelebbi bokorba és eltűnt, még mielőtt a gyerekek bármit is gondolhattak volna. Tovább ment. — A fiú tetszik nekem . . . — gondolta. — Talán még találkozom vele egyszer, ha nagyobb lesz . . .

Tovább ment. — A kicsike is — gondolta — a kicsike is csinos . . . ilyen volt Faline gyerekkorában.

Tovább ment és eltűnt az erdőben.

OSZK

A KIVÁLASZTOTTAK

a legmagasabb színvonalú és a legalacsonyabb áru
regénysorozat a magyar könyvpiacón.

CSAK MODERN KLASSZIKUSOKAT AD,

a legnagyobb élő írók legújabb regényeit
csonkítatlan, művészi fordításban,
jó papíron, izléses kötésben, előkelő kiállításban
példátlanul olcsó áron.

A KIVÁLASZTOTTAK

első sorozatában a következő 12 regény jelent meg
14 kötetben:

- I. **Gerhart Hauptmann: A démon.** A szenvedélyes szerelem végzetes hatalmát hirdeti ez a regény, amelynek egy zseniális szobrász és egy megbabonázó szépségű artitalány a főalakjai
 - II **Joseph Kessel: Rongyos hercegek.** A cári Oroszország száműzött arisztokráciájának élete Páris forgatagában, fényben és nyomorban, bálók és bárók, luxushotelek és büntanyák között.
 - III — IV **Jacob Wassermann: A Maurizius-eset** (két kötet). A német próza nagy epikusának legújabb regénye, amely a „Justizmord” problémájával foglalkozik. A gyilkos tévedést elkövető államügyész saját fiában talál bírójára. A könyv pszichológiai mélysége detektívregények izgalmas cselekményével párosul.
 - V **Franz Werfel: Az érettségi találkozó.** Az ügyésszé lett hajdani diák buszonőtesztendő érettségi találkozója napján összeakad volt osztálytársával, akit úgy érzi, ő taszított arra az utra, amely a bűnhöz vezetett. Detektívregényszerűen izgalmas pszichológiai regény.
-
-

-
-
- VI. **François Mauriac : Sorsok.** A finom tollu francia költő klasszikus egyszerűséggel énekli meg a Sors hatalmát egy csillogó, léha, kedves fiu és a kötelességeinek élő puritán polgárasszony regényében.
- VII **Arthur Schnitzler: Teréz.** Egy nevelőnő megrendítő élettörténete idegen házak és idegen ágyak hosszú során át A mindenkinek kiszolgáltatott védtelen nő kényszerű szerelmeinek tragédiája.
- VIII. **Joseph Conrad : Öregek és fiatalok.** A nagy angol írónak, a tenger szerelmesének, lírai szépségű, izgalmas történetei a hajók hősről és családjukról
- IX. **André Gide : Pásztorének.** A legnagyobb francia író lehelletfinom lírai írása a kötet mindkét kis regénye a Pásztorének és az Isabelle egyaránt.
- X. **Hugh Walpole : Harmer John pütkösdí király sága.** Az új angol irodalom legtehetségesebb képviselőjének monumentális regénye, amely egy ideális lelkű tornatanár életének egyetlen tragikus kalandját mondja el.
- XI. **H. G. Wells : Mr. Blettsworthy a Kannibálok szigetén.** Wells legújabb regényében egy kifinomodott lelkű angol uriember a kannibálok szigetére kerül, barbár szokásaiktól sokat szenved, megszökik, de a világháború alatt visszavágyódik a kannibálok közé
- XII **Gustav Meyrink: A nyugati ablak angyala.** A mágikus misztériumok nagy költője ebben a regényében két kort forraszt össze, a renaissance idejét és a legutolsó éveket Fantasztikus sötét varázskörben két világ egyesül és a kettős történet egy nagy szerelem körül forog.
- XIII.—XIV. **Knut Hamsun : Csavargók.** A szavakkal szinte kifejezhetetlen érzések költője két világjáró csavargó sorsán keresztül megmutatja nekünk a norvég földet, a norvég tengert és az emberi élet általános örök motivumait. Knut Hamsun legújabb regénye nem marad mögötte a többieknek.
-
-

A KIVÁLASZTOTTAK

MÁSODIK SOROZATÁBAN

a következő regények jelennek meg:

Mary Borden: Flamingo. Az új amerikai irodalom büszkesége ez a regény, amely a newyorki élet hatalmas keresztmetszetét állítja elénk. Látjuk a yankeeket dolgozni, mulatni és költekezni, látjuk a négereket énekelni, táncolni és meghalni. Látjuk a pénz óriási hatalmát és a minden jóban dúslakodó gazdag nő frivolságát. A regény hőse egy fiatal építész, aki felhőkarcolókat konstruál és merész városterveken dolgozik, hősnője pedig egy előkelő londoni asszony, aki férjével diplomáciai megbízás folytán Amerikába kerül. A szenvedély lüktetése és New-York ritmusa egyesül ebben a csodálatos könyvben, melynek szerzője a világ írónőinek legelső sorában foglal helyet.

Maurois: Két asszony között. (Climats.) Egy férfi regénye, aki kétszer nősül, de egyik házasságában sem talál kielégülést. Hűséges, gyengéd nőre vágyik, de kívánja az ellentétes lelki klímát is, az izgató és nyugtalanító kacérságot. Első asszonya csillogó, színes, bohém nő volt. Gyötrődve szerette, végül elűzte magától, mert lényük és világfelfogásuk mélyen ellenkezett. Megnősült újra, mintafeleséget kapott, de az már nem elégítette ki. Maurois könyve mély igazságokat tár fel a házasságról, a szerelemről, a nő és a férfi természetéről. A legnagyobb idei könyvsiker volt. Franciául néhány hét alatt 100.000 példányban fogyott el és lefordították minden kultúrnyelvre.

Felix Salten: Bambi. Egy őz regénye születésétől élete derekáig. Szemünk előtt játszódik le vidám gyermek-kora, szerelme egy szép őzkisasszonnyal, harcai az őzbakokkal és a legfélelmetesebb ellenséggel, az Emberrel, aki tüzet szór és akinek sápadt arcától retteg az erdő. Csillogó humor és mély állatismeret

jellemzik ezt a bájos könyvet, melynek költői szépsége Kipling világhírű dzsungel-történetével versenyez. Ezer érdekesítő kaland, ezer csillogó élmény bontakozik ki Bambi élete során. Aki szereti a Természetet és megérti az állatvilágot, az Felix Salten regényét a legkedvesebb könyvei közé fogja sorolni. Az angol fordítás, melyhez John Galsworthy írt lelkesedéstől áradó előszót, óriási sikert aratott.

Ilja Ehrenburg: Moszkvai sikátor. Ilja Ehrenburg a mai orosz írógeneráció legjelentékenyebb és Európában legismertebb alakja. Párisban él, művei francia, német és orosz nyelven jelennek meg egyszerre. A Moszkvai sikátor az első regénye, amely magyarul is megjelenik. Egy zugutca életét írja le összes alakjaival egyetemben. Néha kacagtató humorral, néha könnyfakasztó realizmussal festi meg a mai orosz életet, a moszkvai lakásviszonyokat, a szovjetházasságot, a régi és új rezsim hőseit és salakját, végül a gyerekek sorsát a mai orosz viharban. Igazi élmény ez a könyv, amely ismeretlen világot tár fel az olvasó előtt.

Arnold Zweig: Grisa őrmester (két kötet). A világ legnagyobb háborús regénye. Minden sorát jószág és emberszeretet hatja át, megrázó élményeit nemes humorral enyhíti. Egy orosz katona kálváriáját mondja el, aki 1917 telén a forradalom és közelgő béke hírére ellenállhatatlan honvágy martaléka lesz a német fogolytáborban. Haza akar szökni a feleségéhez és gyermekéhez, akit még nem is látott. Grisa története csak alap, amelyre az író felépíti az egész háborús élet meghatározó emlékművét. Dosztojevszkire kell gondolnunk, ha ezt a remekművet olvassuk, amelynél emberibbet és zseniálisabbat évtizedek óta nem termelt a világirodalom.

Suzanne Normand: Nők a gályán. A független dolgozó asszony regénye. Öt intelligens, csinos, fiatal nő él együtt egy butorozott lakásban, mind az öt maga keresi meg kenyerét. Büszkéik rá, hogy nem eltartott asszonyok, nem a házasságban keresnek életbiztosítást maguknak. Összetartanak, támogatják egymást, megosztják egymással bajaikat, bosszúságaikat és

azt a kevés jót, ami egyedülálló nőknek kijut. Lassanként megismerik az igazi életet: a női munkaerőt nem fizetik, csak kihasználják, és az illegitim szerelem csak megalázások sorozatából áll. Nemcsak regény ez, hanem korkép, égetően aktuális társadalmi riport. Öt forró élet, amelyben ezernyi mai nő a saját életére ismerhet.

H. G. Wells: Az igazi király. A kiapadhatatlan leleményességű angol írófejedelem minden új könyve meglepetésekkel szolgál. Ezt a regényét mozi-szcenárium formájában írta meg. Egy kis ország száműzött trónörököse közönséges munkás gyanánt dolgozik egy amerikai gyárban. A király meghal és ez a gyári munkás hirtelen trónra jut. Az ország háború küszöbén áll, de a király megöli a háborús párt vezérét és saját élete kockáztatásával biztosítja a béke fenntartását. Igazi király, aki saját fejével gondolkodik és nem klikkek bábja. Az egész regény az 1914-es európai állapotok szatírája és minden sora a világ-békét szolgálja. ✕

Pontoppidan: Thora van Deken. A Nobel-díjas dán író három kisebb regényét adjuk ebben a kötetben. Thora van Deken kifelé kemény, ridegnek látszó asszony, befelé csupa szív és melegség. Gazdag földesurhoz ment férjhez, de a férje elhagyta. Egyedül él a leányával. Férjét csak halálos ágyán keresi fel, akkor is csak azért, hogy a haldoklót rábirja végrendeletének megváltoztatására. A leányának szeretné megszerezni atyai jussát. Írtózatossá, megrázó harc folyik a haldokló férj és az elhagyott asszony közt. Az emberi szenvedélyek olyan színjátéka ez, amelynek megformálásához zseniális írói erő kell. A kötet többi darabja méltó társa az elsőnek: a Hoeck polgármester és a Királyi vendég az északi irodalom igazgyöngyei közé tartoznak.

Kessel: A repülőtiszt. A háború hősei közt a repülők sorsa volt a legvégzetesebb. Ég és föld közt, bombák és srapnelek tüzeiben teljesítették veszedelmes hivatásukat. Nem csoda, ha szent barátságban forrt össze az équipage: a pilótatiszt, a megfigyelőtiszt és maga a gép. A gép két utasa egy-egy sikeres repülés után

izgatottan várta a postát a tartalékállásban. A pilóta a feleségétől kapott leveleket, a megfigyelő pedig a barátnőjétől. És kiderül, hogy ez a két asszony ugyanaz a nő. A halálos veszedelmekben összeforrt bajtársak közé ékelődik a szenvedély — az asszony, akit mindketten imádnak.

Sinclair Lewis: Sam Dodsworth Európában (két kötet).

Sam Dodsworth amerikai autógyáros ötvenéves korában visszavonul az üzlettől. Eddig dolgozott, most élni akar. Feleségével Európába utazik, bejárja Londont, Párist, Berlint, Olaszországot. Az asszony európai művészek és arisztokraták társaságába kerül és mindjobban lenézi a férjét, aki kényeztette, ellátta minden jóval, de száraz, darabos, nehézkes ember. Az asszony addig flörtöl, addig gyötri a férjét, míg a pohár betelik. Sam Dodsworth fellázad az amerikai asszony önző zsarnoksága ellen. Az amerikai házaselet kulisszatitkainak ez az első nagyszabású feldolgozása.

Barry Pain: Férfikor. Ez a minden póz nélküli, okos, finom angol író regényeivel meghódította egész Európát. Ebben a regényében bámulatos könnyedséggel tárgyal egy igen súlyos problémát: az öregedő férfi és az érettebb leány álláspontját a szerelemmel szemben. Az ötvenéves férfi fölényes filozófiával nézi az élet egészét és lázas részleteit. Meg tudja becsülni a nőt. Nem jelent a leány számára izgalmas vihart, de annál biztosabb kikötőt. De, hogy ezt a csendes boldogságot értékelni tudja: a szép, bohém Patriciának előbb át kell esnie egy olyan kalandon, amely alaposan megtépázza és kiábrándítja romantikus hajlamaiból.

